

Sjätte AP-fonden Årsredovisning 2016

Fondinvesteringar

Direktinvesteringar

Secondary

NY PORTFÖLJ VÄXER FRAM

Tack vare ett målmedvetet utåtriktat arbete med allt fler samarbetspartners och kraftigt breddade kontaktytor, inte minst internationellt, har investeringstakten under 2016 varit den högsta på många år.

4

BRED PE-SPECIALIST

Med sin 20-åriga erfarenhet ligger AP6 idag i framkant vid internationella jämförelser. Den breda transaktionskompetensen – Fondinvesteringar, Direktinvesteringar och Secondary – utgör en tydlig konkurrensfördel.

6

TYDLIG ESG-UTVÄRDERING

AP6:s utvärderingsmodell av fondbolagens ESG-arbete har tagits emot väl av branschen. Det globala fondbolaget Carlyle uppskattar särskilt att återkopplingen är mätbar.

12

Innehåll

Sjätte AP-fonden på fem minuter	1	Fondstyrningsrapport	28
Sjätte AP-fonden i siffror	2	Styrelse	30
Viktiga händelser 2016	3	Ledning	31
VD-ord	4	Ersättningsnivåer mm	32
Bred transaktionskompetens	6	Förvaltningsberättelse	33
Årets investeringar	10	Resultaträkning	40
ESG-utvärdering av fonder	12	Balansräkning	41
Intervju Carlyle	14	Noter	42
Ordförande har ordet	16	Revisionsberättelse	52
Hållbarhetsrapport	17	Definitioner och förklaringar	54

Sjätte AP-fonden på fem minuter

Specialistkompetens

Investeringar i onoterade tillgångar är en kunskapsintensiv verksamhet som kräver specialiserad kompetens och nätverk som tar flera år att bygga upp. Sjätte AP-fonden (AP6) har under 20 års tid byggt upp den dubbla kompetens som krävs för direktinvesteringar i onoterade bolag och fondinvesteringar. Fonden har utvecklat ett internt arbetssätt och processer för att vara en aktiv, ansvarstagande och kravställande ägare, som står sig mycket väl vid internationella jämförelser.

Stabil och hög avkastning

Onoterade bolag kännetecknas ofta av ett fåtal ägare och en gemensam ägaragenda som ska genomföras under en definierad tidsperiod. Detta i sig sätter fokus på värdeskapande. Onoterade bolag påverkas inte av börsens ibland tvära kast i samband med kortsiktiga upp- och nedgångar. Sett över tid sker en jämnare utveckling av ett onoterat bolags värdering. Internationell forskning tyder på att avkastningen från investeringar i onoterade tillgångar långsiktigt ger en högre avkastning än börsen.

Specialiserad på onoterat

AP6 skiljer sig från övriga AP-fonder i det svenska buffertkapitalsystemet genom att man har ett särskilt uppdrag – beslutat av riksdagen (Lag 2000:193) – om att investera i onoterade tillgångar. Det handlar om bolag som inte finns på börsen. AP6 är dessutom en stängd fond. Förenklat uttryckt innebär detta, inga nya pengar in – inga pengar ut. AP6 förvaltar det kapital, samt den avkastning som genererats, som tilldelades vid starten 1996.

Direkt och indirekt

AP6 investerar i onoterade bolag på två sätt, direkt och indirekt. Vid direktinvesteringar köper AP6 aktier i ett onoterat bolag. Detta innebär ett direkt ägande och att AP6 tar plats i styrelsen när storleken på ägarandelen motiverar detta.

Indirekta investeringar är när AP6 investerar i en fond, som i sin tur investerar i onoterade bolag. AP6 får i detta fall inte något direkt ägande i själva bolagen. I stället har AP6, i likhet med övriga investerare, en andel av fonden. AP6:s påverkan vid fondinvesteringar sker genom löpande kontakter och oftast genom en plats i den så kallade rådgivande kommittén. Där återfinns flera av de största investerarna i en fond.

Långsiktigt ägande

AP6 är, i likhet med många andra aktörer på den onoterade marknaden, en långsiktig ägare med en investeringshorisont på mellan fem till tio år. Som investerare i onoterade tillgångar krävs uthållighet. Man brukar tala om att onoterade investeringar inte är likvida på samma sätt som exempelvis börsnoterade bolag, där ägarandelar kan förvärvas och avyttras betydligt enklare och snabbare.

Hållbarhet

AP6 har, som statlig pensionsförvaltare och investerare i onoterade tillgångar, stora möjligheter till påverkan vad gäller hållbarhet. Hållbarhetsarbetet sker integrerat i investeringsorganisationen som arbetar med egna modeller för mätning av måluppfyllelse och avvikelserapportering. AP6 ser hållbarhetsarbetet i sina investeringar som en förutsättning för att kunna uppnå en långsiktigt hög avkastning.

28,1

miljarder förvaltas
av Sjätte AP-fonden

1 722

MSEK – årets resultat

6,5%

årets avkastning

Sjätte AP-fonden i siffror

Sjätte AP-fonden förvaltar
28,1 miljarder kronor

Direktinvesteringar, 28%
/30-tal bolag

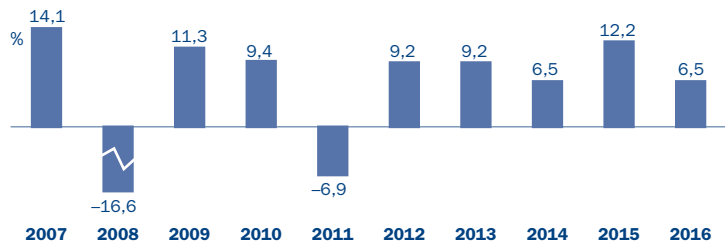
Fonder, 31% /ca 300 bolag

Likviditet, 41%

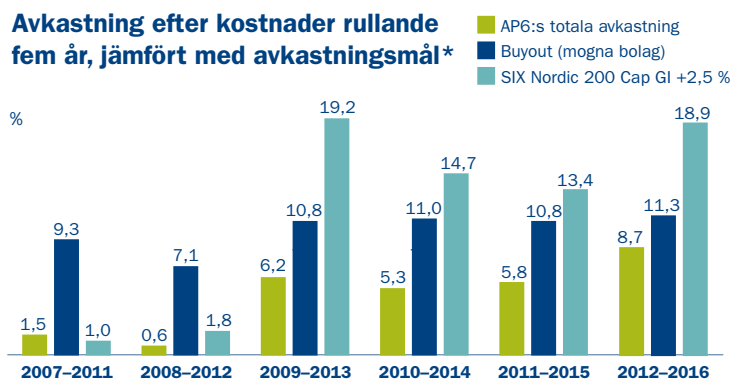
10,1%

Den genomsnittliga avkastningen för mogna investeringar under de senaste tio åren

Avkastning efter kostnader 2007–2016

Avkastning efter kostnader rullande fem år, jämfört med avkastningsmål*

* Buyout (moget) särredovisas då investeringar inom detta segment ligger i linje med AP6 strategi sedan 2011.

Avkastning under tio och fem år samt under 2016

År	2007–2016	2012–2016	2016
Totalt buyout, %	10,1	11,3	9,8
– Fonder	11,8	14,0	8,1
– Direkt	9,2	9,9	11,1
Totalt venture capital, %	–6,0	2,9	8,0
– Fonder	1,7	13,0	8,0
– Direkt	–12,7	–5,9	8,0
Avkastningsmål	9,6	18,9	10,5

Resultatet fördelat per segment, 2007–2016

MSEK	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Genomsnittlig avkastning, %
Buyout (mogna bolag)	1 976	–875	937	1 548	1 104	1 566	998	971	2 177	1 424	10,1
Venture Capital (tidig fas)	468	–874	–121	–683	–2 087	–131	176	196	331	192	–6,0
Avkastning sysselsatt kapital	2 444	–1 749	816	865	–983	1 435	1 174	1 167	2 508	1 616	5,9
Likviditetsförvaltning, riskhantering samt interna kostnader	–12	–1 503	1 037	841	–397	266	686	274	359	106	–
Resultat	2 432	–3 252	1 853	1 706	–1 380	1 701	1 860	1 441	2 867	1 722	5,1

Viktiga händelser 2016

Omställningen av portföljen avslutad

Sedan 2011 har det pågått en omställning av portföljen, som en följd av beslut i styrelsen om ny investeringsinriktning. Innehav som inte legat i linje med ny inriktning har successivt avyttrats. I och med att två av de största innehaven avyttrades – Volvofinans under 2015 och Norrporten under 2016 – kan omställningen sägas vara formellt avslutad. Det kan konstateras att detta femåriga arbete har varit framgångsrikt. I fallet med Norrporten – ett av Sveriges största fastighetsbolag – kan avkastningen summeras till runt 15 procent varje år, under 15 år.

Sammantaget har en stor mängd innehav avyttrats samtidigt som en ny portfölj av investeringar har byggts upp. Den årliga avkastningen på det sysselsatta kapitalet har för de senaste fem åren varit 9,8 procent.

Många nya direktinvesteringar

Årets många direktinvesteringar är ett resultat av de långsiktiga samarbeten som byggts upp och fördjupats med fondbolag och andra investerare under de senaste åren. Under året har ett tiotal nya direktinvesteringar genomförts. Fyra av dessa har genomförts tillsammans med EQT, medan samarbetet med FSN har resulterat i två. Vidare har investeringar gjorts i nya portföljbolag tillsammans med Nordic Capital, Triton, Cinven och Permira.

En direktinvestering har även genomförts med en ny samarbetspartner, fondbolaget PAI Partner. Vanligtvis bygger den här typen av investering på att man är befintlig investerare i fondbolaget. AP6 har inte utfäst kapital till PAI Partner men deltar likväl som investerare i ett av fondens bolag. Ett långsiktigt relationsbyggande i kombination med AP6:s breda transaktionskompetens möjliggjorde investeringen.

Stort antal nya fondutfästelser

Breddningen av AP6:s fondportfölj har varit omfattande under året och följer den plan som har sin utgångspunkt i den nya investeringsinriktningen. Under året har ett stort antal nya fondutfästelser slutförts, vilket inneburit att AP6 inlett en rad nya samarbeten med ledande fonder. En fortsatt internationalisering av portföljen är en följd av detta arbete.

Utfästelser till redan befintliga samarbetspartners innefattar bland annat EQT, FSN och Creandum. I raden av nya samarbetspartners återfinns exempelvis Cinven, Permira och HgCapital. Sammantaget innefattar årets fondutfästelser såväl lokala, europeiska som globala aktörer.

Investeringar i Secondary

Under året har också ett antal secondary-transaktioner genomförts. Befintliga andelar i tre olika fonder har förvärvats direkt från Andra AP-fonden. Vidare har kapital utfäst till Alpinvests secondary-fond, med vilken även en co-investering genomförts i samband med fondens första investering.

20-årig specialist på investeringar inom Private Equity

Två decenniers erfarenhet av investeringar i onoterade tillgångar, med ett gradvis ökat fokus på Private Equity, har resulterat i god riskjusterad avkastning samt en organisation som ligger i framkant vid internationella jämförelser.

2016 kunde Sjätte AP-fonden (AP6) fira 20 år som investerare i tillgångsslaget onoterade investeringar, Private Equity (PE). Redan under 1990-talet inleddes de första samarbetena med fondbolag, samt gjordes de första direktinvesteringarna i onoterade bolag. Detta gör AP6 till något av en veteran, i en förhållandevis ung bransch. Sedan dess har branschen vuxit kraftigt. Den har också professionaliserats och internationaliserats. Framgångsrika aktörer har etablerat effektiva verksamhetsmodeller, ofta med en ökande grad av specialisering på vissa sektorer eller bolag i en viss fas, inom en allt bredare geografi. PE har utvecklats till ett etablerat och attraktivt tillgångsslag för ledande internationella pensionsförvaltare världen över. Väl genomfört erbjuder tillgångsslaget goda möjligheter till riskspridning, i kombination med en stabil och hög avkastning som långsiktigt överträffar börsoindex.

AP6:s utveckling kan i mångt och mycket sägas spegla den generella utvecklingen inom branschen för onoterade investeringar. AP6 har under sina 20 år haft lite olika investeringsfokus över tid, dock alltid inom onoterat. Efter utvärdering och analys beslutade styrelsen 2011 om en ytterligare fokusering av investeringsverksamheten, med inriktning mot mer mogna bolag inom just PE.

AP6:s långa erfarenhet har lagt grunden till den kompetens som det krävs för att både kunna göra direktinvesteringar i onoterade bolag och att kunna genomföra fondinvesteringar. Dessa två kategorier av investeringar kräver olika typer av kunnan-

de och nätverk, som det tar många år att bygga upp. Just denna kombination utgör grunden till AP6:s uniktet på marknaden.

Den nya inriktning som beslutades 2011 innebar starten på ett omfattande förändringsarbete. En betydande del av den befintliga portföljen skulle ställas om, samtidigt som en portfölj av nya innehav skulle byggas, i linje med den fokuserade strategin. Man kan konstatera att vi idag har kommit långt i denna omställning, och att detta långsiktiga förändringsarbete har varit framgångsrikt.

FRAMGÅNGSRIK OMSTÄLLNING AV TIDIGARE INNEHAV

Målet för förändringsarbetet har naturligtvis varit att maximera avkastningen på pensionskapitalet. Detta arbete har utförts omsorgsfullt och pågått i fem år. Det kan låta som en lång tid, men får betraktas som fullständigt normalt inom den onoterade världen, och ska ses i ljuset av just en omsorg om att maximera avkastningen på pensionskapitalet snarare än att vara klar vid en viss tid. Portföljens avkastning har under denna period varit god, i genomsnitt 9,8 procent per år på det sysselsatta kapitalet under de senaste fem åren.

Det utan jämförelse största innehavet Norrporten, ett av Sveriges största fastighetsbolag, såldes under året till Castellum. AP6 och AP2 ägde gemensamt Norrporten under lång tid. AP6:s investering i Norrporten har för Sveriges pensionärer inneburit en mycket god avkastning; 15 procent varje år under 15 år. Ytterligare ett betydande innehav i den tidigare portföljen utgjordes av Volvofinans Bank AB, som

nyligen såldes till Volvo Car Corporation. Även denna avyttring medförde att AP6 kunde tillgodoräkna sig en betydande värdeökning på sin investering.

Med dessa två viktiga avyttringar, som båda slutfördes under 2016, är omställningen av den portfölj som varit ett resultat av tidigare strategier, avslutad. Framgångsrika försäljningar av innehav har samtidigt lett till en tillfälligt mycket hög likviditet. Denna kommer att sysselsättas i enlighet med den befintliga strategin, i takt med att en balanserad portfölj av PE-innehav fortsatt byggs upp över tid, som kombinerar fondutfästelser med direktinvesteringar.

NY PORTFÖLJ UNDER UPPBYGGNAD

Parallellt med omställningen av tidigare innehav, har ett intensivt arbete bedrivits i syfte att långsiktigt bygga upp en ny portfölj av välavkastande investeringar. Som ett resultat av de senaste årens investeringsverksamhet har detta arbete kommit ungefär halvvägs. För AP6 är det av högsta prioritet att sysselsätta det frigjorda kapitalet på ett sätt som säkrar en långsiktigt hög avkastning. Vår övertygelse är att detta görs bäst genom en hög, men samtidigt jämn investeringstakt över tid. Som stängd fond, är det vår bedömning att den tillfälligt höga likviditeten kommer att sysselsättas i nya innehav under de kommande 3-5 åren. I kontrast till att investera allt kapital på kort tid, är en jämn investeringstakt över åren en vedertagen metod för att minimera risk och skapa en portfölj som är i balans. För detta har AP6 en långsiktig plan som följs.

HÖG INVESTERINGSTAKT 2016

Det gångna året har varit mycket framgångsrikt vad gäller förmågan att få tillgång till intressanta investeringar med potential för god framtida avkastning. Investerings takten har planenligt varit den högsta på många år. Detta tack vare ett målmedvetet utåtriktat arbete, med allt fler samarbetspartners och kraftigt breddade kontaktytor, inte minst internationellt.

Under året har AP6 gjort ett tiotal nya fondutfästelser. De förvaltare som står bakom dessa fonder, och som noggrant utvärderats genom våra interna processer, förväntas bidra till att en betydande del av vårt tillgängliga kapital kommer sysselsättas genom investeringar i onoterade bolag under de kommande åren. Flera av utfästelserna har gjorts till, för oss, nya samarbetspartners, som agerar på en mer internationell marknad. AP6 har varit framgångsrik med att etablera nya samarbeten under året, i en marknad där det finns mycket god tillgång till kapital. AP6:s dubbla kompetens (fond och direkt) spelar här ofta en avgörande roll för att vi ska betraktas som en attraktiv partner i den globala konkurrensen.

Under året har AP6 även genomfört ett

tiotal nya direktinvesteringar, i samarbete med andra PE-aktörer. De allra flesta av dessa har gjorts tillsammans med fonder till vilka vi även har utfäst kapital, så kallade co-investeringar. Helt avgörande för möjligheten att genomföra dessa investeringar är den erfarenhet och kompetens som AP6 har av att själva utvärdera och genomföra direktinvesteringar i onoterade bolag. Detta möjliggör tillgång till attraktiva investeringsmöjligheter som vi annars inte skulle ha, till en mycket låg förvaltningskostnad.

FOKUS PÅ PE – BREDD INOM PE

De senaste årens strategiska fokus på PE har inneburit en ytterligare specialisering inom ramen för onoterade investeringar. Samtidigt inrymmer detta investeringsområde ett antal olika transaktionsformer som var för sig kräver specialistkompetens. AP6 ambition är att med intern kompetens bemästra de olika investeringsformer som ryms inom tillgångsslaget, då detta skapar fler affärsmöjligheter och större flexibilitet för att balansera portföljen över tid. 2016 illustrerar väl AP6:s förmåga att hantera egna direktinvesteringar så väl som ett flöde av co-investeringar. Det visar även på

förmågan att få tillgång till ledande fondförvaltare, samt att arbeta med secondary-transaktioner för att balansera totalportföljen. Genom sin breda kompetens inom PE har AP6 en fördel gentemot andra investerare som valt att endast investera via fonder.

UTVÄRDERING OCH KRAVSTÄLLANDE

Att som pensionsförvaltare bygga sin strategi på samarbeten och minoritetspositioner ger stabilitet och hög effektivitet. Det ställer samtidigt höga krav på förmågan att utvärdera och agera kravställande gentemot partners och majoritetsägare. Inte minst inom hållbarhetsområdet och integreringen av dessa aspekter i investeringsverksamheten. AP6 har därför investerat betydande energi i att utveckla egna utvärderings- och uppföljningsmodeller för PE-fonder, som även inkluderar hållbarhetsaspekter. Alla fondbolag där AP6 investerar, utvärderas löpande. Resultaten följs upp såväl internt som direkt med respektive fond. Tack vare egna jämförelser tvärs ett stort antal fonder, är det möjligt för AP6 att ha en konstruktiv dialog som präglas av öppenhet, med fondbolagen.

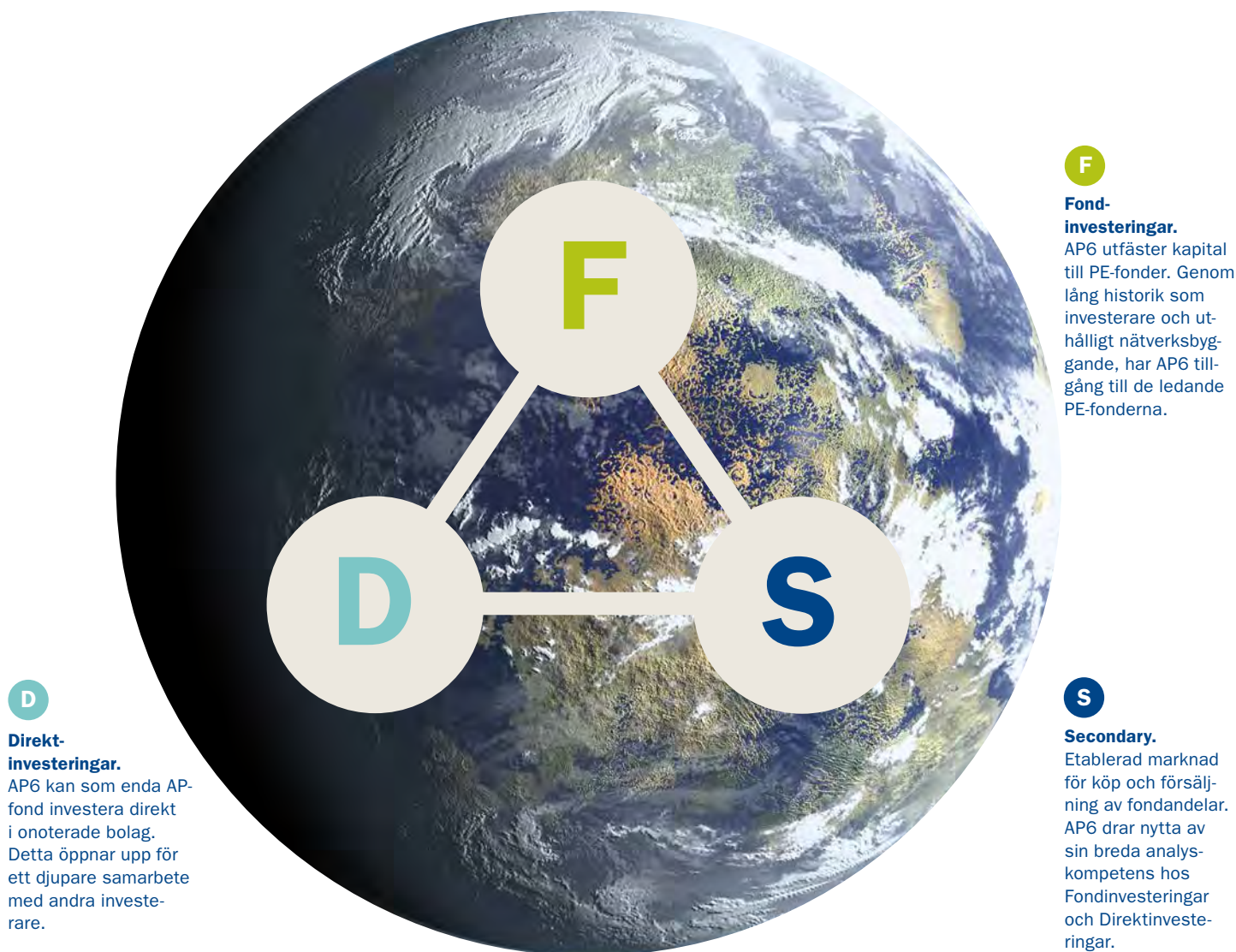
VÄL POSITIONERAD FÖR "ANDRA HALVLEK"

Drygt halvvägs in i det förändringsarbete som syftar till att positionera AP6 som en av de ledande internationella pensionsförvaltarna inom PE, så är jag nöjd med vad som åstadkommits. Jag är stolt över medarbetarnas professionalism, lojalitet och tålamod i det dagliga arbetet. Utan detta skulle förändringen inte vara möjlig.

Med en unik position på marknaden samt en mycket stark balansräkning ser jag positivt på möjligheterna att fortsätta utvecklingen av vår verksamhet i syfte att leverera en långsiktigt hög avkastning, till balanserad risk, på pensionskapitalet.

Göteborg i februari 2017

Karl Swartling
VD Sjötte AP-fonden

Bred transaktionskompetens bygger ny portfölj

Sjätte AP-fonden (AP6) etablerades 1996 och tillfördes i samband med detta 10,4 miljarder kronor. Dessa medel skulle förvaltas genom investeringar på riskkapitalmarknaden (Private Equity - PE), det vill säga i onoterade bolag, med målet att leverera en långsiktigt hög avkastning med tillfredsställande riskspridning. AP6 etablerades som en stängd fond, det vill säga utan in- eller

utflöden till det övriga pensionssystemet. AP6:s uppdrag var att förvalta de ursprungligen tilldelade medlen samt den avkastning som löpande genereras. Vid 2016 års utgång har detta kapital vuxit till 28,1 miljarder.

Vid tidpunkten för AP6:s start var den nordiska riskkapitalmarknaden fortfarande relativt ung och outvecklad. Under 1990-talet etablerade sig mängder av aktörer, med fokus på investeringar i ono-

terade bolag, i olika sektorer samt i olika utvecklingsskeden. Inte minst fanns en stark tilltro och stort intresse för nystartade bolag som byggde sina affärsmodeller på den begynnande digitaliseringen.

Under de senaste två decennierna har marknaden för onoterade investeringar, utvecklats i en rasande fart, genom perioder av kraftiga nedgångar så väl som mycket gynnsamma marknadsförutsättningar.

...AP6 är idag en pensionsförvaltare inom PE som står sig väl vid jämförelser med ledande internationella aktörer.

Under denna tid har branschen mognat och professionaliserats. Framgångsrika aktörer har dragit lärdom av erfarenheterna och institutionaliserat effektiva processer och tillvägagångssätt för den här typen av investeringar. Branschen har även genomgått en kraftig internationalisering, precis som övriga branscher. Ledande aktörer, som tidigare var fokuserade på onoterade investeringar i Sverige eller Norden, har idag etablerat organisationer och nätverk för investeringar i övriga Europa såväl som Nordamerika, och i vissa fall även Asien. Samtidigt har utländska aktörers intresse och förmåga för att investera på den nordiska marknaden ökat markant, och internationella samarbeten, tvärs länder och kontinenter, tillhör nu vardagen inom detta investeringsslag.

AP6:s utveckling sedan starten 1996 följer ganska väl denna marknadsutveckling. Fokus har alltid varit investeringar i onoterade tillgångar, men investeringsansatserna har utvecklats och förädlats över åren. Historiken har bland annat inkluderat direktinvesteringar i nystartade bolag, utfästelser till riskkapitalfonder, egna majoritetsinvesteringar i mogna bolag samt regionala investeringsfonder. Ursprungligen var investeringsfokuset nästan uteslutande svenskt, för att över åren bli allt mer nordiskt och på senare tid mer internationellt.

AP6:s nuvarande investeringsansats har fortfarande sin bas och hemmamarknad i Norden. I takt med branschens internationalisering har dock inslaget av utländska samarbeten och innehav ökat gradvis, en utveckling som kommer att fortsätta i framtiden. Inom onoterat, har AP6 under de senaste fem åren valt att fokusera sin investeringsstrategi mot mer mogna bolag. Investeringar i dessa bolag görs dels direkt som minoritetsinvesteringar, dels indirekt genom PE-fonder. I rollen som minoritetsägare investerar AP6 tillsammans med andra välrenommerade aktörer. Dessa kan

vara PE-fonder där AP6 redan har ett samarbete, eller andra investeringsorganisationer som söker medinvestera.

BREDD INOM PE, MED EN MÄNGD OLIKA TRANSAKTIONSFORMER

Dagens AP6 utgör en högt specialiserad aktör inom PE. Genom den relativt långa historiken har värdefulla lärdomar dragits, spetskompetens har utvecklats och verksamheten har gradvis förfinats. AP6 är idag en pensionsförvaltare inom PE som står sig väl vid jämförelser med ledande internationella aktörer.

För AP6, liksom för övriga ledande aktörer, eftersträvas samtidigt en bredd inom denna specialisering på PE. Portföljen av onoterade innehav byggs upp genom tre huvudsakliga investeringsansatser.

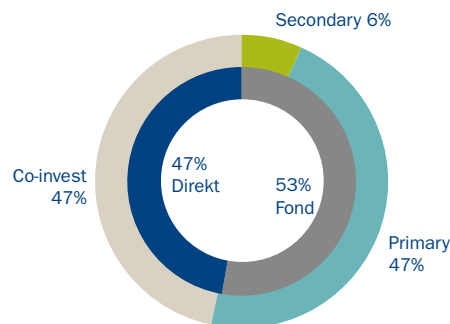
FONDINVESTERINGAR: AP6 utfäster kapital till Private Equity-fonder. Dessa investerar i sin tur kapitalet genom förvärv av onoterade bolag. En typisk fond lever runt 10 år, och består under den tiden av 15-20 innehav. Fonden upphör när samtliga bolag är avyttrade och kapitalet (inklusive avkastning) är återbetalt. Olika fonder har olika strategier och fokus. AP6:s strategi är att bygga upp en väldiversifierad

portfölj av fonder, under ledning av de bästa förvaltarna, med kompletterande strategier. Detta inkluderar buyout-fonder (med fokus på mogna bolag) så väl som utvalda venture capital-fonder (med fokus på relativt nystartade bolag).

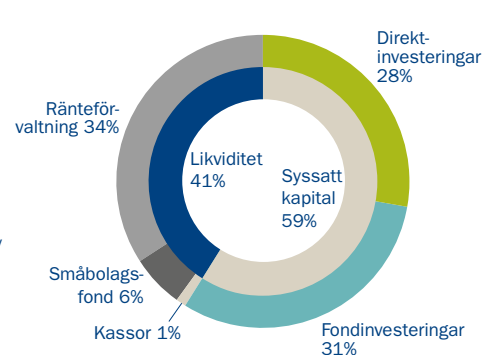
SECONDARY: I takt med att PE-branschen har utvecklats, så har en ”begagnadmarknad” etablerats för köp och försäljning av fondandelar enligt ovan. I syfte att anpassa sin övergripande portfölj, samt för att kunna utnyttja intressanta affärsmöjligheter som uppstår, utnyttjar AP6 sin specialistkompetens även för denna typ av transaktioner. Detta kan göras genom samarbeten med externa aktörer som är helt specialiserade på just secondary-affärer, eller genom egna transaktioner.

DIREKTINVESTERINGAR: AP6 investerar direkt i onoterade bolag. Enligt nuvarande strategi söker AP6 minoritetspositioner, baserade på samarbeten med andra investerare. Dessa kan vara fonder som AP6 redan är investerare i, eller andra typer av investeringsorganisationer som är aktiva på den onoterade marknaden. Parallelinvesteringar som görs med våra fonder (så kallade co-investeringar), utgör motorn i uppbygg-

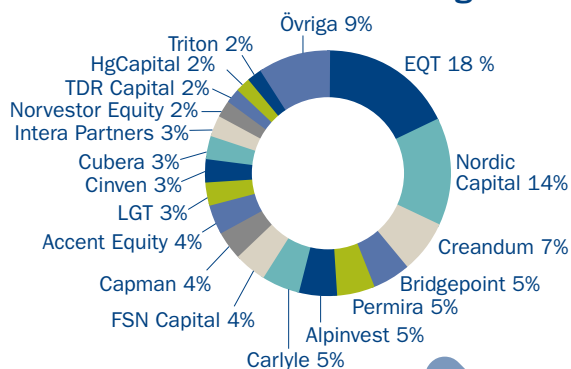
Fördelning av sysselsatt kapital

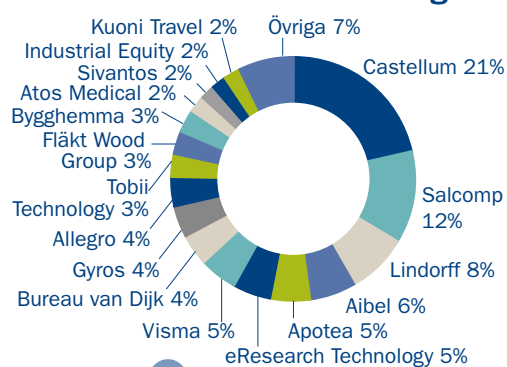
Fördelning av fondkapitalet

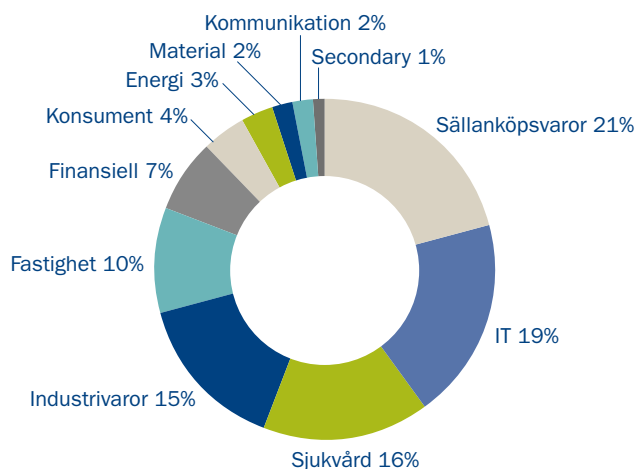
Största fondinvesteringar

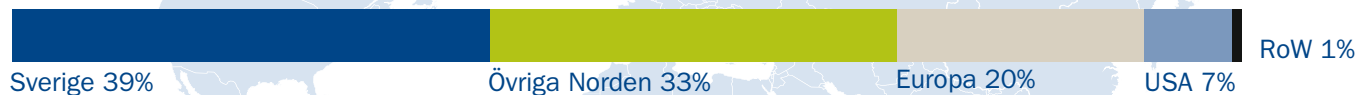
Största direktinvesteringar

Bransch

Geografisk fördelning av Sjätte AP-fondens investeringar

naden av en direktportfölj med mycket låg förvaltningskostnad.

HÖG AKTIVITETSNIVÅ 2016, TVÄRS ALLA TRANSAKTIONSFORMER

Året som gått illustrerar väl den bredd av PE-investeringar som AP6 arbetar med inom ramen för sin fokuserade strategi. En strategi som bygger på samarbeten, och som kombinerar fondutfästelser med direktinvesteringar. Det som möjliggör denna bredd är AP6:s långa erfarenhet och kompetensuppbyggnad inom onoterade direktinvesteringar, så väl som fondutfästelser. En kompetens som efterfrågas i de lokala och internationella samarbeten som präglar branschen.

AP6 gjorde sin första fondutfästelse till Nordic Capital redan 1998. Genom åren har ett nära samarbete etablerats, där AP6 deltagit som investerare i sex stycken fonder fram till idag. Samarbetet har under senare år också utvecklats till att inkludera ett aktivt arbete med co-investeringar. Under 2016 deltog AP6 som co-investerare vid Nordic Capitals förvärv av bolaget ERT, en global aktör som tillhandahåller en rad digitala lösningar för bland annat patientundersökningar och omfattande kliniska studier. Detta var AP6:s tredje co-investering tillsammans med Nordic Capital. 2014 gjordes en motsvarande co-investering i Lindorff, en europeisk full-serviceleverantör inom kredithantering.

SECONDARY: ANDRA AP-FONDEN

Under 2016 genomförde AP6 en secondary-transaktion där "begagnade" fondandelar i tre av Nordic Capitals befintliga fonder förvärvades från Andra AP-fonden. Vid en sådan transaktion är förmågan att utvärdera de underliggande portföljbolagen av yttersta vikt, en kompetens som AP6 besitter genom sin långa direktinvesteringserfarenhet, och som dessutom underlättas av det nära samarbete som utvecklats under lång tid med Nordic Capital.

Under 2016 inleddes ett antal nya samarbeten med ledande internationella PE-fonder. AP6 deltog som investerare i bland annat Cinvens och Permira's senaste fonder. Detta representerar nya samarbeten för AP6, och är resultatet av en lång dialog samt omfattande utvärderingsarbete. Dessa båda fonder genomförde under året också ett gemensamt förvärv av bolaget Allegro, internethandelssajt i Polen. I samband med detta deltog AP6 som co-investerare till både Cinvens och Permira's respektive fonder. En intressant investeringsmöjlighet som inte hade varit möjlig utan den typen av nära samarbete med andra PE-investerare som AP6 aktivt söker bygga upp.

Den globala secondary-marknaden domineras av högt specialiserade aktörer. För att komma närmare denna marknad har ett samarbete inletts med Alpinvest.

AP6 investerade under året i deras globala secondary-fond. Utöver goda avkastningsmöjligheter bygger AP6 upp kompetens kring secondary-marknaden, samt har möjlighet att delta aktivt som co-investerare i utvalda affärer. En sådan secondary co-investering genomfördes med Alpinvest redan under 2016.

GOD UTVÄXLING PÅ 20 ÅRS ACKUMULERAD ERFARENHET

Ovanstående affärsexempel är ett axplock från 2016 års intensiva investeringsarbete. Genom lång erfarenhet och uppbyggnad av djup kompetens för både direktinvesteringar och fondinvesteringar, är det möjligt för AP6 att delta i vitt skilda typer av affärer, inom ramen för PE. Utan egen direktinvesteringskompetens är det mycket svårt att bygga nära samarbeten med fondbolag. Om i princip alla intressanta affärer råder i någon mening konkurrens. Tillgången till kapital är mycket god. För att systematiskt få tillgång till de mest framgångsrika aktörerna, och deras investeringsmöjligheter krävs att man är en högst professionell samarbetspartner, som bidrar. I AP6 fall utgörs unikteten av att ha djup kompetens och erfarenhet inom både direkt- och fondinvesteringar. Den samarbetsbaserade strategin ger full utväxling på denna kompetens och utgör en mycket effektiv modell för en förvaltare av allmänna pensionsmedel.

Årets investeringar

Ett resultat av den samlade kompetensen och erfarenheten hos AP6:s medarbetare.

AP6 CO-INVESTERAR...

...i **kfzteile24** som är en ledande återförsäljare av reservdelar och tillbehör för bilar i Tyskland. Investeringen görs parallellt med **EQT Mid Market**, där AP6 även är investerare i fonden.

AP6 CO-INVESTERAR MED NY SAMARBETSPARTNER...

...i **Atos Medical** som är en världsledande tillverkare av tech-hjälpmiddel till patienter som opererats för cancer i struphuvudet. Investeringen görs tillsammans med **PAI Partners**.

AP6 CO-INVESTERAR...

...i **ERT** som är en global aktör som tillhandahåller digitala lösningar för patientundersökningar och kliniska studier. Investeringen görs parallellt med **Nordic Capital VIII** där AP6 även är investerare i fonden.

AP6 UTFÄSTER TILL NY FOND...

...**TDR IV**. TDR är en väletablerad europeisk private equity-aktör inom segmentet mid-market buyout.

AP6 UTFÄSTER TILL NY FOND...

...**HgCapital VIII** som ger specifik exponering mot paneuropeiska TMT- och tjänstebolag med fokus på mjukvarurelaterade tjänster

AP6 UTFÄSTER TILL NY FOND...

...**Alpinvest Secondary Fund VI** som är en private equity investerare på den globala secondary marknaden.

AP6 CO-INVESTERAR...

...i **Sitecore** som är ett ledande globalt mjukvarubolag med huvudkontor i Danmark. Bolaget levererar digitala tjänster. Investeringen görs parallellt med **EQT VII** där AP6 även är investerare i fonden.

AP6 UTFÄSTER TILL...

...**Creandum IV**. Creandum är ett nordiskt fondbolag med fokus på investeringar inom venture.

AP6 UTFÄSTER TILL NY FOND...

...**CGS IV**. LGT är en aktör med fokus på den globala secondary-marknaden.

AP6 UTFÄSTER TILL NY FOND...

...**Atomico IV**. Atomico är ett fondbolag med tydlig nordisk koppling och med ett fokus på investeringar inom venture.

AP6 CO-INVESTERAR I SECONDARY-TRANSAKTION...

...avseende **Eurazeo Capital II**, en ledande fransk private equity-aktör. Investeringen görs parallellt med **Alpinvest Secondary Fund VI**, där AP6 även är investerare i fonden.

AP6 UTFÄSTER TILL...

...**EQT Mid Market Europe**. Fonden inriktar sig på företag med en stark marknadsposition och tillväxtpotential.

netcompany

AP6 CO-INVESTERAR I...

...**Netcompany**, en ledande dansk IT-leverantör. Detta görs parallellt med **FSN Capital IV**, där AP6 även är investerare i fonden

FläktGroup

Triton

AP6 CO-INVESTERAR...

...i den kombinerade enheten **Fläkt Woods Group och DencoHappel**, som tillsammans bildar en konkurrenskraftig aktör inom den europeiska ventilationsindustrin. Investeringen görs parallellt med **Triton IV** där AP6 även är investerare i fonden.

AP6 UTFÄSTER TILL NY FOND OCH CO-INVESTERAR...

...i **Byggghemma** som är Nordens ledande e-handelsbolag inom branschen gör-det-självt och heminredning. Investeringen görs parallellt med **FSN V**, en ny fond som AP6 har utfäst till.

Cinven

AP6 UTFÄSTER TILL NYA FONDER OCH CO-INVESTERAR...

...i **Allegro**, en av Polens ledande internethandelsplatser med över 14 miljoner månatliga transaktioner. Investeringen görs parallellt med **Permira VI och Cinven VI**, två nya fondbolag där AP6 även är investerare i respektive fond.

AP6 CO-INVESTERAR...

...**Kuoni** som är en ledande global leverantör av reserelaterade tjänster. Investeringen görs parallellt med **EQT VII** där AP6 även är investerare i fonden.

AP6 GÖR SECONDARY-FÖRVARV...

...av fondandelar i tre fonder hos **Nordic Capital (V, VI och VII)**.

AP6 CO-INVESTERAR I...

...**Evidensia**, ledande inom djursjukvård i Norden och norra Europa. Genom förvärvet av IVC tar bolaget klivet in på den brittiska marknaden. Investeringen görs parallellt med **EQT VI**, där AP6 även är investerare i fonden.

AP6 UTFÄSTER TILL...

...**Cubera VIII**. Cubera är en ledande nordisk secondary-aktör.

AP6 UTFÄSTER TILL...

...**Intera III**, Intera Partners är en finsk buyoutaktör som gör majoritetsinvesteringar i bolag verksamma i Finland och Sverige.

AP6 UTFÄSTER TILL...

...**Northzone VIII**, Northzone är ett nordiskt fondbolag specialiserat mot investeringar inom tech och venture.

AP6 GÖR YTTERLIGARE CO-INVESTERING...

...i **Sivantos** som är en ledande global tillverkare av hörselhjälpmedel. AP6 har tidigare co-investerat i Sivantos. Även då tillsammans med **EQT VI**, där AP6 även är investerare i fonden.

Fondbolag: 14 fondbolag ingick i utvärderingen. Resultatet av utvärderingen är konfidentiell.

ESG Policy: Förekomst av specifikt styrdokument för ansvarsfulla investeringar.

Utveckling: Förändring av bedömningen sedan föregående år

↗ Förbättring

→ Ingen förändring

↘ Försämring

Σ bedömning: Sammanlagd bedömning på alla tre moduler i % av högsta möjliga resultat

Förtydligande avseende snittet i portföljen:

Snittet i AP6 fondportfölj bedöms vara högre än ett genomsnitt av en global riskkapitalportfölj. Detta kan till stor del förklaras av att AP6:s portfölj till hög grad består av fonder som förvaltas av stora, nordiska och europeiska investeringsteam, vilka bedöms ha ett mer utvecklat arbete med ansvarsfulla investeringar. Det går inte att dra några generella slutsatser från det faktum att snittet i de två första modulerna är detsamma (67%), men det indikerar att ett aktivt arbete pågår både avseende förvärv och ägarskap.

Fondbolag	ESG policy	Utveckling	Σ bedömning	Implementering i investeringsprocess
				0% 25% 50% 75%
Fondbolag A	Ja	↗	77%	
Fondbolag B	Ja	↗	81%	
Fondbolag C	Ja	→	66%	
Fondbolag D	Ja	→	65%	
Fondbolag E	Ja	↗	92%	
Fondbolag F	Ja	→	79%	
Fondbolag G	Ja	→	58%	
Fondbolag H	Ja	↗	70%	
Fondbolag I	Ja	↗	67%	
Fondbolag J	Ja	→	53%	
Fondbolag K	Ja	→	63%	
Fondbolag L	Ja	→	47%	
Fondbolag M	Ja	→	43%	
Fondbolag N	Ja	→	54%	

Snitt 67%

Tydlig modell för utvärdering av fondernas ESG-arbete

HÅLLBARHET >> AP6 årliga hållbarhetsuppföljning av portföljens fondinvesteringar är en viktig del av fondens arbete med ansvarsfulla investeringar. Uppföljningen visar att alla fonder i portföljen har etablerat en process för ansvarsfulla investeringar och arbetet med dessa. En utveckling som drivs av både investerarkrav och affärsnytta. Återkopplingen till varje enskild fond var detta år mer specifik och konkret jämfört med tidigare år. Detta är i linje med både AP6:s ambition och med fondernas önskemål.

Sedan 2014 arbetar AP6 utifrån en egenutvecklad, formaliserad mall för hållbarhetsutvärdering och uppföljning av fondbolag. Syftet är att kartlägga om fondbolaget lever upp till AP6:s krav på hållbarhet och ansvarsfulla investeringar. Under 2016 gjordes en översyn av verktyget. Syftet var att anpassa det till den mall för granskning

av hållbarhetsaspekter, som branschen lanserade i slutet av 2015, efter initiativ av PRI. Syftet är att underlätta för såväl investerare som fondbolag när det gäller relevanta krav och frågeställningar. Dessa tenderar annars att bli många och av skiftande karaktär.

– Att vi nu kunnat koppla vår utvärdering till ett verktyg som tagits fram med brett stöd av branschen underlättar proces-

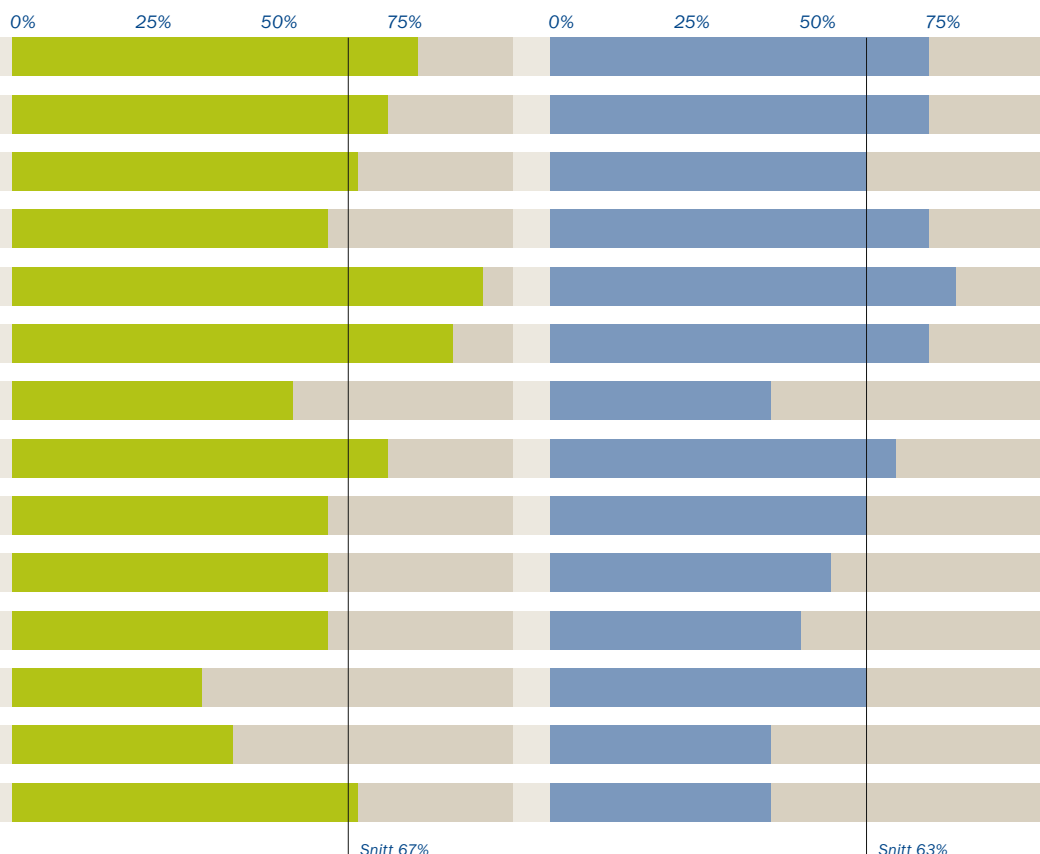
sen väsentligt för oss. Vi känner oss trygga att vår utvärdering är relevant och i linje med god praxis i branschen. Vår uppfattning är också att det breda branschstödet lett till en större förståelse för våra frågor, och att det även underlättat för fondbolagen att prioritera bland investerares frågor, säger Anna Follér, hållbarhetsansvarig på AP6.

2

3

Integrering
i ägarstadium

Rapportering

1. Hur granskar fondbolaget hållbarhetsrelaterade risker och möjligheter inför förvärv? Vilka processer och resurser används? Hur påverkas investeringsbeslutet av hållbarhetsfaktorer?

2. Hur arbetar fondbolaget för att hantera portföljbolagens hållbarhetsrelaterade risker och möjligheter till värdeskapande under innehavstiden? Exempelvis genom ägarstyrning och specifikt stöd avseende hållbarhet.

3. Hur rapporterar Fondbolagen hållbarhet och ansvarsfulla investeringar? Exempelvis publik rapportering och löpande rapportering till investerare.

För indirekta investeringar i fonder finns det förenklat uttryckt en investeringsfas och en ägarfas. Först utvärderas fondbolaget inför en investering. Efter investeringen sker löpande uppföljning i form av bland annat kvartals- och årsrapporter, årliga investerarmöten och möten i fondernas rådgivande organ, så kallade Advisory Board. När det gäller ansvarsfulla investeringar och hållbarhet har AP6 valt att lägga till en specifik uppföljning på årlig basis.

Intervjuer och tillhandahållen dokumentation ligger till grund för arbetet med AP6 utvärderingsverktyg. Därefter betygsätts fondbolagens arbete med hållbarhet i investerings- och ägandefas. Områden som granskas specifikt är bland annat hur fondernas investeringsteam identifierar och värderar relevanta hållbarhetsfrågor när det gäller att förvärva bolag. Vidare är fondbolagets relaterade åtgärder efter investering en viktig faktor, liksom stöd till portfölj-

bolagen vad gäller exempelvis tillgång till hållbarhetsexpertis, mallar och verktyg eller nätverk i syfte att utbyta kunskap och erfarenhet avseende hållbarhet. Även fondbolagens rapportering av hållbarhet, både publik rapportering och rapportering specifikt till investerare, granskas och betygsätts.

– Vi vill vara säkra på att de fonder vi investerar i inte bara kan svara på våra frågor inför investering, utan löpande kan leva upp till omvärldens krav och förväntningar. Lika viktigt som att göra en utvärdering inför en eventuell investering i en fond, lika viktigt är en fortsatt utvärdering och uppföljning under hela fondens livslängd, berättar Anna Follér.

Den övergripande slutsatsen från hållbarhetsutvärderingen 2016 är att alla fonder som deltog i utvärderingen har ett aktivt hållbarhetsarbete, som utvecklas och förbättras över tid. De främsta skillnaderna i mognadsgrad avseende hållbarhet

återfinns mellan stora och små team, samt mellan investerare i mogna bolag jämfört med investerare i tidigare fas.

De fonder som bedöms vara ledande i det begränsade urvalet som utgörs av AP6 fondportfölj, karaktäriseras av en kombination av formaliserade processer, till exempel standardiserat introduktionsprogram och utbildning avseende hållbarhet, samt gedigen intern hållbarhetskompetens.

– Den årliga uppföljningen gör att vi kan följa fondbolagen över tid. Den dialogbaserade utvärderingen med efterföljande återkoppling gör också att vi kan vara ett bollplank och diskussionspartner på ett sätt som mycket tydligt uppskattas av fondbolagen. Vårt samarbete fördjupas på ett sätt som vi bedömer är till gagn för båda parter och för det investerade kapitalet, säger Anna Follér.

Carlyle's ESG-arbete stärker kunder och företag

INTERVJU>> Carlyle är en global investerare med 169 miljarder USD under förvaltning. Spridningen på olika typer av bolag i portföljen är mycket stor. Detta ställer höga krav på arbetet med hållbarhetsfrågor. I sin roll som hållbarhetsansvarig har Jackie Roberts uppdraget att driva förändring tvärs hela organisationen. Ett av flera moment handlar om utvärdering och återkoppling. Hon ser AP6:s modell för utvärdering av fondbolagens hållbarhetsarbete som ett värdefullt bidrag.

För oss är det viktigt med tydlig och konkret återkoppling från våra samarbetspartners. Det underlättar om jag får siffror som anger var någonstans på en skala vi befinner oss. Även om det inte handlar om någon exakt vetenskap är det att föredra eftersom det ger oss något som vi kan förhålla oss till, säger Jackie Roberts, Hållbarhetschef på The Carlyle Group.

Förväntningar och krav på fondbolagens hållbarhetsarbete ökar hela tiden. En övergripande utmaning för LP:s* och GP:s* är att välja ut och fokusera på frågeställningar som bidrar till att skapa bestående förbättringar när det gäller hållbarhet. AP6 arbetar sedan ett antal år tillbaka med en egen modell för just utvärdering av fondbolag (se sid 12-13).

– Vi fokuserar på ett antal nyckelområden som investeringsprocess, aktivt ägarskap och rapportering. Utvärderingen genomförs årligen varvid vi kan följa en fonds utveckling över tid. Vi har nyligen infört en mer konkret återkoppling till var och en, berättar Anna Follér, hållbarhetsansvarig på AP6.

Resultatet av utvärderingen är konfidentiellt, men till varje fondbolag kommuniceras hur fondbolaget i fråga, exempelvis Carlyle, förhåller sig till ett genomsnitt av AP6:s portfölj. För Jackie Roberts innebär det att hon har ytterligare ett verktyg, bland många andra, att använda i sitt arbete.

– AP6:s utvärdering är värdefull genom att vi kan se hur effekten av våra egna

► Skräddarsydda hållbarhetsprojekt där det kommersiella värdet uppfattas som relevant, har störst potential att uppnå förbättringar, berättar Jackie Roberts, Hållbarhetschef på The Carlyle Group.

åtgärder uppfattas och värderas. Vi får även en indikation på hur vi ligger till jämfört med AP6:s övriga portfölj. Givetvis måste vi beakta att de vi jämförs med skiljer sig från oss i flera avseenden. Men likväl är den här typen av utvärdering konstruktiv, säger Jackie Roberts.

Ett av Carlyle's bolag expanderade och behövde finna nya leverantörer för att klara av den växande efterfrågan. Större kunder bad även bolaget integrera klimatrelaterade risker i verksamhetsplaneringen, Jackie Roberts hjälpte till med att inkludera dessa risker som en del av utvärderingen. Resultatet blev att bolaget fick ökad kunskap om att en del av deras leverantörer hade sin verksamhet i områden med förhöjd översvämningsrisk. Valet av nya leverantörer i

andra regioner hjälpte bolaget att undvika risken för produktionsbortfall till följd av översvämningar och andra störningar, vilket innebar en ny typ av övervägande för bolaget. Sammantaget kunde man vidta åtgärder som förbättrade leveranssäkerheten till kunderna även under besvärliga omständigheter. Jackie Roberts kunde gratulera företaget till att ha genomfört sin första klimatriskanalys. Något de själva inte fullt ut hade varit medvetna om.

– De blev lite överraskade och insåg att metodiken för klimatriskanalys var mycket användbar och borde ingå i kontinuitetsplaneringen. Dessutom såg de stora likheter med de riskanalyser som regelbundet genomfördes på andra områden, berättar Jackie Roberts.

*Limited Partner/Investerare *General Partner/Fondbolag

Analysen, som initialt kom till som ett svar på ett önskemål från en kund, gav ytterligare insikter om den konkreta nyttan av att ta med klimatrelaterade risker i framtida analyser. Dessutom fick ledningen ett ökat självförtroende och intresse för att ge sig i kast med ytterligare aspekter inom hållbarhetsområdet.

– Detta är ett utmärkt exempel på hur man som ägare konkret kan visa på både affärsnyttan och nödvändigheten av hållbarhetsfrågor, säger Anna Follér.

AP6:s utvärderingsmodell listar ett flertal kriterier när det gäller rapportering utan att ställa krav på någon specifik rapporteringsstandard.

Däremot efterfrågar AP6 en hållbarhetsrapportering på såväl fondnivå som portföljbolagsnivå. I nuläget skiljer sig hållbarhetsrapporteringen åt väsentligt mellan olika fondbolag. Exempelvis beroende på fond- och teamstorlek samt geografi och investeringsfokus.

– Olika GP:s har olika sätt att arbeta med hållbarhetsfrågor och det måste respekteras. AP6 är tydlig med sina krav och förväntningar, varje GP får sedan förhålla sig till dessa och andra krav på marknaden, säger Anna Follér.

Förhållningssättet för Carlyle handlar mycket om att prioritera och fokusera på konkreta frågor. Erfarenheten visar att detta förhållningssätt har stor potential att driva förändring och öka medvetenheten, både internt inom investeringsorganisationen och hos portföljbolagen.

Ett fokusområde för Carlyle är energiefektivisering och att ge svar på kundernas växande oro över hållbarhet. Inom det området finns många möjligheter för bolagen i Carlyles portfölj utifrån perspektiv såsom kostnadsbesparing, utveckling av nya produkter, varumärkesförbättrande åtgärder, konsument- och kundkrav samt innovation och affärsidéer.

– Utan prioriteringar riskerar frågeställningarna att bli för många. Då tappar vi energi och tempo. Man måste våga välja bort det som vid första anblicken kan verka vara nice-to-have, till förmån för det väsentliga, säger Jackie Roberts.

I sin roll som hållbarhetsansvarig på Carlyle har hon stor nytta av sin långa

▲ Ju konkretare återkoppling mellan LP:s och GP:s, desto bättre. Anna Follér och Jackie Roberts diskuterade vikten av tydlighet när de träffades i Stockholm.

erfarenhet av företag inom olika branscher. Detta gör att hon lättare kan identifiera och lyfta hållbarhetsfrågor. Det kan vara allt ifrån att uppmärksamma företag på att deras kunder har anslutit sig till CDP till att peka på begreppet kundnöjdhet kopplat till hållbarhet. När väl ett företag inser att lojaliteten hos konsumenterna påverkas av om man konsumerar mindre energi eller har reducerat mängden förpackningar och avfall, då blir det konkret.

– Konsumenter köper varor därför att

de behöver dem. Men många ber också sina leverantörer aktivt minska sitt koldioxidavtryck eller väljer att handla från företag som på något annat sätt engagerar sig i andra liknande åtgärder.

Att skapa en medvetenhet är ofta första steget. Nästa blir att företaget själv börjar åtgärda, mäta och rapportera, berättar Jackie Roberts.

Carlyle's globala investeringsverksamhet innefattar många företag som är specialiserade inom en viss nisch. Detta ställer höga krav på arbetet med hållbarhetsfrågor. Generella åtgärder eller trubbiga rapporteringsmallar riskerar att få motsatt effekt.

– Denna kategori av bolag kräver ett arbetssätt med hållbarhet som utmärks av skräddarsydda projekt och där det kommersiella värdet uppfattas som mycket relevant. Uppfylls dessa kriterier kan man komma hur långt som helst, berättar Jackie Roberts.

Just komplexiteten vad gäller att bedriva hållbarhetsarbete inom en verksamhet som är global och innefattar många olika typer av företag, ökar behovet av återkoppling från alla investerare, inte bara AP6.

– Återkoppling är viktig för oss. Även om de siffror jag får från AP6:s utvärdering bygger på jämförelser med fondbolag som har en annan inriktning och storlek, så ger det oss värdefull information som bidrar till att förbättra vårt hållbarhetsarbete, säger Jackie Roberts.

Fakta

The Carlyle Group är en global kapitalförvaltare med 158 miljarder USD under förvaltning i 281 fonder och fond-i-fond-lösningar. Carlyle grundades 1987 och är idag en av världens största investerare i sin bransch, med mer än 1 600 anställda på 35 kontor fördelade på Afrika, Asien, Australien, Europa, Mellanöstern, Nordamerika och Sydamerika.

Jackie Roberts är hållbarhetschef för The Carlyle Group. Hon är baserad i Washington, DC. Innan dess var hon 17 år på Environmental Defense Fund,

där hon ledde ett initiativ med NGO-Business Corporate Partners, det första i sitt slag någonsin. Hon har även tjänstgjort som chef för Sustainable Technologies och varit Senior Director of the Climate and Energy Idea Bank. Hon har bland annat studerat på Harvard Business School och arbetat som ingenjör på EPA - den amerikanska miljömyndigheten. Roberts har en B.S. i kemiteknik från Yale University, en MBA från Yale School of Management och en Masters in environmental studies from the Yale School of Forestry and Environmental Studies.

Fem års framgångsrik specialisering

Under mitt första år som styrelseordförande i Sjätte AP-fonden (AP6) tog vi i styrelsen beslut om en ny strategi för investeringsverksamheten. Detta gjordes mot bakgrund av en analys av den historiska avkastningen och en bedömning av framtida avkastningspotential.

Strategin sedan fem år tillbaka innebär att AP6 investerar direkt och indirekt via fonder i mogna, onoterade bolag. Direktinvesteringar görs företrädesvis tillsammans med andra etablerade finansiella och industriella aktörer.

Allt i syfte att bättre kunna tillgodose det lagstiftade kravet på långsiktigt hög avkastning.

I sammanhanget är det även värt att nämna att AP6 idag kan se tillbaka på en 20-årig erfarenhet som investerare i onoterade tillgångar. Styrelsens beslut från 2011 syftade till att stärka och vässa denna kompetens ytterligare.

Efter att både styrelse och organisation har levt och verkat i enlighet med detta beslut under fem år, känns det naturligt att summera ett antal erfarenheter och resultat, så här långt.

Det är med glädje och stolthet som jag kan konstatera att de senaste fem åren har inneburit en ytterligare specialisering av AP6:s roll som investerare i onoterade tillgångar.

AP6 utnyttjar sin dubbla kompetens att både kunna investera i fonder och direkt i bolag. Genom detta skapas en konkurrensfördel som öppnar för en lång rad olika samarbeten som i sin tur bygger på AP6:s breda transaktionserfarenhet.

Att AP6 står sig väl i den ständigt växande konkurrensen på marknaden för onoterade investeringar, är de senaste årens utveckling ett tydligt bevis på.

Nya samarbeten har inletts med flera av

de mest eftertraktade fonderna. Tack vare sin position har AP6 i konkurrens med andra fått möjlighet att delta i och genomföra ett stort antal transaktioner.

En naturlig följd av den nya strategin är att det internationella inslaget i investeringsverksamheten ökar. Bakgrunden är att de aktörer som identifierats som mest intressant ur ett avkastningsperspektiv, har en lokal närvaro på såväl den svenska och nordiska marknaden som på den internationella.

Ökningen av det internationella inslaget i investeringsverksamheten har fördelen att det bidrar till att tillgodose det lagstadgade kravet på tillfredsställande riskspridning.

Styrelsens beslut om ny strategi 2011 har inneburit byggandet av en ny portfölj och en renodling av den befintliga. Detta

har gjorts genom att realisera värden i innehav som inte är i linje med den nya långsiktiga inriktningen, eller där koncentrationsrisken har ansetts alltför hög.

Styrelsens beslut 2011 om en ny strategi och organisationens leverans på densamma, har resulterat i en arbetsmodell som ger hävstång på AP6:s erfarenhet, vilket innebär en stor flexibilitet när det gäller att möta utvecklingen på den onoterade marknaden.

Göteborg i februari 2017

Ebba Lindsö

Styrelseordförande, Sjötte AP-fonden

Hållbarhetsrapport

För AP6 är hållbarhet och ansvarsfulla investeringar en självklarhet för att nå målet om en långsiktigt hög avkastning för framtida pensionärer. Hållbarhet är ett brett begrepp som innefattar miljö-, social- och ekonomisk hållbarhet. AP6 har valt att utgå ifrån FN:s Global Compacts tio principer om mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och anti-korruption samt FN:s sex principer för ansvarsfulla investeringar i sitt arbete med hållbarhet och ansvarsfulla investeringar.

AP6:s hållbarhetsrapport följer Global Reporting Initiative (GRI G4) enligt Core-nivå, där fokus ligger på att beskriva det som är mest väsentligt för den egna verksamheten. Sedan verksamhetsåret 2013 har AP6 publicerat en hållbarhetsrapport i årsredovisningen. Med den här rapporten har AP6 tagit ett ytterligare steg mot att integrera hållbarhetsrapporteringen i årsredovisningen, vilket är helt naturligt då hållbarhet är en integrerad del av AP6:s verksamhet.

Ansvarsfulla Investeringar

Egenskap av förvaltare av allmänna pensionsmedel, och som statlig myndighet, ska AP6 vara föregångare vad gäller etik, hållbarhet och ansvarsfulla investeringar. AP6 ska skapa avkastning åt det svenska pensionssystemet genom att investera på ett hållbart och ansvarsfullt sätt. Det betyder att investeringar i onoterade bolag ska växa och skapa avkastning genom effektivt resursutnyttjande, minimal belastning på miljön samt genom att främja en hållbar samhällsutveckling och rättvisa arbetsvillkor.

AP6 ser ingen motsättning mellan hållbara investeringar och kravet på avkastning, utan tvärtom ser AP6 hållbarhetsarbetet som en förutsättning för långsiktigt hög avkastning. *Mer information om AP6:s investeringsstrategi och portfölj, se sid 6-9.*

AP6 har i sin roll som statlig investerare av pensionsmedel både ansvar och möjligheter att ställa krav på hållbarhetsarbetet i sina investeringar och får aldrig agera på

ett sätt som riskerar att skada allmänhetens förtroende för hanteringen av pensionsmedlen. AP6 har skrivit under FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (PRI) och i enlighet med dessa integrerat hållbarhet i investeringsprocess och ägarstyrning.

Hållbarhetsarbetet utgår från den uppförandekod, se sid 18, som AP6:s styrelse antagit, och vilken omfattar ansvarsfulla investeringar såväl som riktlinjer för verksamheten i stort. Under 2016 har två områden varit i särskilt fokus, jämställdhet och mångfald samt klimat.

Investeringsprocess

Varje investeringsprojekt innefattar en grundlig genomlysning av kommersiella, finansiella, legala och hållbarhetsfaktorer, en så kallad due diligence. Genomlysningen sker med interna resurser samt rådgivare och experter för att säkerställa att alla frågor får ett svar. Beroende på typ av potentiella investeringsobjekt, kan

även fysiska besök på plats göras, i syfte att skapa en egen bild av till exempel arbetsmiljö och produktion. En löpande dialog kring projektets status och slutsatser från genomlysningen förs i investeringsteamet lett av ansvarig för Direkt- respektive Fondinvesteringar. Syftet är att utreda om investeringen är i linje med AP6:s investeringsstrategi och om den bedöms leva upp till kraven om avkastning och hållbarhet. AP6 utesluter inte vissa branscher per definition, (så kallad negativ screening).

Däremot finns det branscher som de facto är uteslutna. Hit räknas exempelvis vapentillverkning och pornografi. I alla branscher finns hållbarhetsutmaningar i varierande grad och av varierande karaktär. Ibland bedöms dessa vara alltför betydande för att en investering ska göras. I andra fall bedöms det finnas möjligheter till värdeskapande genom att upprätta styrning och processer för hållbarhet.

Respekt för internationella normer avse-

Hållbarhet är en integrerad del av AP6:s investeringsverksamhet och en del av AP6:s värdeskapande

ende mänskliga rättigheter, antikorruption, arbetsrätt och miljöfrågor är ett självklart krav vid alla investeringar som AP6 gör.

Genom en ständig gallringsprocess går ett begränsat antal projekt vidare till investeringskommittén och AP6:s styrelse, som är det slutliga beslutsforumet. Hållbarhet utgör alltid del av beslutsmaterial till investeringskommitté och styrelse. Ett investeringsbeslut utgör också en naturlig grund för ett fortsatt hållbarhetsarbete.

Fondinvesteringar – När avtal om investering är undertecknat påbörjas en löpande relation med fokus på kravställning och uppföljning. *För mer information om den fortlöpande dialogen och utvärdering av fondbolagens hållbarhetsarbete, se sid 12.*

Direktinvesteringar – AP6 arbetar genom en ägarstyrningsprocess som utgår från AP6:s uppförandekod och tar avstamp i den genomlysning som gjorts under investeringsprocessen. En ägarplan upprättas med syfte att beskriva hur AP6 ska skapa en långsiktigt hållbar värdetillväxt. AP6 är ofta en av flera ägare i sina innehav. Detta ställer höga krav på en tydlig och fortlöpande kommunikation med de övriga ägarna i innehaven. Närhet till företagsledning och managementteam är avgörande för att kunna ställa krav och följa upp arbetet med hållbarhet.

Genom ägardialogen förankras AP6:s uppförandekod. Denna tjänar som kompass för alla beslut som rör AP6 och investeringsverksamheten. En central del i ägarstyrningen är att tillsätta en professionell styrelse. AP6 tillämpar en bred ansats när det gäller rekrytering av ledamöter. Det handlar om att skapa en mix av specialistkompetens, fokus på hållbarhetsfrågor, jämn könsfördelning och mångfald. Det senare definierat ur ett perspektiv som innefattar bland annat etnisk bakgrund, kön, erfarenhet, ålder och utbildning.

AP6 kräver att alla direktägda bolag av betydelse ska ha en uppförandekod eller en hållbarhetspolicy. Vid utgången av 2016 hade 100 procent av bolagen uppfyllt detta krav. Vilka specifika hållbarhetsfrågor som varje bolag arbetar med beror på bland annat bransch, geografi och storlek. De investeringsansvariga följer löpande upp utvecklingen med respektive företagsledning. Till detta kommer en löpande uppföljning av ägarplanen för varje investering. Direktinvesteringar följer årligen specifikt upp hållbarhet utifrån en egenutvecklad mall. Inga hållbarhetsrelaterade incidenter rapporterades under 2016.

Mål för hållbarhetsarbete

Hållbarhetsmålen för investeringsport-

följen antas av och rapporteras årligen till styrelsen. Det är respektive styrelses ansvar att driva hållbarhetsarbetet i portföljbolagen. AP6:s ansvar som aktiv ägare är att verka för att det för direktägda bolag finns en styrelse som inkluderar hållbarhet i det strategiska styrelsearbetet. För fondbolagen gäller att dessa har resurser som stödjer fondteam och fondernas portföljbolag med att utveckla hållbarhetsarbetet.

AP6 har som mål vad gäller direktinvesteringar, att innehav motsvarande 80 procent av värdet i portföljen ska rapportera enligt GRI eller motsvarande. Vid utgången av 2016 hade investeringar motsvarande 38 (56) procent av värdet i AP6:s portfölj rapportera enligt GRI eller motsvarande. Minskningen kan förklaras av stora förändringar i AP6:s portfölj.

AP6 har som mål vad gäller fondinvesteringar, att innehav motsvarande 80 procent av värdet i portföljen ska rapportera enligt PRI eller motsvarande. Vid utgången av 2016 hade fondinvesteringar motsvarande 45 (48) procent av värdet i AP6:s portfölj rapportera enligt PRI eller motsvarande.

Uppförandekod

AP6 hållbarhetsarbete utgår från den uppförandekod som AP6:s styrelse antagit.

Den beskriver de värderingar som gäller för verksamheten och riktar sig till medarbetare, samarbetspartners och innehav. Uppförandekoden kommuniceras aktivt till dessa grupper. Alla medarbetare får skriva under att man läst och att man följer den. *Läs Uppförandekoden på www.apfond6.se.*

Whistleblower

Avvikelse från Uppförandekoden i form av misstanke om oegentligheter kan rapporteras anonymt i AP6:s webbaserade whistleblower-system. Anonymiteten garanteras av systemet. Informationen hanteras av vd och vice vd.

Samarbeten och medlemskap

AP6 är medlem i ett flertal branschorganisationer, vilka helt eller delvis syftar till att samla, utveckla och sprida kunskap och erfarenhet om hållbart företagande och ansvarsfulla investeringar. Genom medlemskapen kan AP6 medverka till förändring och utveckling av branschen, samt att driva olika frågeställningar. AP6 har även ett samarbete med Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet inom hållbarhetsområdet samt med Handelshögskolan i Stockholm när det gäller mångfald.

Åtaganden, anslutningar

UN Global Compact, UNGC, www.unglobalcompact.org/

UN Principles for Responsible Investments, UNPRI, www.unpri.org

CDP (tidigare Carbon Disclosure Framework), www.cdp.net

Medlemskap

Invest Europe (tidigare European Venture Capital Association, EVCA), www.investeurope.eu/

Institutional Limited Partners Association, ILPA, <http://ilpa.org/>

Svenska Riskkapitalföreningen, SVCA, www.svca.se/

Sveriges Forum för Hållbara Investeringar, Swesif, www.swesif.org/

Långsiktiga mål för direktinvesteringar (urval)

Område	Mål	Status
Hållbarhetsanalys vid utvärdering	100 % av alla investeringar	100 %
Uppförandekod	Ska finnas i samtliga väsentliga innehav	100 %
Hållbarhetsredovisning	Bolag motsvarande 80 procent av värdet i portföljen för direktinvesteringar ska rapportera enligt GRI eller motsvarande	38 %
Jämställdhet	Andelen kvinnor i styrelser i portföljbolagen ska vara 50 procent	14 %

Långsiktiga mål för fondinvesteringar (urval)

Område	Mål	Status
Hållbarhetsanalys vid utvärdering	100 % av alla investeringar	100 %
Uppförandekod	Ska finnas i samtliga väsentliga innehav	100 %
Hållbarhetsredovisning	Fonder motsvarande 80 procent av värdet i portföljen för fondinvesteringar ska rapportera enligt PRI eller motsvarande	45 %
Jämställdhet/mångfald	AP6 ska verka för att jämställdhet/mångfald blir ett mätbart mål för fonder och portföljbolag	Sid 23

PRI:s årliga utvärdering av AP6:s hållbarhetsarbete

AP6 skrev under FN:s principer för ansvarsfulla investeringar, Principles for Responsible Investment (PRI) år 2012, och har efter det första årets anståndsperiod, årligen rapporterat ansvarsfulla investeringar till PRI. Rapporteringen följer ett specifikt ramverk vilket är uppdelat i moduler som är tillämpliga beroende på investeringsstrategi, organisationsstorlek etc. Rapporterna är publika och finns tillgängliga på PRI:s hemsida.

Sedan 2015 sammanställer PRI även en konfidentiell utvärderingsrapport baserad på varje organisations inrapporterade data. Syftet är att ge återkoppling kring hur varje organisations arbete utvecklas över tid och i jämförelse med liknande aktörer.

AP6 rapporterar på tre moduler: Strategi och styrning; indirekta investeringar samt direkta investeringar och aktivt ägarskap. Svaren bedöms på en skala från E till A+. De två senare

modulerna delas upp i olika tillgångslag, där AP6 enbart aktivt rapporterar på onoterade bolag.

AP6:s arbete med ansvarsfulla investeringar bedömdes i den senaste utvärderingsrapporten (baserat på AP6:s PRI-rapportering för 2015) motsvara betygen A, A och B för de tre modulerna strategi och styrning; indirekta investeringar i riskkapitalfonder samt direkta investeringar och aktivt ägarskap i onoterade bolag.

"Vi är självklart glada att vårt arbete med ansvarsfulla investeringar i den onoterade portföljen bedöms ligga på en hög nivå, men det finns mycket kvar att göra. Framförallt är PRI:s utvärdering ett värdefullt verktyg för oss i vår strävan att hela tiden utveckla och förbättra vårt arbete med ansvarsfulla investeringar"

Anna Follér,
Hållbarhetsansvarig på AP6

Klimatanalys

Klimatfrågan har fortsatt varit ett av fokusområdena i AP6:s hållbarhetsarbete under 2016. AP6 har under året integrerat klimatfrågan i utvärdering och uppföljning. För tredje året i rad har det gjorts en mätning av koldioxidavtryck för fondens onoterade investeringar. AP6 vill med sitt arbete öka den interna förståelsen för klimatrelaterade utmaningar i portföljen, öka transparensen kring onoterade bolags koldioxidutsläpp, samt bidra till ett större medvetande om klimatrelaterade risker och möjligheter inom riskkapitalbranschen.

Nu är det tredje gången vi mäter klimatavtrycket och vi konstaterar att det som första året var en stor utmaning nu ersatts av ett strukturerat insamlande av fakta. Det råder visserligen fortfarande stor brist på information om koldioxidutsläpp från onoterade bolag, men vi märker att allt fler investerare i onoterade bolag ställer krav på mätning och rapportering av koldioxidutsläpp. Transparensen kommer att öka över tid, säger Anna Follér, hållbarhetsansvarig på AP6.

AP6:s investeringsportfölj utgörs av investeringar i onoterade bolag, direkt och indirekt genom fonder*. De sistnämnda investerar i sin tur i onoterade bolag. Jämfört med börsnoterade bolag är det mindre vanligt att onoterade bolag rapporterar sina koldioxidutsläpp. Till viss del beror det på en lägre grad av publik rapportering. Onoterade bolag har därtill inte alltid samma krav på sig – från ägare, konsumenter, frivilligorganisationer, och andra intressenter – att mäta koldioxidutsläpp. Det faktum att det är relativt ovanligt att onoterade bolag rapporterar sina koldioxidutsläpp, gör att tillgången på information är begränsad. Bland stora, börsnoterade bolag är det vanligt att mäta och rapportera koldioxidutsläpp och även att redogöra för klimatrelaterade risker och relaterade åtgärder och handlingsplaner.

För att upprätta ett koldioxidavtryck för AP6:s investeringsportfölj har rapporterad information om portföljbolagens koldiox-

idutsläpp kombinerats med uppskattade koldioxidutsläpp, enligt samma metod som använts tidigare år. Även denna gång har South Pole Group anlåtits för att genomföra analysen tillsammans med interna resurser inom AP6.

Under året har AP6 även deltagit i framtagandet av en klimativägledning för riskkapitalbranschen, A Guide on Climate Change for Private Equity Investors, i samarbete med andra investerare, Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC) och Principles for Responsible In-

vestment (PRI). Syftet med vägledningen är att öka medvetenheten om klimatrelaterade risker och möjligheter för investerare i onoterade bolag, samt tillhandahålla konkreta verktyg för att hantera dessa risker och möjligheter.

– Klimatfrågan är så mycket bredare för investerare. Mätning och rapportering av koldioxidutsläpp utgör bara en liten del av frågan. Fysiska klimatrisker, ny lagstiftning, och anpassning till en ekonomi baserad på förnyelsebara energikällor, kan innebära både risker och möjligheter för in-

*Ett begränsat antal innehav i börsnoterade bolag finns i portföljen till följd av börsnoteringar av tidigare onoterade bolag.

vesterare. Vägledningen är tänkt att ta ett helhetsgrepp kring klimatfrågan för riskkapitalbranschen och det är vår förhoppning att vägledningen ska få stor spridning och användning, säger Anna Follér.

KOLDIOXIDAVTRYCK

AP6 har uppmätt koldioxidavtryck för 77 % av fondens sysselsatta kapital per den 31 december 2016, med hjälp av senast tillgängliga koldioxiddata för direkta utsläpp (Scope 1) och indirekta utsläpp från energi (Scope 2).

Rapporterad koldioxidutsläppsinformation har samlats in från bolag motsvarande 24 % av värdet på bolagen som ingår i beräkningen. Koldioxidutsläpp från ytterligare 76 % har uppskattats med hjälp av modeller baserade på bolagens storlek och bransch.

Andelen rapporterade utsläpp i förhållande till hela det beräknade koldioxidavtrycket var 10 % medan resterade 90 % av utsläppen har uppskattats med hjälp av modeller baserade på bolagens storlek och bransch.

HANTERING AV KLIMATFRÅGAN I PORTFÖLJBOLAG OCH FONDER

Runt årsskiftet 2015-2016 genomförde AP6 en mer kvalitativ klimatanalys om hur bolag och fondbolag hanterar klimatfrågan i sina verksamheter och investeringar. Resultatet av analysen redovisades i årsredovisningen 2016.

För 2016 inkluderades den kvalitativa klimatanalysen i AP6:s årliga hållbarhetsutvärdering av bolag och fondbolag. Ambitionen var att integrera klimatfrågan i AP6:s befintliga processer och metoder. Därmed ställs nu regelmässigt frågor kring hur fondbolag förhåller sig till klimatrelaterade utmaningar, utöver frågor om hur fondbolag arbetar med hållbarhetsfrågor mer generellt, både före och efter investering.

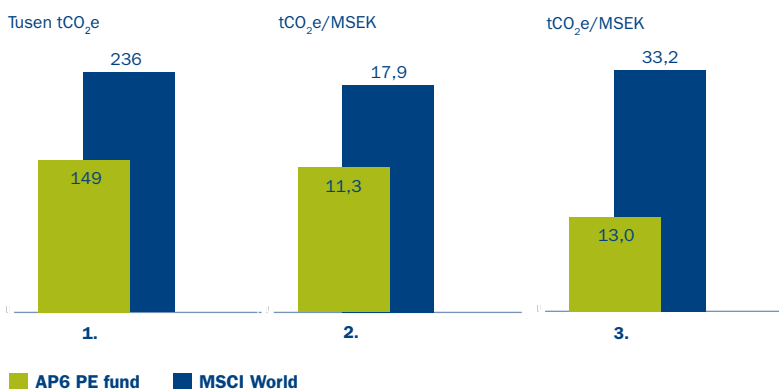
Årets hållbarhetsutvärdering av fondbolag i portföljen genomfördes under september. Ett fortsatt intresse och engagemang för klimatfrågan noterades, drivet av investerarkrav, riskminimering och investeringsmöjligheter. Bland några

fondbolag uppmärksammades ytterligare aktiviteter sedan den mer omfattande kvalitativa klimatanalysen vid årsskiftet 2015-2016. Flera fondbolag överväger nu att införa CO₂-utsläpp som en obligatorisk rapporteringspunkt för alla portföljbolagen att genomföra en klimatriskanalys av leverantörsledet. Ytterligare ett par fondbolag hade mätt koldioxidavtryck för sin kontorsverksamhet.

– Inverkan av Parisavtalet om klimatet,

som skrevs under i december 2015 och började gälla i november 2016, ska inte underskattas i sammanhanget. Avtalet har gett en ny tyngd och tydlighet kring hur olika länder, städer, företag och organisationer – enskilt och tillsammans – ska tackla klimatförändringarna. För onoterade bolag och investerare i detsamma har det blivit tydligt att en förändring sker här och nu, och att den påverkar såväl investering som ägande, säger Anna Follér.

Koldioxidavtryck 2016

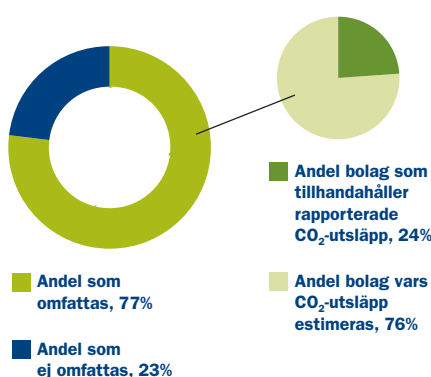

AP6 koldioxidavtryck redovisat med tre indikatorer, jämfört med koldioxidavtrycket för motsvarande kapital investerat i ett globalt aktieindex (MSCI World):

1. Det absoluta koldioxidavtrycket för aktieportföljen motsvarande ägd andel av bolagens sammanlagda utsläpp (Tusen tCO₂e)
2. Koldioxidintensitet, där absolut koldioxidavtryck relateras till ägarandel av bolagens marknadsvärde (tCO₂e/MSEK)
3. Koldioxidintensitet, där absolut koldioxidavtryck relateras till ägarandel av bolagens omsättning (tCO₂e/MSEK).

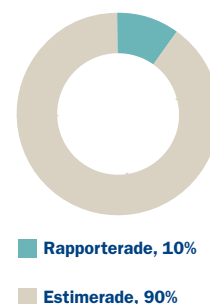
Koldioxidavtryckets omfattning

(i procent av det sysselsatta kapitalets värde)

Andel rapporterade respektive estimerade CO₂-utsläpp

(i procent av det absoluta koldioxidavtrycket)

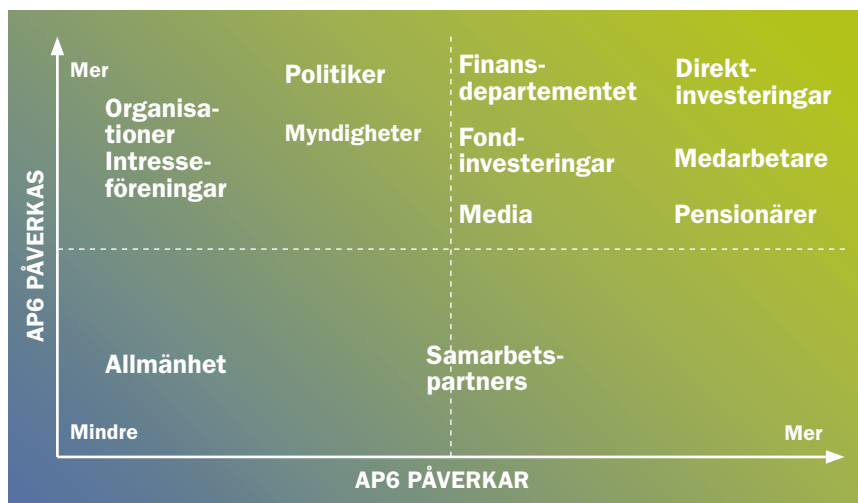

Intressentdialog

Fokus på väsentliga frågor

AP6:s hållbarhetsarbete bygger på en analys av vilka intressenter och hållbarhetsfrågor som påverkas av fonden och vice versa. Medan miljöpåverkan, arbetsvillkor och affäretik är väsentliga faktorer för den egna organisationen så sker den största påverkan genom investeringarna. Väsentligt för investeringsverksamheten är att ta hänsyn till hållbarhetsfaktorer under hela investeringscykeln, framför allt genom ett aktivt ägarskap. Väsentlighetsanalysen ses över årligen och genom AP6:s löpande dialog med externa intressenter såsom ägare, fonder, företag och intresseorganisationer.

AP6:s väsentliga aspekter och indikatorer redovisas i särskild tabell på sidan 27.

WOMEN'S FINANCE DAY

I samband med den årliga heldagen för finansstudenter bjöd studentkåren på Handelshögskolan i Stockholm in kvinnliga representanter för AP6 och övriga AP-fonder, till ett möte med skolans

kvinnliga studenter. Syftet var att lyfta fram kvinnliga företrädare och visa på bredden av inriktningar inom finansbranschen.

– Studenternas föreställningar om det väntande yrkeslivet bygger i mångt och

mycket på traditionella uppfattningar som behöver kompletteras, säger Malin Källström Säfweräng, investment director på AP6. (Näst längst till vänster på bilden).

Exempel på AP6:s interaktion med intressenter under året

AP6:s intressent-grupper (i alfabetisk ordning)	Exempel
Direktinvesteringar	• Årlig ESG utvärdering • Löpande arbete i styrelser • Personliga möten och platsbesök avseende ESG
Finansdepartementet	• Fortlöpande diskussioner • Årlig utvärdering
Fondinvesteringar	• Årlig ESG utvärdering • Löpande arbete i fondernas rådgivande organ • Fondernas årsmöten • Personliga möten avseende ESG • Rundabordssamtal om jämställdhet och mångfald (organiserat av AP6)
Intresseorganisationer (NGO)	• Frågor om hållbarhetsaspekter kopplade till investeringar
Medarbetare	• Medarbetarundersökning • Utvecklingssamtal • Veckovisa personalmöten • Visselblåsarfunktion
Media	• Allmänna frågor och diskussioner via telefon och mejl • Frågor om hållbarhetsaspekter kopplade till investeringar • Frågor kring investeringsstrategi • Frågor relaterade till uppdaterad information på extern hemsida • Begäran om uppgifter enligt offentlighetsprincipen
Myndigheter	• Dialog och utbyte med departement och statliga verk • Dialog och utbyte med AP-fonder
Pensionärer och allmänhet	• Allmänna frågor och diskussioner via telefon och mejl • Frågor om hållbarhetsaspekter kopplade till investeringar • Frågor kring investeringsstrategi • Frågor relaterade till uppdaterad information på extern hemsida
Politiker	• Dialog och utbyte i frågeställningar kopplade till AP6 och till buffertkapitalsystemet
Riskkapital	• Löpande samarbeten och dialog inom ILPA, Invest Europe och SVCA
Samarbetspartners (t ex medlemsorganisationer, universitets- och högskolesamarbeten)	• Deltagande i olika PRI-projekt med fokus på riskkapital • Deltagande i RAMP (integrationsprojekt), Handelshögskolan Stockholm • Årlig rapportering till och återkoppling från PRI • Nätverk och seminarier • Föreläsning på universitet och högskolor, Handelshögskolan Stockholm och Handelshögskolan Göteborg

AP6 BJÖD IN TILL SEMINARIUM OM MÅNGFALD

Ett av fokusområdena för 2016 var jämställdhet och mångfald. AP6 arbetar aktivt med dessa frågor genom till exempel löpande dialog med fonder och portföljbolag, uppföljning vid årliga utvärderingar och deltagande i RAMP-projektet*. När AP6 arrangerade ett mångfaldsseminarium deltog nio nordiska PE-bolag. Alla var överens om att något måste göras för att öka mångfalden i branschen.

Fr v: Tomas Lindén (**EQT**), Lars Grinde (**Norvestor**), Husam Al-Homsi (praktikant AP6 RAMP), Maria Frithz Warg (**Handelshögskolan i Stockholm RAMP**), Anna Follér (AP6), Daniel Björklund (**Triton**), Margareta Alestig (AP6), Morten Welo (**FSN**), Katarina Janerud (**Nordic Capital**).

Deltog gjorde även: Thérèse Lennehag (**EQT**), Thomas Hofvenstam (**Triton**), David Zytomierski (**Accent Equity**), Tuomas Kahri (**Intera Partners**), Marta Sjögren (**Northzone**), Åsa Lindencrona (**Creandum**), Daniel Blomqvist (**Creandum**).

*Rapid Acceleration Management Program. Se sid 25.

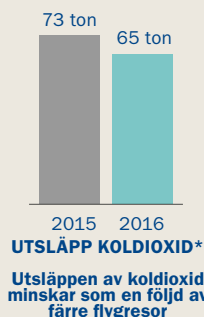
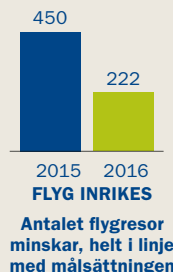
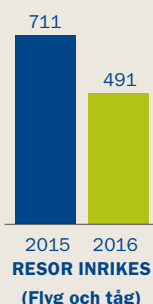
AP6:s interna hållbarhetsarbete

Miljö- och klimatpåverkan

I den egna verksamheten är resandet den miljöpåverkan som AP6:s medarbetare har störst möjlighet att påverka. Regler och förhållningssätt finns beskrivna i AP6:s riktlinjer. Resor ska planeras och genomföras så att miljöpåverkan blir så liten som möjligt. AP6 har investerat i videokonferenssystem och telefonkonferenssystem för att kunna minska antalet resor.

Under 2016 ökade antalet videokonferensmöten med 25 % gentemot 2015, vilket överträffar målet om 10 procents ökning på helårsbasis. När det gäller AP6:s lokaler i Göteborg och Stockholm så är båda hyreskontrakten så kallade gröna avtal som innebär aktiva miljöåtgärder för både hyresgäst och hyresvärd.

✓ 11-PROCENTIG MINSKNING AV KOLDIOXIDUTSLÄPPEN ✓ HALVERING AV ANTALET INRIKES FLYGRESOR

AP6 har ett stort fokus på att försöka påverka resandet, då detta står för 97 procent av den interna verksamhetens koldioxidutsläpp. Strävan är att ersätta flygresor (framför allt inrikes) med tåg och/eller videomöten där så är möjligt.

Sedan ett par år tillbaka finns målet att tågresornas andel i förhållande till det totala inrikes resandet ska öka med 10 procent årligen. Detta mål överträffades med nästan det dubbla under 2016, som en följd av en halvering av antalet inrikes flygresor.

*Beräkningen omfattar direkta utsläpp (Scope 1), indirekta utsläpp från inköpt elektricitet, värme och kyla (Scope 2) och indirekta utsläpp från tjänsteresor och pendlingsresor (Scope 3). Avgränsningen har gjorts utifrån ett väsentlighetsperspektiv där alla källor som väsentligt bidrar till koldioxidutsläpp har inkluderats. Koldioxidutsläpp från verksamhetens investeringar (Scope 3) redovisas separat på s. 21. Beräkningen grundar sig på Greenhouse Gas Protocol, en internationell standard för beräkning och rapportering av koldioxidutsläpp.

Affärsetik och anti-korruption

Som statlig pensionsförvaltare lyder AP6 under finansdepartementet som har gett ut riktlinjer för var gränsen går för mutor och jäv. AP6:s hållning är att hålla en bred säkerhetsmarginal till det som är tillåtet. Ju närmare gränsen till vad som är tillåtet, desto större risk att överträda den. AP6 har antagit egna riktlinjer som innebär nolltolerans mot gåvor.

När det gäller inbjudningar till enskilda medarbetare ska inbjudan ha en tydlig och relevant yrkesmässig koppling. Det som erbjuds i form av mötesinramning, plats, förtäring och dryck ska vara rimligt.

Bisysslor regleras i lagen om offentlig anställning, LOA.

AP6:s Uppförandekod (sid 18) beskriver de värderingar som gäller för verksamheten och riktar sig till medarbetare, samarbetspartners och innehav. Som anställd hos

AP6 får man aldrig riskera att handla i eget intresse eller att påverkas av någon annan, som får inflytande över ens beslut.

AP6 tillåter inte bisysslor som strider mot kravet på lojalitet mot arbetsgivaren.

AP6:s Etikkommitté fungerar som rådgivande instans i frågor som rör områdena etik, trovärdighet och lämplighet kopplat till verksamheten. Det kan handla om allt från inbjudningar till affärsmässiga ställningstaganden i innehav. AP6:s medarbetare får aldrig agera på ett sätt som riskerar att äventyra allmänhetens förtroende för hur pensionsmedlen förvaltas.

Etikkommittén behandlar ärenden, både på eget initiativ och sådana som inkommit från medarbetare. Utöver detta diskuteras etiska frågeställningar löpande i organisationen. Under året har etikkommittén tagit emot och besvarat ett antal frågeställningar, ingen av dessa har innehållit korruptions-

misstankar. Etikkommitténs sammansättning finns beskriven på sid 27.

Leverantörskedjan

AP6 omfattas av Lagen om offentlig upphandling (LOU). AP6 utvärderar löpande sina leverantörer och hållbarhet är en viktig faktor bland flera. Leverantörerna utgörs till största delen av tjänsteleverantörer med bas i Sverige. En kategori av inköp är varor och tjänster kopplade till kontorsverksamheten. Det handlar om förbrukningsvaror, hyra av lokaler, olika servicetjänster mm. Ett viktigt område är leverantörer av transportsätt för resor i tjänsten. Här har AP6 olika mål för att stimulera ett hållbart resande. Se mer under Miljö- och klimatpåverkan. Finansiella tjänster i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller finansiella instrument, är undantagna från LOU.

Intern uppföljning

AP6:s interna hållbarhetsarbete följs upp under året i samband med sammanställningen av GRI-rapporten. Utvärdering och revidering av uppförandekod, policys och mål sker en gång per år.

Jämställdhet och lika lön

AP6 följer lagar och regler vad gäller jämställdhet och det är mycket viktigt att lika villkor gäller vid lika kompetens, erfarenhet och med samma arbetsbeskrivning. Detta är en förutsättning för en väl fungerande organisation. En genomlysning av detta genomfördes 2014 med uppföljning 2015 och 2016. Resultatet var att AP6 följer de lagar, regler och riktlinjer som finns.

Mångfald

En framgångsrik investeringsorganisation bygger på erfarenhet och kompetens. Komplexa transaktioner och värdeskapande processer kräver att olika perspektiv belyses och tas i beaktande. Det är därför viktigt att AP6:s personalsammansättning säkerställer en mångfald av perspektiv. Som statlig myndighet är det därtill viktigt att AP6 reflekterar mångfalden i det svenska samhället.

AP6:s organisation utgörs av en förhållandevis liten personalstyrka med låg personalomsättning i en väldigt homogen bransch, vilket gör det särskilt viktigt att ha en övergripande och långsiktig plan för mångfaldsarbetet.

Mångfalds- och jämställdhetsaspekterna är en del av specifikationen vid rekryteringar, både vad gäller visstids- och tillsvidareanställningar. En jämn könsfördelning på alla nivåer i organisationen är en viktig faktor för en optimal organisation.

AP6 deltar i Rapid Acceleration Management Program (RAMP), ett särskilt projekt vid Handelshögskolan i Stockholm. Det syftar till att ge ett snabbspår in på den svenska arbetsmarknaden för kvalificerade akademiker som har beviljats asyl.

Under ett år kommer ett urval av nyanlända akademiker att erbjudas en intensiv ledarskapsutbildning under tio veckor, varvat med praktik på ett företag som verkar i Sverige. AP6 har tagit emot en deltagare som får handledd praktik under 2016-2017.

Attraktiv arbetsplats

För AP6 är det av strategisk betydelse att kunna rekrytera och vidareutveckla kompetent personal. Förvaltning av allmänna pensionsmedel genom investeringar i onoterade tillgångar, ställer höga krav på kompetens och omdöme. AP6 rekryterar personal på en konkurrensutsatt marknad. För att klara detta och uppfattas som en attraktiv arbetsplats, arbetar AP6 aktivt med ett balanserat erbjudande som bygger på tre huvudkomponenter:

1. Intressanta och utvecklande arbetsuppgifter. AP6 är en betydande aktör inom den nordiska marknaden för onoterade bolag. Organisationen ligger i framkant vad gäller ägarstyrning och hållbarhetsfrågor.
2. En balanserad tillvaro. Det ska gå att förena en stundtals hektisk och mycket krävande yrkesroll med att exempelvis vara småbarnsförälder.
3. Relevant ersättning. Inom ramen för riktlinjerna om ersättningar och förmåner (konkurrenskraftig ersättning som inte är löneledande) ska personalen kunna få god ersättning och rimliga förmåner.

Löpande kompetensutveckling är en nyckelfråga när det gäller att bibehålla kompetens och att stå sig som arbetsplats i konkurrensen på marknaden. Kompetensutvecklingen planeras vid det årliga utvecklingssamtalet. Antalet utbildningstimmar per anställd var ca 20 timmar år 2016, fördelat på 9 timmar för ledningen och 23 timmar för medarbetarna. Utbildning omfattande ca fyra timmar per anställd har genomförts kring anti-korruption, mänskliga rättigheter och policys. Uppdatering avseende hållbarhetsfrågor sker löpande och i många olika sammanhang.

Arbetsmiljö och hälsa

Medarbetarnas hälsa är viktig för AP6:s utveckling och förmåga att leverera avkastning. Hälsoriskerna kan utgöras av stress eller stressrelaterade sjukdomar och ergonomiska problem relaterat till kontorsarbete. Alla anställda omfattas av företagshälsovård med en hälsoundersökning vartannat år. Alla anställda erbjuds också en sjukvårdsförsäkring samt friskvårdsbidrag.

De anställda kan få hjälp av ergonom för att ha en bra arbetsmiljö och verktyg för detta.

I övrigt följer AP6 lagar, regler och riktlinjer som gäller för detta område.

Föregående års värde anges inom parentes:

- Sjukfrånvaro 1,1 procent (0,7).
- Personalomsättning rekrytering 6,5 % (3,0), avgångar 6,5 % (15,2).

Friskvårdsbidraget har nyttjats av 91 procent av de anställda (91).

Medarbetarnas sammansättning

Antal anställda uppgick till 32 (31) fördelat på 15 (15) kvinnor och 17 (16) män.

Åldersfördelningen är:

< 30 år 2 personer
30-49 år 18 personer
50-70 år 12 personer

Ledningsgruppen består av 7 personer, fördelat på 1 kvinna och 6 män.

Av de 32 (31) anställda är 26 (26) anställda på huvudkontoret i Göteborg och 6 (5) i Stockholm.

Arbetet utförs av anställda, det finns inga inhyrda konsulter och inga säsongsvariationer förekommer.

Styrelsen består av 5 (5) personer varav 2 (2) kvinnor. Styrelseordförande är kvinna.

OM RAPPORTEN

Denna rapportering enligt GRI G4 är den fjärde som har gjorts av AP6 och rapporteringsperioden avser kalenderåret 2016. AP6 har valt att göra en så kallad Core-rapportering. Detta innebär att rapporten utgår från faktorer som är relevanta för AP6:s verksamhet och som AP6 på olika sätt kan påverka. Rapporten omfattar samtliga delar av AP6:s verksamhet. Det finns ingen uppdelning i regioner. Hållbarhetsrapporteringen görs en gång per år. Inga nya förutsättningar eller betydande förändringar har skett sedan föregående år. GRI-rapporten är en del av AP6:s årsredovisning. GRI-rapporten är inte granskad av revisorer.

För upplysningar eller synpunkter om hållbarhetsrapporten:

MARGARETA ALESTIG JOHNSON

Vice vd och administrativ chef, ansvarig hållbarhetsfrågor
margareta.alestig@apfond6.se

GRI-index Sjätte AP-fonden 2016

Rapporteringsområde Sida Kommentar

STRATEGI OCH ANALYS

G4-1 VD:s uttalande 4

ORGANISATIONENS PROFIL

G4-3	Organisationens namn	33
G4-4	Verksamhet	33
G4-5	Huvudkontorets lokalisering	35
G4-6	Länder för verksamheten	7
G4-7	Ägande	35
G4-8	Marknader	E/T*
G4-9	Storlek på organisationen	25,46
G4-10	Medarbetarna	25
G4-11	Kollektivanslutna	45
G4-12	Leverantörskedjan	24
G4-13	Större förändringar under året	25
G4-14	Försiktighetsprincipen	36
G4-15	Åtaganden, anslutningar	19
G4-16	Medlemskap	19

MATERIELLA ASPEKTER OCH AVGRÄNSNINGAR

G4-17	Omfattning finansiell/hållbarhetsrapportering	25
G4-18	Process för innehåll och avgränsningar	25
G4-19	Materiella aspekter	27
G4-20	Interna avgränsningar för varje aspekt	27
G4-21	Externa avgränsningar för varje aspekt	27
G4-22	Nya förutsättningar	25
G4-23	Betydande förändringar sedan föregående år	25

INTRESSENTDIALOG

G4-24	Intressenter	22,23
G4-25	Process för urval av intressenter	22
G4-26	Intressentdialog	22,23
G4-27	Innehåll och respons i dialogen	22,23

OM RAPPORTEN

G4-28	Rapporteringsperiod	25
G4-29	Datum senaste rapport	25
G4-30	Rapporteringscykel	25
G4-31	Kontakter	25
G4-32	Nivå för rapportering/GRI referenslista	25

STYRNING

G4-34	Styrning hållbarhetsfrågor	28
-------	----------------------------	----

ETIK OCH INTEGRITET

G4-56	Uppförandekod	18
-------	---------------	----

* E/T - ej tillämpligt

FAKTA

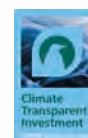
Signatory of:

GLOBAL COMPACT OCH PRI

AP6 är ansluten till FN:s Global Compact och förbinder sig att förverkliga och integrera principerna om mänskliga rättigheter, arbetsförhållanden och miljö i sin verksamhet samt att påverka andra företag att följa Global Compact.

AP6 är ansluten till FN:s Principer för Ansvarsfulla Investeringar, PRI (Principles for Responsible Investment). AP6 förbinder sig att vid placeringsbeslut beakta hanteringen av miljöaspekter, samhällsfrågor och god förvaltningssed samt att genom aktivt ägarskap uppmuntra till rapportering om etiska aspekter i investeringarna.

AP6 har under 2016 genomfört en klimatanalys i syfte att mäta portföljens koldioxidavtryck. Analysen har genomförts av South Pole Carbon.

Om hållbarhetsrapporten

Rapporten omfattar AP6:s interna verksamhet. Innehållet har fastställts genom en analys av verksamhetens påverkansområden. I analysen ingår en prioritering av varje aktuell aspekts betydelse och även identifiering av var påverkan sker, internt eller externt. Analysen utgår från GRI:s principer för val av innehåll.

Aspekter och indikatorer 2016-12-31

Materiell aspekt	DMA och indikator	Intern/ extern påverkan	Sida i årsredovisning	Kommentar
EKONOMI				
Finansiell prestanda	DMA/Hantering	I/E	2	
	EC1 – Resultat och avkastning		2	
MILJÖ				
CO₂-utsläpp	DMA/Hantering	I	24	
	EN17 – Koldioxidutsläpp resor		24	Kategorin kurirtjänster redovisas ej då den inte är relevant
ARBETSVILLKOR				
Anställda	DMA/Hantering	I	25	Ingen regionuppdelning görs
	LA1 – Personalomsättning		25	*
Hälsa och säkerhet	DMA/Hantering	I	25	
	LA6 – Sjukfrånvaro		25	*
Kompetens/utbildning	DMA/Hantering	I	25	
	LA9 – Antal timmar för utbildning		25	
Mångfald och lika möjligheter	DMA/Hantering	I	25	
	LA12 – Fördelning kvinnor/män		25	
MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER				
Utbildning	DMA/Hantering	I	25	
Mänskliga rättigheter	HR2 – Totalt antal timmar av utbildning för medarbetare i policys och rutiner som omfattar mänskliga rättigheter		25	
SAMHÄLLSANSVAR				
Antikorruption	DMA/Hantering	I	25	
	SO3 – Antal och andel av verksamheten som utvärderats utifrån korruptionsrisker, samt vilka risker som identifierats		24	
	SO4 – Utbildning och kommunikation för medarbetare i policys och rutiner som omfattar Antikorruption		25	Styrelsen diskuterar antikorruption löpande
	SO5 – Korruptionsincidenter under året och åtgärder		24	
FINANSBRANSCHEN TILLÄGG				
Product Portfolio	DMA/Hantering	I/E	6–11	
	FS6 – Andel av portföljen fördelat på storlek och bransch		8	
Uppföljning	DMA/Hantering	I/E	17–19	
Aktivt ägarskap	DMA/Hantering	I/E	17–19	
	FS10 – Andel och antal företag som ägs där AP6 har interagerat angående hållbarhetsfrågor		18,19	
	FS11 – Andel av tillgångarna analyserade utifrån hållbarhet		19	

* Kategorierna kön/ålder redovisas inte på grund av undantagsregeln i lagstiftningen som säger att uppgiften inte ska lämnas om uppgiften kan hänföras till särskild individ.

Ledningsgrupp, kommittéer och utskott

LEDNINGSGRUPP:

Karl Swartling (vd)
Margareta Alestig Johnson (vice vd)
Henrik Dahl (CFO)
Mats Lindahl (chef Direktinvesteringar)
Karl Falk (chef Fondinvesteringar)
Jonas Lidholm (chefsjurist)
Ulf Lindqvist (kommunikationschef)

INVESTERINGS-KOMMITTÉ:

Margareta Alestig Johnson (ordf.)
Karl Swartling
Henrik Dahl
Mats Lindahl
Karl Falk
Jonas Lidholm
Ulf Lindqvist

VÄRDERINGSKOMMITTÉ:

Henrik Dahl (ordf.)
Karl Swartling
Margareta Alestig Johnson

NOMINERINGS- OCH ERSÄTTNINGSKOMMITTÉ:

Jonas Lidholm (ordf.)
Mats Lindahl
Margareta Alestig Johnson
Karl Swartling

ETIKKOMMITTÉ:

Ulf Lindqvist (ordf.)
Jonas Lidholm
Margareta Alestig Johnson

UTSKOTT I AP6:S STYRELSE

Revisionsutskott
Per Strömberg (ordf.)
Catrina Ingelstam

Ersättningsutskott

Urban Lindskog (ordf.)
Henrik Dage

Hållbarhetsutskott

Ebba Lindsö (ordf.)
Per Strömberg

Fondstyrningsrapport

Fondstyrningsrapporten har hämtat inspiration från en svenska koden för bolagsstyrning. Den styr börsnoterade bolag, men har även kommit att bilda praxis för näringsliv, statliga myndigheter och bolag. Rapporten ska samtidigt beakta AP6:s särdrag som statlig myndighet och AP-fond. Jämfört med andra myndigheter är skillnaden stor. AP-fonderna intar en mycket självständig ställning då verksamheten är reglerad i lag. Regeringen saknar föreskriftsrätt över fonderna, i motsats till vad som gäller för övriga myndigheter.

UTVECKLINGEN 2016

Investeringsverksamheten har varit intensiv under året med beslut om nio direktinvesteringar och elva fondinvesteringar. Samtidigt avyttrades två av de största innehaven, fastighetsbolaget Norrporten och Volvofinans. Den strategiska omställning av portföljen som beslutades år 2011 är därmed genomförd.

NÄSTA STEG TAGET INOM HÅLLBARHETSARBETET

AP6 har under året ytterligare utvecklat sitt hållbarhetsarbete genom att arbeta än mer intensivt och nära sina innehav, både på direkt- och fondsidan. Klimatfrågan har varit en viktig fråga på agendan samt arbetet med att få portföljbolagen att rapportera och mäta sitt hållbarhetsarbete. Under året har AP6 inrättat ett hållbarhetsutskott.

STYRELSENS SAMMANSÄTTNING

Styrelsen, som består av fem ledamöter, tillsätts av regeringen som också utser ordförande respektive vice ordförande. Regeringen tillämpar ettåriga mandatperioder för styrelseledamöterna, vilket innebär att nuvarande förordnanden gäller tills dess att regeringen fastställt AP6:s balans- och resultaträkningar för 2016. Under året har Catrina Ingelstam valts in som ledamot och Katarina Bonde har lämnat styrelsen.

STYRELSENS ARBETE

Styrelsen har fullt ansvar för verksamheten och i de delar styrelsens arbete inte regleras i Lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden regleras det i den arbetsordning som styrelsen fastställer årligen. Under 2016 har styrelsen haft sex ordinarie samt nio extra styrelsemöten. Vid styrelsens sammanträden deltar, förutom styrelsens ledamöter, även vd för AP6 och berörda anställda som är experter eller föredragande i ärenden. Bland de viktigaste uppgifterna som styrelsen har är att fastställa verksamhetens avkastningsmål, besluta om investeringar, tillsätta och utvärdera vd samt tillse att verksamheten har goda rutiner för intern kontroll och uppföljning. Därutöver utvärderar styrelsen årligen den löpande verksamheten med fokus på ett långsiktigt perspektiv.

REVISIONSUTSKOTT

Revisionsutskottet har, i förhållande till styrelsen, en beredande funktion i frågor om revision och finansiell rapportering. Utskottets uppgift är att övervaka AP6:s

varav en ska utses till ordförande. Vd, vice vd, CFO och eventuellt en controller som protokollförare, är adjungerade.

ERSÄTTNINGSAUTSKOTT

Ersättningsutskottet har, i förhållande till styrelsen, en beredande funktion i frågor om ersättningsprinciper, ersättningar och andra anställningsvillkor för AP6:s ledning. Utskottet ska följa och utvärdera tillämpningen av de riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare som styrelsen beslutat om och utgår då från regeringens riktlinjer från april 2009. Utskottet ska utarbeta förslag till ramar för årlig lönerrevision för AP6:s personal. Ersättningsutskottet ska bestå av två ledamöter från styrelsen, varav en ska utses till ordförande. Vd, vice vd och en jurist som protokollförare är adjungerade.

HÅLLBARHETSUTSKOTT

Hållbarhetsutskottet har, i förhållande till styrelsen, en beredande funktion i frågor om AP6:s hållbarhetsarbete. Utskottet skall i samråd med AP6:s ledning utarbeta:

- Den årliga planen för hållbarhetsarbetet;
- Relevanta hållbarhetsmål;
- Kriterier och metod för mätning och utvärdering av Fondens hållbarhetsarbete; samt
- Riktlinjer för årlig hållbarhetsrapportering

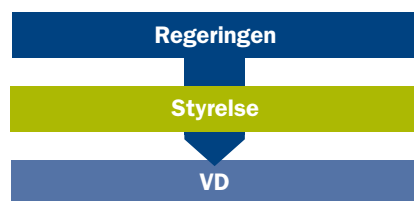
Utskottet skall sammanträffa två gånger om året och bestå av minst två ledamöter från styrelsen, varav en skall utses till ordförande.

ARVODEN, LÖNER OCH INCITAMENTSPROGRAM

Arvoden och andra ersättningar till styrelseledamöterna beslutas av regeringen. Den årliga ersättningen uppgår till 100 000 kronor för ordförande, 75 000 kronor för vice ordförande och 50 000 kronor för övriga ledamöter.

Styrelsen beslutar om ersättning till vd och löneutrymme för den övriga personalen. Därutöver beslutar också styrelsen om eventuella incitamentsprogram. AP6 har

Ägaren utser styrelsen

finansiella rapportering och effektiviteten i den interna kontrollen, internrevision (vid behov), riskhantering samt även hålla sig informerad om revisionen av årsredovisningen. Vidare är det utskottets uppgift att vid varje årsbokslut godkänna värderingskommitténs förslag på värdering av de onoterade tillgångarna. Utskottet ska också löpande träffa AP6:s revisorer för att informera sig om revisionen och riskexponeringen. Utskottet ska sammanträda minst tre gånger per år varav AP6:s revisor ska närvara vid minst ett tillfälle. Utskottet ska bestå av två ledamöter från styrelsen,

ingen rörlig ersättning eller incitamentsprogram för ledning eller övriga medarbetare. Under 2009 gav regeringen ut nya riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare i AP-fonderna. Härmed togs möjligheten till rörliga ersättningar bort, begränsningar infördes för pensionsförmån samt pensionsåldern reglerades. Läs mer i not 6.

INTERN KONTROLL

Intern kontroll är en central del för en väl fungerande och effektiv verksamhet. Ansvaret för den interna kontrollen åligger styrelsen. Till sin hjälp i detta arbete har styrelsen dels vd, samt vid behov också en internrevision, som erhåller uppdrag när styrelsen identifierat ett särskilt område som ska granskas. Då AP6 har relativt få anställda, och ingen separat funktion för internrevision, anlitas externa konsulter med denna expertkompetens.

Revisionsutskottet kommer under 2017 att överväga eventuellt anlitande av lämplig internrevisor för granskning av vissa, väl definierade processer

De risker som identifieras, dels av internrevisor och dels i den löpande interna kontrollen, hanteras genom att tillsätta nödvändiga aktiviteter i processflödet. De aktiviteter som tillsätts eller som förändras sker huvudsakligen genom organisationsstruktur, beslutsvägar, befogenheter eller ansvarsfördelning. Kommunikationen avseende dessa delar sker genom de policys som fastställs av styrelsen samt de instruktioner som beslutas av vd. Vidare skapas dokument och arbetsredskap som möjliggör

den praktiska hanteringen i den löpande verksamheten.

Som stöd för verksamheten finns fyra olika kommittéer:

- **Investeringskommittén** som är ett beslutsorgan inom investeringsverksamheten och beredningsorgan inför beslutsfattande i styrelsen.
- **Etikkkommittén** som hanterar etiska frågeställningar i verksamheten.
- **Nominerings- och ersättningskommittén** som bevakar de nominerings- och ersättningsfrågor som respektive investeringsansvarig har att driva i portföljbolag.
- **Värderingskommittén** som inför års- och tertialbokslut ska godkänna värderingarna av de onoterade innehaven.

För finansiella institut med något större organisationer samt för de som följer Finansinspektionens föreskrifter finns behov respektive krav på funktioner inom compliance och risk. Beaktat AP6:s verksamhet samt relativt begränsade organisation är dessa funktioner fördelade på olika nivåer inom organisationen. Funktionen motsvarande compliance delas av AP6:s jurist (lagar och regler) samt av CFO (finansiell rapportering). Funktionen motsvarande riskhantering utgörs av en riskcontroller med löpande avrapportering till vice vd. Riskhantering är en naturlig del av den löpande investeringsverksamheten. Riskerna hanteras och rapporteras därför också direkt av respektive investeringsansvarig vad gäller de fonder och bolag som AP6 har investerat i.

REVISION

Revisorerna i AP6 utses av regeringen. Tillsatta revisorer är Magnus Svensson Henryson (PwC) och Sussanne Sundvall (PwC) och förordnandet löper fram till 31 maj 2017.

I revisorernas uppdrag ingår granskning av den löpande verksamheten, förvaltningen, årsbokslutet samt årsredovisningen. Revisorerna uttalar sig om räkenskapshandlingarna och förvaltningen på grundval av revisionen. I uppdraget ingår också att granska att AP6 följer vedertagna redovisnings- och värderingsprinciper samt att upprättade räkenskapshandlingar ger en rättvisande bild av verksamheten. En revision har också genomförts av AP6:s IT-miljö med fokus på de processer som är hänförliga både till hela IT-strukturen, men också till affärssystemet.

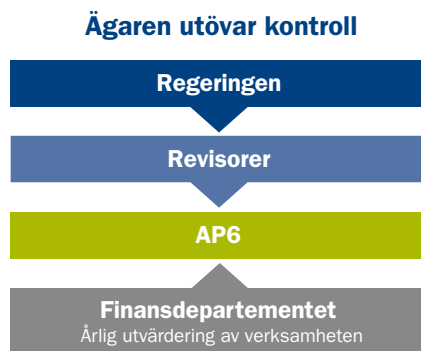
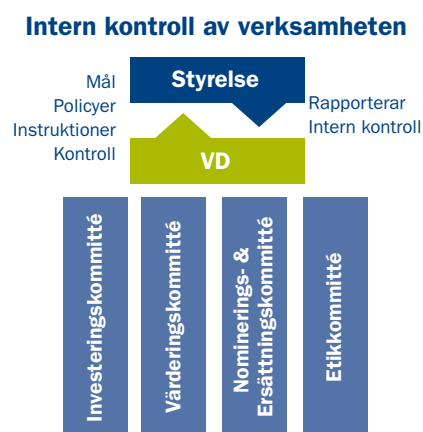
Revisorerna avger en revisionsberättelse över sin granskning och rapporterar muntligen direkt till styrelsen minst en gång per år samt avger skriftlig rapport avseende förvaltnings- och bokslutsrevisionen. Därtill rapporterar revisorerna muntligt till finansdepartementet en gång per år.

STYRELSENS EGEN UTVÄRDERING

Enligt Lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden ska styrelsen genomföra en egen årlig utvärdering av styrelsens förvaltning av fondmedlen, det vill säga en resultatuppföljning. Utvärderingen ska lämnas till regeringen i samband med att årsredovisning och revisionsberättelse överlämnas. Utvärderingen sammanställs i en separat rapport som återfinns på AP6:s hemsida.

REGERINGENS UTVÄRDERING

Utöver styrelsens egen utvärdering genomför finansdepartementet, på uppdrag av regeringen, en årlig utvärdering av AP6:s verksamhet. Denna utvärdering görs för samtliga AP-fonder och med hjälp av externa konsulter. Utvärderingen presenteras i en skrivelse till Sveriges riksdag som offentliggörs i samband med att regeringen fastställer AP-fondernas resultat- och balansräkningar för 2016.

Styrelse

EBBA LINDSÖ

Ordförande

FÖDD: 1955
INVALID: 2011

ANDRA UPPDRAG:
Styrelseledamot i SBAB Bank, Burenstam och Partners samt UNICEF Sverige.

PER STRÖMBERG

Vice ordförande

FÖDD: 1968
INVALID: 2011

ANDRA UPPDRAG:
Professor i finansiell ekonomi, särskilt riskkapital, Handels högskolan i Stockholm. Adjungerad professor, University of Chicago Booth School of Business och ordförande i priskommittén för Ekonomipriset till minne av Alfred Nobel.

CATRINA INGELSTAM

Ledamot

FÖDD: 1961
INVALID: 2016

ANDRA UPPDRAG:
Styrelseledamot i Orio AB, Swedbank Sjuhärad AB och Dina Försäkringar Mälardalen AB.

HENRIK DAGEL

Ledamot

FÖDD: 1958
INVALID: 2011

ANDRA UPPDRAG:
Head of Special Operations på Swedfund. Styrelseledamot i Raffia Holdings Ltd, Athi River Steel Ltd, HSF Wuxi Electro Mechanic Ltd och Global Medical Investment AB.

URBAN LINDSKOG

Ledamot

FÖDD: 1965
INVALID: 2015

ANDRA UPPDRAG:
VD Lindskog & Partners

Ledning

KARL SWARTLING
Vd

FÖDD: 1965
ANSTÄLLD: 2012
STYRELSEUPPDRAG:
Inga
Inga innehav i onoterade företag.

**MARGARETA
ALESTIG JOHNSON**
Vice vd och administrativ chef

FÖDD: 1961
ANSTÄLLD: 2013
STYRELSEUPPDRAG:
Green Cargo AB och
OX2 Group AB.
Inga innehav i onoterade företag.

HENRIK DAHL
CFO

FÖDD: 1975
ANSTÄLLD: 2008
STYRELSEUPPDRAG:
Inga
Inga innehav i onoterade företag.

KARL FALK
Chef Fondinvesteringar

FÖDD: 1972
ANSTÄLLD: 2012
STYRELSEUPPDRAG:
Inga
Inga innehav i onoterade företag.

MATS LINDAHL
Chef Direktinvesteringar

FÖDD: 1964
ANSTÄLLD: 2012
STYRELSEUPPDRAG:
SLS Invest AB och Bergsala
AB.
Inga innehav i onoterade företag.

JONAS LIDHOLM
Chefsjurist

FÖDD: 1970
ANSTÄLLD: 2001
STYRELSEUPPDRAG:
Inga
Inga innehav i onoterade företag.

ULF LINDQVIST
Kommunikationschef

FÖDD: 1963
ANSTÄLLD: 2008
STYRELSEUPPDRAG:
Inga
Inga innehav i onoterade företag.

Ersättningsnivåer, förmåner och kostnader för representation

Regeringen antog 2009 riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare i AP-fonderna, övrig personal omfattades inte. Det övergripande syftet var att slå vakt om allmänhetens förtroende för AP-fonderna. Sett ur ett större perspektiv rymmer förtroendefrågan en mängd saker. Ersättningar utgör en del, ansvarsfulla investeringar en annan. Öppenhet och transparens är ytterligare andra faktorer som bygger förtroende.

AP6 redovisar arbetet med ansvarsfulla investeringar på olika ställen i årsredovisningen, bland annat genom GRI-rapportering. Här nedan redovisas förmåner, riktlinjer för ersättningar till samtlig personal samt resultatet av en jämförelse av ersättningsnivån för samtliga anställda.

Regeringens riktlinjer för ledande befattningshavare inom AP-fonderna

- Den totala ersättningen till AP-fondernas ledande befattningshavare ska vara rimlig och väl avvägd
- Den ska även vara konkurrenskraftig, takbestämd och ändamålsenlig, samt bidra till en god etik och organisationskultur
- Ersättningen ska inte vara löneledande i förhållande till jämförbara institut utan präglas av måttfullhet
- Rörlig lön, så kallad bonus, får inte ges
- Övriga anställda kan få rörlig lön, dock maximalt motsvarande två månadslöner

AP6:s styrelse har beslutat:

- All personal, inte bara ledande befattningshavare, ska omfattas av regeringens riktlinjer
- Ingen möjlighet till rörlig lön, så kallad bonus

AP6 ska även verka för att riktlinjerna tillämpas så långt som möjligt i företag där AP6 har ett ägande.

ANALYS AV AP6:S ERSÄTTNINGSNIVÅER

AP6 har låtit genomföra en utvärdering av totala ersättningsnivåer (lön och pension) till all anställd personal. För denna utvärdering har Aon Hewitt anlåtats. Bolaget är en del av Aon Consulting Company, ett externt och oberoende internationellt konsultföretag. Jämförelsematerialet har delats in i två kategorier för att ta hänsyn till skillnader i ersättningsstruktur och ersättningsnivåer mellan dessa. De två kategorierna utgörs av privata kapitalförvaltare samt statligt ägda företag och myndigheter.*

AP6:s verksamhet avviker till viss del från övriga då fokus för verksamheten baseras på onoterade innehav. Detta innebär att AP6 har ett behov av specifik kompetens hos medarbetare som identifierar, genomför och bevakar investeringar i onoterade bolag.

Resultat av utvärdering

Resultatet av Aon Hewitts utvärdering visar att genomsnittlig respektive median totalersättning (lön och pension) för anställda på AP6:

- Totalt sett ligger 21 procent under den privata marknaden (median 15 %).
- Totalt sett ligger 1 procent över jämförbara befattningar inom statliga företag och myndigheter (median 14 %).

Då förändringar på marknaden sker över tiden kan jämförelsen från föregående år påverkas av förändringar i referensgruppen. AP6:s målsättning är att årligen genomföra en jämförelse mot en så långt det är möjligt lika referensgrupp för att på det viset kunna följa vald marknads löneutveckling.

TOTALERSÄTTNINGEN (LÖN OCH PENSION) FÖR ANSTÄLLDA VID AP6 I JÄMFÖRELSE MED

Genomsnitt	AP6 2016	AP6 2015
Privat marknad	-21 %	-18 %
Statlig marknad	+ 1 %	+ 6 %
Median		
Privat marknad	-15 %	-15 %
Statlig marknad	+ 14 %	+ 16 %

Slutsatsen från styrelsen för AP6 är att ersättningar till de anställda därmed kan anses som rimliga och i enlighet med regeringens riktlinjer. Det vill säga att ersättningsnivåerna är väl avvägda och konkurrenskraftiga, i jämförelse med andra bolag med fokus på förvaltning av långsiktigt kapital.

Kostnader för representation och skattepliktiga förmåner 2016

AP6 har strikta riktlinjer när det gäller representation och förmåner. Här har gjorts ett medvetet val när till exempel tjänstebilar avskaffades och kollektivtrafikkort infördes. För representation gäller att den ska vara rimlig och ändamålsenlig. Till exempel är alkohol inte tillåtet vid intern representation.

Kostnad	SEK/anställd/år
Representation (Intern och extern)	635
Skattepliktig förmån (Kollektivtrafikkort, rikskort)	16 050

* I de fall där otillräcklig data funnits har Aon Hewitt uppräknat föregående års data med i snitt ca 2,7 %

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Sjätte AP-fonden (AP6) avger härmed årsredovisning för verksamheten under räkenskapsåret 2016. Efterföljande resultat- och balansräkningar, specifikationer och bokslutskommentarer utgör en integrerad del av årsredovisningen.

ALLMÄNT

Sjätte AP-fonden är en långsiktig investerare i noterade bolag. Målet är tydligt och avser att skapa långsiktigt hög avkastning med en tillfredställande riskspridning genom investeringar på den noterade riskkapitalmarknaden. I nuvarande strategi som antogs av styrelsen 2011 fokuseras investeringarna mot buyout-segmentet (mogna bolag) där marknadens, liksom Sjätte AP-fondens, investeringshistorik gör det rimligt att över tid förvänta sig en god avkastning. Investeringar i venture-segmentet (tidig fas) görs endast indirekt via fonder och i mer restriktiv omfattning än tidigare. Direktinvesteringar i företag görs därmed endast i mogna bolag och företrädesvis tillsammans med andra finansiella och industriella investerare. Detta betyder ofta samarbeten där AP6 tar en minoritetsposition och arbetar nära, eller via, en samarbetspartner. Strategin gör AP6 till en samarbetspartner för fonder och investmentbolag som är aktiva på den noterade marknaden med en långsiktig placeringshorisont och en stark avkastningshistorik. AP6 kan antingen vara en samarbetspartner och investerare genom att utfästa kapital till ett managementteam, eller agera som direkt investerare och samarbetspartner i ett specifikt företag. Med denna unika kombination av investeringar i fonder och företag skapas affärsmöjligheter, konkurrensfördelar och flexibilitet som ger möjlighet att välja bästa affär vid varje tillfälle. Kombinationen är därför en viktig del vad gäller att skapa en långsiktigt hög avkastning med tillfredsställande riskspridning.

Inom organisationen fortsätter det korsvisa kompetensutnyttjandet mellan teamen för fond- respektive direktinvesteringar, vilket bidrar till effektivitet i de interna processerna. Direktinvesteringar bidrar med sin kompetens vid de utfästelser som genomförs till nya fonder, vad avser de fall där processen kräver utvärderingar av fondens befintliga investeringar i portföljbolag. Fondteamet bidrar, genom investeringar i fonderna, med ett viktigt kontaktnät. Teamet för direktinvesteringar får på detta sätt den unika möjligheten att få arbeta med och selektivt utvärdera investeringsförslag (co-investeringar) som uppkommer i bolag vars huvudägare utgörs av fonder som AP6 investerat i. Investeringsförslagen är väl genomlysta av huvudägaren, vilket leder till ett mycket effektivt resursutnyttjande med minimerade transaktionskostnader som följd.

ÅRETS VÄSENTLIGA HÄNDELSE

Resultat

Nettoresultatet för år 2016 uppgår till 1 722 miljoner kr (2 867) vilket motsvarar en avkastning på 6,5 % (12,2). Avkastningen ska jämföras med avkastningsmålet för 2016 som uppgick till 10,5 %. Resultatet för åren 2007–2016 uppgår till 10 950 miljoner kr. Detta motsvarar en årlig avkastning om 5,1 % och ska jämföras med avkastningsmålet för perioden som uppgår till 9,6 %.

AP6 ambition är att basera årsredovisningen på senast tillgängliga information. För en del fond- och direktinvesteringar innebär detta att värderingen baseras på rapportering fram till och med tredje kvartalet. Justering sker därefter för de kassaflöden som inträffat fram till årsskiftet. För direktinvesteringar, där AP6 fastställer värderingen genom egna bedömningar, värderas samtliga bolag i anslutning till årsskiftet.

Avkastning i mogna bolag överträffar målet över en längre tid

2016 blev återigen ett år med positiv börsutveckling. Fondens noterade målindex (SIX Nordic 200 Cap GI) steg med 8,0 %. Det kan därmed konstateras att AP6 inte lyckats nå upp till årets mål som uppgick till 10,5 % (indexutveckling om 8,0 % plus överavkastningsmål om 2,5 %). Vad som bör beaktas är att AP6 investerar i noterade tillgångar som av naturliga skäl inte speglar den volatilitet och riskprofil som finns i en noterad aktieportfölj eller i ett enskilt noterat index. Ambitionen är istället att befintliga investeringar tillsammans med de som successivt genomförs ska ge en hög stabil avkastning över lång tid. Av denna anledning ska inte avkastningen jämföras med ett enskilt år på börsen utan istället utvärderas över längre tid och över flera konjunkturcykler. Analys sedan starten av verksamheten (20 år) respektive 10 år visar på en avkastning inom segment mogna bolag om 14,8 % respektive 10,1 %, vilket ska jämföras med målet för perioderna som uppgår till 12,4 % respektive 9,6 %. Det kan därmed konstateras att de investeringar som gjorts i mogna bolag (buyout) och som ligger till grund för den nuvarande strategi, har varit framgångsrika. AP6:s totala avkastning når inte upp till målet i någon av perioderna, men detta får ses som mindre relevant då resultatet belastas av tidigare strategi och de investeringar som då även genomfördes i tidig fas (venture capital).

FONDKAPITAL

AP6 startade i slutet av 1996 med ett fondkapital på 10,4 miljarder kr vilket fram till utgången av 2016 vuxit med 17,7 miljarder kr till 28,1 miljarder kr. Detta motsvarar en total värdetillväxt sedan starten på cirka 170 % och en årlig genomsnittlig tillväxt på 5,1 %. Sedan 2003 har majoriteten av fondens kapital varit investerat i onoterade bolag. En analys visar att fondkapitalet under perioden 2007–2016, det vill säga de senaste 10 åren, vuxit från 17,2 miljarder kr till 28,1 miljarder kr vilket även här motsvarar en genomsnittlig årlig tillväxt på 5,1 %.

AP6 är en stängd buffertfond vilket innebär att det inte finns några krav på att årligen betala in eller ta emot pengar för att balansera det allmänna pensionssystemets betalningsflöden. Detta medför att vinster återinvesteras samt att eventuella förluster måste täckas av fondkapitalet.

Vad gäller AP6 utfästa (ännu ej utbetalda) kapital till investeringar i fonder och direktägda bolag så uppgick detta till 11,1 miljarder kr (6,8) vid årets slut

INVESTERINGSVERKSAMHETEN

Affärsverksamheten delas in i investeringsverksamheten respektive likviditetsförvaltningen. Investeringsverksamheten består av investeringar direkt i företag samt indirekta investeringar i företag genom fonder.

Direktinvesteringar

Direktinvesteringarnas marknadsvärderade kapital uppgick till 7,9 miljarder kr (12,4) vid utgången av 2016 och årets resultat före interna kostnader uppgick till 1 013 miljoner kr (1 788).

2016 blev ett år med stora förändringar i direktportföljen. Främsta anledning är försäljningen av Norrporten till Castellum. En affär som resulterade i en mycket bra avkastning till Sveriges pensionärer. Möjlighet att ta del av framtida värdeutveckling och synergier kvarstår då AP6 delvis fick betalt i aktier. Ytterligare en stor transaktion som genomfördes var försäljningen av Volvofinans till Volvo Car Corporation. Affären signerades 2015 men kunde avslutas 2016 efter att Finansinspektionen och konkurrensmyndigheter gett sitt godkännande. Norrporten respektive Volvofinans har ingått i portföljen i 15 respektive 10 år och har därmed under en längre period bidragit till en stabil avkastning. Under året har också affärsmöjligheterna vad gäller nya investeringar varit gynnsamma. Totalt genomfördes nio nya investeringar (co-investeringar) till ett värde om 1,7 miljarder kr. Därutöver erhöles aktier i Castellum till ett värde uppgående till 1,5 miljarder kr. Flera investeringar genomfördes också med helt nya samarbetspartners vilket är positivt ur ett diversifieringsperspektiv och speglar den allt bredare och mer internationella portföljen av samarbeten.

Marknadsvärdet på investeringar i bolag i mogen fas (buyout) uppgår till totalt 6,8 miljarder kr och årets resultat före interna förvaltningskostnader till 933 miljoner kr. Resultatet ger en avkastning för året om 11,1 %. Bortsett från försäljningarnas bidrag till resultatet vilket beskrivits ovan så har också flera co-investeringar utvecklats starkt under året. Framgångsrika sådana är exempelvis

mjukvarubolaget Visma samt inkassobolaget Lindorff vilka ägs tillsammans med HgCapital respektive Nordic Capital.

Bolag som inte utvecklats enligt plan är Aibel och Salcomp, vilket beror på marknadssituationen som är utmanande inom respektive bolags bransch (norsk oljeservice respektive tillverkningsindustrin för laddare till mobila enheter). Detta innebär att riskerna i befintliga affärsplaner bedöms som något högre, vilket föranlett nedvärderingar av innehaven.

Marknadsvärdet på investeringar i tidig fas (venture capital) uppgår till 1,1 miljarder kr och årets resultat till 80 miljoner kr. Resultatet ger en avkastning för året om 8,0 % och kan främst härledas till en positiv utveckling av Apotea som är ett marknadsledande apotek inom distanshandel.

Avkastning för affärsområdet sedan start (1997–2016) respektive tio år (2007–2016) uppgår för buyout till 15,1 % respektive 9,2 %. Motsvarande siffra för venture capital uppgår till -12,8 % respektive -12,7 %, vilket främst är ett resultat av tidigare strategisk inriktning. Investeringar inom det mogna segmentet överträffar målet som sedan start uppgår till 12,4 % men ligger något under målet för de senaste tio åren som uppgår till 9,6 %. Avkastningen för buyout-segmentet får över tid anses som tillfredställande hög och framtidsutsikterna för dessa investeringar som fortsatt goda.

Fondinvesteringar

Fondinvesteringar investerar i fonder med erfarna managementteam, vilka investerar i företag inom marknadssegmenten buyout och venture. Investeringarna görs huvudsakligen i primära fonder, men även inom secondarymarknaden genom utfästelser till secondaryfonder eller köp av egna secondary andelar. Affärsområdets marknadsvärderade kapital uppgick vid utgången av 2016 till 8,9 miljarder kr (7,0) och årets resultat före interna kostnader uppgick till 603 miljoner kr (720).

Det marknadsvärderade kapitalet inom buyout-portföljen uppgick till 7,2 miljarder kr (5,5) vid utgången av 2016 och årets resultat före interna kostnader uppgick till 491 miljoner kr (480). Resultatet har påverkats positivt av uppvärderingar i portföljen samt av de realiseringar som gjordes till högre värden än ingående marknadsvärde. Det marknadsvärderade kapitalet inom venture uppgick vid utgången av 2016 till 1,7 miljarder kr (1,5) och årets resultat före interna kostnader uppgick till 112 miljoner kr (240).

Under 2016 ökade utfästelseaktien till nya fonder väsentligt, inte minst på den internationella marknaden. Detta syftar till att långsiktigt bredda portföljen av fonder, vilket är föranlett av det stora inflödet av likviditet som främst hänförs till försäljningarna av Norrporten och Volvofinans. Utfästelser genomfördes till ett värde om totalt 5,6 miljarder kr, varav 1,7 miljarder kr inom, och 3,9 miljarder kr utanför Norden. Utfästelseaktien är något över den långsiktiga planen vilket speglar ett år där flera intressanta fondteam reste nya fonder. Utöver dessa utfästelser gjordes också ett secondary-förvärv av andelar i tre stycken av Nordic Capitals fonder. Säljare var AP2 och förvärvet genomfördes till aktuell marknadsvärde.

Avkastning för affärsområdet sedan start (1997–2016) res-

pektive tio år (2007-2016) uppgår till 14,5 % respektive 11,8 % inom buyout. Motsvarande siffra för venture capital uppgår till -1,5 % respektive 1,7 %. Investeringar inom det mogna segmentet överstiger därmed målet för dessa perioder som uppgår till 12,4 % respektive 9,6 %. Liksom för direktinvesteringarna styrker denna avkastning nuvarande strategi som innebär att nya utfästelser fokuseras mot riskkapitalfonder som gör investeringar i mogna bolag. Utfästelser till venture capital-fonder görs fortfarande, om än i mindre utsträckning än tidigare.

FÖRVALTNING AV LIKVIDITETSRESERVEN

Likviditetsreserven utgör den del av AP6:s kapital som inte är investerat inom investeringsverksamheten. Likviditetsreservens syfte är att upprätthålla en god betalningsberedskap och förvaltningen ska ske med låg risk och god riskspridning. Investeringar sker i räntebärande värdepapper med hög likviditet. Målsättningen för förvaltningen avseende räntebärande värdepapper är att uppnå en avkastning i linje med OMRX T-Bill. Utöver detta har likviditetsförvaltningen också till uppgift att hantera de finansiella risker som kan uppstå inom verksamheten samt vid behov upplåna kapital.

I tillägg till de räntebärande tillgångarna har likviditetsförvaltningen även placeringar i den noterade småbolagsfonden Lannebo Microcap. Fonden är externt förvaltd och genomför investeringar i små och medelstora noterade företag. Småbolagsfonden utvecklades positivt även under 2016 och bidrog med ett resultat om 211 miljoner kr (466) varmed marknadsvärdet per årsskiftet uppgick till 1,7 miljarder kr. Resultatet för likviditetsförvaltningen som helhet uppgick till 198 miljoner kr (465).

AP6 har i linje med den investeringsstrategi som fastställdes 2011 omstrukturerat portföljen av direktinvesteringar, vilket medfört att ett stort antal bolag har avyttrats. Vidare har många bolag i de externa fondernas portföljer avyttrats till följd av det goda exit-klimat som varit de senaste åren. Detta har resulterat i stora inflöden till AP6, vilket gör att likviditeten idag är betydligt större än vad som kan anses nödvändigt för att kunna parera den totala portföljens kortsiktiga in- och utflöden, samt optimera den kortsiktiga avkastningen. AP6 har därmed en mycket stark balansräkning där 11,7 miljarder kr eller motsvarande 41 % av fondkapitalet ligger inom likviditetsförvaltningen. Ambitionen är att under de kommande åren sysselsätta detta kapital genom en hög och stabil investeringstakt i nya onoterade investeringar (direkt och indirekt). Syftet är att minimera risken samtidigt som en långsiktigt god avkastning ska säkerställas.

FÖRVALTNINGSKOSTNADER

Kostnaderna delas in i externa och interna förvaltningskostnader respektive gemensamma kostnader.

Externa förvaltningskostnader avser främst förvaltningsavgifter som betalas till förvaltare av noterade innehav.

I de interna förvaltningskostnaderna ingår personalkostnader som är relaterade till investeringar i fonder, direktägda bolag och likviditetsförvaltningens innehav. Här ingår också kostnader som

är direkt hänförliga till investeringsverksamheten.

I gemensamma kostnader ingår personalkostnader för vd och gemensamma specialistfunktioner samt kostnader för lokaler, externt köpta tjänster, IT samt allmänna kontorsomkostnader. Då AP6 inte bedriver momspliktig verksamhet får heller inte ingående moms lyftas. Denna kostnadsförs därför löpande och ingår i AP6:s kostnader.

Den förvaltningsavgift och de förvärvskostnader som är hänförliga till innehav i fonder och företag kostnadsförs löpande och redovisas inom det orealiserade resultatet. Totalt uppgick dessa kostnader till 267 miljoner kr (166) varav 255 miljoner kr (166) kan hänföras till förvaltningskostnader avseende fonder. Fondernas förvaltningskostnader motsvarar 1,3 % (1,2) i förhållande till det totalt förvaldade kapitalet inom fonder som per årsskiftet uppgick till 19,6 miljarder kr (13,4) bestående av aktuellt marknadsvärde samt kvarvarande utfäst kapital. Kostnadsökningen i kronor är ett resultat av breddningen mot fler välenommerade fonder som över tid förväntas leverera en hög och stabil avkastning.

Kostnaderna för AP6 uppgick under 2016 till 105 miljoner kr (127), varav 60 miljoner kr (80) är hänförligt till investeringsverksamheten och likviditetsförvaltningen, och 45 miljoner kr (47) avser gemensamma kostnader.

ORGANISATION OCH MEDARBETARE

AP6 ägs av staten och rapporterar till Finansdepartementet. Organisatoriskt delas investeringsorganisationen in i två affärsområden, Direkt- respektive Fondinvesteringar. Dessa två affärsområden förvaltar det som AP6 i analysammanhang kallar för investeringsverksamheten. Utöver detta finns en förvaltning av likviditeten vilket inkluderar investeringar i räntebärande värdepapper samt i en noterad småbolagsfond. Likviditetsförvaltningen hanterar således den likviditetsreserv som hålls för att genomföra ny- och tilläggsinvesteringar inom respektive affärsområde. Som stöd till investeringsverksamheten finns gemensamma funktioner som juridik, ekonomi, business control, personaladministration och IT. Huvudkontoret är i Göteborg.

Antalet anställda inom AP6 uppgick vid årsskiftet till 32 personer (31). Ytterligare personaluppgifter återfinns under not 6. För mer information kring AP6:s organisation och medarbetare hänvisas till hemsidan, www.apfond6.se.

UTVÄRDERING MOT VERKSAMHETENS MÅL

Enligt Lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden ska styrelsen för AP6 genomföra en egen årlig utvärdering av förvaltningen av fondmedlen, det vill säga en resultatuppföljning. Utvärderingen ska lämnas till regeringen i samband med att årsredovisning och revisionsberättelse överlämnas. Utvärderingen sammanställs i en separat rapport som återfinns på AP6:s hemsida

UTVÄRDERING AV AVKASTNINGSMÅL

Under 2012 implementerade AP6 ett nytt avkastningsmål. Utgångspunkten var att på bästa sätt reflektera den nya strategiska inrikt-

ningen samt spegla det som utgör branschpraxis. Syftet var att finna ett index som framställer specifika jämförelsedata för onoterade bolag. Vid denna tidpunkt framkom ganska snart att befintliga index inte uppfyllde kriterierna vad gäller validitet, integritet och kvaliteten på data.

Under de senaste året har läget förändrats och det finns nu leverantörer där nämnda brister reducerats till en tillfredställande nivå. Den geografiska breddning som pågår inom AP6:s investeringsverksamhet bidrar också till att finna en tillräcklig mängd data till ett onoterat benchmark. Styrelsen har valt att inte implementera ett nytt mål för verksamheten. Däremot genomförs en fördjupad analys och diskussion kring ett onoterat benchmark i styrelsens egen utvärdering av verksamheten för 2016 (utvärderingen finns presenterad på www.AP6.se under finansiella rapporter).

Nuvarande mål är ett resultat av det urval av som gjordes av olika breda aktieindex utifrån AP6:s strategiska inriktning med tyngdpunkt på mogna bolag i Norden. Valet blev Handelsbankens Nordix All-Share Portfolio Index Total Return. Under 2013 upphörde detta index att publiceras externt varmed indexet idag ägs och beräknas direkt av SIX på exakt samma sätt som tidigare. Indexet publiceras nu under namnet "SIX Nordic 200 Cap GI". AP6:s mål utgörs av detta index med påslag för en riskpremie för onoterade bolag om 2,5 %. Analyserna i årsredovisningen avseende AP6:s avkastning under olika tidsperioder görs i relation till detta index.

AP6 har tidigare konstaterat att ett noterat mål inte är helt rättvisande för en bedömning av verksamhetens prestation. Framförallt får det en begränsad relevans vid utvärdering av AP6:s avkastning under kortare perioder. Målet ska också användas för att på sikt utvärdera befintlig strategi och inte jämföras med investeringsverksamheten historiskt.

REGERINGENS UTVÄRDERING

På uppdrag av regeringen genomför Finansdepartementet en årlig utvärdering av AP6:s verksamhet. Denna görs för samtliga AP-fonder med hjälp av externa konsulter. Utvärderingen presenteras i en skrivelse till Sveriges riksdag och offentliggörs i samband med att regeringen fastställer resultat- och balansräkningarna för året, vilket normalt sett görs under maj månad efterföljande år.

Utvärderingen behandlar främst de avkastningsmål som styrelsen fastställt samt hur väl investeringsverksamheten uppnått fastställda mål. Utöver detta görs analyser för att bedöma AP-fondsystemets effektivitet ur ett generellt perspektiv. Den senaste skrivelsen återfinns på regeringens och på AP6:s hemsida.

VIKTIGA HÄNDELSE EFTER RÄKENSKAPSÅRETS UTGÅNG

Efter årsskiftet har AP6 slutfört co-investeringen i Evidensia som nu ägs tillsammans med EQT. Köpeskillingen redovisas som ett åtagande under "Ansvarsförbindelser och utfästelser" (se not 16).

ANSVARSFULLA INVESTERINGAR

Hållbarhet gäller för såväl investeringar, organisation som för ledarskap. Hållbarhetsaspekten är en viktig utgångspunkt och en förutsättning för att kunna generera en långsiktigt hög avkastning på de pensionsmedel som AP6 har som uppdrag att förvalta. Hållbarhetsarbetet utförs också med syfte att uppfylla de lagkrav som ställs inom miljöbalken, vilket inkluderar tillämpning av försiktighetsprincipen. AP6 rapporterar enligt GRI (Global Reporting Initiative) och är medlem i PRI (FN:s initiativ för ansvarsfulla investeringar) och Global Compact. Genom detta är kravställandet tydligt formaliserat i både investeringsprocess och vid hållbarhetsfrågor i befintliga innehav i företag och fonder. Förutsättningarna för de två investeringstyperna skiljer sig åt vilket också återspeglas i implementeringen av hållbarhetsarbetet. En gemensam nämnare är dock att AP6 agerar kravställare. Företag där AP6 har ett direkt ägande, uppmanas att ansluta sig till Global Compact. Direktinvesteringar består av innehav av olika storlek och med olika ägarandel, vilket gjort att AP6 måste anpassa modellerna för olika förutsättningar. Fonder där AP6 har en ägarandel, uppmanas att ansluta sig till eller verka i enlighet med PRI:s principer. Alldeles oavsett typ av investering, direkt eller indirekt, ingår det i uppdraget för det pågående arbetet med hållbarhetsfrågor att det ska finnas modeller för kravställande, uppföljning och kontroll samt avvikelserapportering med åtgärder.

I syfte att strukturera AP6s arbete ytterligare så har ett hållbarhetsutskott inrättats under året bestående av två styrelseledamöter. Här beslutas om riktlinjer för hållbarhetsrapportering samt kriterierna för mätning och utvärdering. Vidare fastställs också en övergripande strategisk plan samt vilka som är de långsiktiga målen. Utskottet ger hållbarhetsarbetet en tydligare koppling mellan styrelsens strategiska arbete och organisationens operativa verksamhet. Ambition är tydlig, AP6 skall vara ledande inom hållbarhet för onoterade bolag. I denna anda utvecklas arbetet kontinuerligt för att finna möjlighet att uppfylla de höga krav och förväntningar som finns på området.

SJÄTTE AP-FONDENS FINANSIELLA INSTRUMENT OCH PÅVERKAN PÅ RESULTAT

International Financial Reporting Standards (IFRS) är ett regelverk som är internationellt accepterat och AP6 utvärderar löpande på vilket sätt årsredovisningen kan förändras och förbättras i syfte att ge en rättvisande och transparent bild av verksamheten. I enlighet med detta regelverk ska betydande upplysningar lämnas avseende finansiella instrument. Upplysningar i enlighet med IFRS 7 syftar till att göra det möjligt för en användare att bedöma betydelsen av finansiella instrument, för AP6:s finansiella ställning och resultat samt karaktären och omfattningen av de finansiella risker som följer av innehaven och som AP6 därmed är exponerad för. Nedan beskrivs hur de finansiella instrumenten påverkar resultatet, den finansiella ställningen, vilka risker som föreligger avseende de aktuella innehaven samt hur dessa hanteras.

Som utgångspunkt ska nämnas att finansiella instrument enligt

Lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden ska värderas till verkligt värde. För ett finansiellt instrument innebär detta att det definieras som det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlätas eller en skuld regleras. Detta ska ske mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. AP6 klassificerar sina tillgångar till verkligt värde enligt nedanstående värderingshierarki. Nivåerna sätts utifrån de marknadsdata som finns tillgängliga vid värderingstillfället.

Verkligt värde hierarki MSEK	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt verkligt värde
Aktier och andelar	3 719	–	14 899	18 618
Räntebärande värdepapper	9 538	–310	235	9 463
Kassa	365	–	–	365

Nivå 1) Noterade priser finns att tillgå på aktiva marknader för identiska tillgångar och skulder.

Nivå 2) Finansiella instrument som inte tillhör nivå 1 tillhör istället nivå 2 om det finns noterade priser på inaktiva marknader eller om värdet kan härledas från noterade priser.

Nivå 3) I dessa fall finns ingen observerbar marknadsdata som kan användas på tillgången.

Årets förändring inom nivå 3 MSEK	Direkt- investeringar	Fondin- vesteringar	Totalt
Ingående balans 1 januari	11 831	6 872	18 703
Investeringar	2 198	2 729	4 927
Förändring i verkligt värde*	–3 737	320	–3 417
Avgår anskaffningsvärde	–4 342	–1 162	–5 504
Valutakursdifferenser och övrigt	207	218	425
Utgående balans 31 december	6 157	8 977	15 134

* Inom nivå 3 ingår ej derivat för valutasäkring varför utgående balans kan skilja något mot angivna siffror i löptext. Därutöver justeras direktinvesteringar för befintligt noterade innehav.

Som tabellen visar klassificeras större delen av AP6:s investerade kapital i nivå 3. Detta innebär att det i många fall inte finns någon marknadsdata att tillgå när tillgångarna ska värderas. AP6 använder IPEV:s principer som ramverk vid värderingen. Vid värderingstillfället tillämpas flertalet metoder såsom diskonterat kassaflöde, substansvärdering, multipelvärdering etc (se vidare under redovisningsprinciper i Not 1).

En del av AP6:s bolag värderas baserat på en modell där framtida kassaflöden blir en indikator på bolagets värde. Förutsättningen för att denna värderingsmetod ska fungera är att bolaget med rimlig säkerhet kan prognostisera sitt framtida kassaflöde. Eftersom framtida kassaflöden diskonteras till ett nuvärde är det viktigt att

använda en korrekt kalkylränta. Denna utgör en vägning av kostnaden för lånat och eget kapital och benämns "WACC" (Weighted Average Cost of Capital). Kostnaden för eget kapital är att likställa med det avkastningsmål som AP6 ställer på den del av verksamheten i bolaget som alltså inte kan finansieras externt genom exempelvis banklån. Upplåningskostnaden är i regel lägre än kostnaden för eget kapital och speciellt då räntekostnader är skattemässigt avdragsgilla i bolaget. För ett bolag i tidig fas utan möjligheter till extern finansiering, blir således avkastningsmålet för eget kapital relativt högt och ger därmed en betydligt mer restriktiv värdering i form av lägre bolagsvärde. Det motsatta innebär att ett bolag med goda finansieringsmöjligheter får en lägre WACC och därmed också ett högre bolagsvärde i modellen. Den kalkylränta som AP6 använder är central för hur bolaget värderas och därmed också hur värdeförändringar uppkommer i AP6:s resultaträkning. De viktiga parametrarna i modellen är dock bedömningen av bolagets framtida utveckling såsom tillväxt, rörelsemarginal, investeringsbehov med mera. De risker som därmed främst påverkar bolagets värde är marknadsrisk och performancerisk (se avsnitt Risker i Sjätte AP-fondens verksamhet).

Den vanligaste värderingsmetoden, som också är den metod som AP6 använder mest, är multipelvärdering mot så kallade "peer groups". Dessa utgörs av ett kluster av liknande bolag, oftast noterade, som påminner om företaget som ska värderas. En börsnedgång leder sannolikt till lägre multiplar vilket därmed också ger lägre värden i en onoterad portfölj. Vid en turbulent börs måste också ett visst mått av försiktighet användas när värderingen delvis baseras på multiplar. De multiplar som är vanligast förekommande vid AP6:s värderingar är EV/Sales och EV/EBITDA (se definitioner).

Värdering till synlig substans är en metod som ofta tillämpas på tillgångsintensiva bolag. Vid en sådan värdering görs inte någon direkt bedömning av bolagens framtida intjäningsförmåga. Utifrån synlig substans görs istället en bedömning av behovet av en rabatt eller premie beroende på hur motsvarande noterade bolag (peers) värderas.

Värdering enligt senaste finansieringsrundan kan också utgöra en del i bedömningen. Riktas en materiell del av rundan utanför befintlig ägarkrets så blir denna värdering ofta en central del i bedömningen av det verkliga värdet. Något enstaka innehav är så kallad "pre revenue-bolag", det vill säga bolaget har ännu inte någon verksamhet som genererar intäkter. Dessa bolag är mycket svåra att värdera och av naturliga skäl används en restriktiv värdering som ofta innebär anskaffningsvärde eller lägre.

De private equity-fonder som AP6 investerar i tillämpar samma värderingsmetodik som ovan. AP6 utvärderar löpande de värderingsmetoder som används och därmed också de värderingar som rapporteras kvartalsvis.

Vad gäller AP6:s noterade innehav inhämtas aktuell marknads-

data vid bokslutstillfället. Investeringar av detta slag har därför inget inslag av bedömning vid värderingen.

RISKER I SJÄTTE AP-FONDENS VERKSAMHET

Varje investering på den finansiella marknaden innebär ett risktagande. AP6 står därför inför ett antal affärsrisker där de mest väsentliga kan delas in i följande fem kategorier.

Marknadsrisk: Med marknadsrisk avses risken att ett verkligt värde eller framtida kassaflöde från en investering kommer att variera på grund av förändringar i marknaden. De marknadsrisker som främst påverkar AP6 är aktiekurs-, valuta- och ränterisk. Både fond- och direktinvesteringar är utsatta för dessa risker och de följs därför upp kontinuerligt. Av AP6:s tillgångar, värderade till marknadsvärde, får högst 10 % vara utsatta för valutarisk. Av denna anledning använder AP6:s derivatinstrument i syfte att hedga valutarisken.

AP6:s marknadsvärderade tillgångar i utländsk valuta uppgick vid årsskiftet till 10 723 miljoner kr (6 328) varav tillgångar i euro är enskilt störst med ett marknadsvärde om 4 578 miljoner kr (3 476). Av det totala marknadsvärdet var 9 456 miljoner kr (5 664) valutasäkrat vilket ger en valutaexponering på 4,5 % (2,5) i förhållande till fondkapitalet. Fondens mål enligt fastställd finanspolicy är att valutaexponeringen ska befinna sig inom intervallet 0-5 %.

Kredit- och motpartsrisk: Uppkommer som en effekt av ett bolags eller en fonds oförmåga eller ovilja att fullfölja sina kontraktssenliga förpliktelser eller andra åtaganden, vilket därmed kan innebära förluster. I dessa fall arbetar AP6 med diversifiering av portföljen så att exponeringen mot enskilda innehav inte ska vara för stor.

Risken hanteras också genom att styrelsen varje år beslutar om en framtida allokeringsplan som visar hur medlen framåt ska fördelas mellan tillgångsslag och affärsområden.

Likviditetsrisk: Denna risk kan bäst beskrivas som risken för finansieringskris. Likviditetsrisk uppstår bland annat då tillgångar, skulder samt åtaganden har olika löptid. Eftersom AP6 varken har några in eller utflöden till pensionssystemet behöver AP6 endast beakta den egna investeringsverksamheten. Till skillnad från övriga buffertfonder regleras inte i lag hur stor andel av kapitalet som ska vara placerat i investeringar med låg likviditetsrisk. AP6:s mål är att likviditetsreserven normalt bör uppgå till 5–10 % av AP6:s totalt förvaltade kapital. Vidare finns också en kreditlina som kan utnyttjas om finansieringsbehov uppkommer.

Performance risk: Avser risken att ett innehav inte utvecklas i enlighet med uppsatt målsättning i exempelvis ägarplan eller affärsplan. Risken följs upp av både Direkt- och Fondinvesteringar men för de förstnämnda måste åtgärder mer aktivt tillsättas i de fall risken ökar. AP6 följer sina investeringar genom att vara aktiv ägare med målsättning att ha styrelserepresentant i de onoterade bolag där ägarandelen gör detta rimligt. Vidare följs bolagens finansiella utveckling på månadsbasis.

Operativa risker: Risken för ekonomiska förluster till följd av mänskliga fel, icke ändamålsenliga processer, externa händelser eller felaktiga system. AP6 hanterar dessa risker genom att bland annat dokumentera och kartlägga olika processflöden. Vidare genomförs riskscenarier där risker och hot analyseras.

SJÄTTE AP-FONDENS UTVECKLING 2007–2016 (10 ÅR)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Avkastningsutveckling, %	14,1	-16,6	11,3	9,4	-6,9	9,2	9,2	6,5	12,2	6,5
Jämförelseindex ¹	9,0	7,4	7,5	6,5	7,7	20,2	30,0	19,5	15,4	10,5
Fondkapital, MDR	19,6	16,4	18,2	19,9	18,5	20,2	22,1	23,6	26,4	28,1
Resultatsammanfattning, MSEK										
Resultat före kostnader	2 610	-3 108	1 999	1 874	-1 237	1 838	1 982	1 561	2 994	1 827
Externa förvaltningskostnader	-33	-17	-16	-22	-23	-21	-24	-22	-21	-13
Interna förvaltningskostnader och gemensamma kostnader	-145	-127	-130	-146	-120	-116	-98	-98	-106	-92
Årets resultat	2 432	-3 252	1 853	1 706	-1 380	1 701	1 860	1 441	2 867	1 722

1. Jämförelseindex: 2003–2011 absolut avkastningsmål. 2012–2016 avkastningsmål SIX Nordic 200 Cap GI +2,5 %.

SJÄTTE AP-FONDENS RESULTAT OCH FONDKAPITAL PER AFFÄRSOMRÅDE

MSEK	Resultat						Avkastning före kostnader, %	Marknadsvärderat kapital
	2012	2013	2014	2015	2016	Summa	2012–2016	2016-12-31
Direktinvesteringar	526	418	372	1 788	1 013	4 117	7,6	7 936
Fondinvesteringar	910	763	796	720	603	3 792	13,8	8 861
Likviditetsförvaltning & Riskhantering	381	777	371	465	198	2 192	–	11 650
Gemensamt kapital, netto	–	–	–	–	–	–	–	-309
Interna förvaltningskostnader	-55	-48	-50	-59	-47	-259	–	–
Gemensamma kostnader	-61	-50	-48	-47	-45	-251	–	–
Totalt	1 701	1 860	1 441	2 867	1 722	9 591	8,7	28 138

* Gemensamt kapital netto består främst av affärer som ännu ej gått i likvid, vilka redovisas under övriga fordringar respektive övriga skulder.

Resultaträkning

MSEK	Not	2016	2015
Investeringsverksamheten			
Nettoresultat noterade aktier och andelar		348	796
Nettoresultat onoterade aktier och andelar	2	1 170	1 976
Aktieutdelning		308	225
Övriga finansiella intäkter och kostnader	3	1	-3
Förvaltningskostnader	4,6	-60	-80
Gemensamma kostnader	5,6	-45	-47
Årets resultat		1 722	2 867

Balansräkning

MSEK	Not	2016-12-31	2015-12-31
TILLGÅNGAR			
Placeringstillgångar			
Aktier och andelar i noterade bolag och fonder	7,8	3 719	1 966
Aktier och andelar i onoterade bolag och fonder	7,9	14 899	18 602
Övriga räntebärande värdepapper	7,10	9 773	5 192
Summa placeringstillgångar		28 391	25 760
Fordringar och andra tillgångar			
Derivat för valutasäkring		55	242
Övriga kortfristiga fordringar	11	161	1
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	12	119	63
Likvida medel	7	365	401
Summa fordringar och andra tillgångar		700	707
SUMMA TILLGÅNGAR		29 091	26 467
FONDKAPITAL OCH SKULDER			
Fondkapital			
Grundkapital		10 366	10 366
Balanserat resultat		16 050	13 184
Årets resultat		1 722	2 867
Summa fondkapital		28 138	26 417
Kortfristiga skulder			
Derivat för valutasäkring		365	25
Upplupna kostnader	14	72	21
Övriga kortfristiga skulder	15	516	4
Summa kortfristiga skulder		953	50
SUMMA FONDKAPITAL OCH SKULDER		29 091	26 467

Noter

Alla siffror anges i miljoner kronor om inget annat anges.

Not 1 Redovisningsprinciper

Sjätte AP-fonden (AP6) följer det regelverk som finns i Lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden. Denna lag trädde i kraft 1 januari 2001. Årsredovisningen har upprättats enligt god redovisnings-sed. Till följd av den lag som styr AP6, ska samtliga placeringar värderas till verkligt värde i AP6:s redovisning. Det har inte skett några förändringar i Fondens redovisningsprinciper under 2016.

Redovisning enligt IFRS

IFRS är ett regelverk som är internationellt accepterat och AP6 utvärderar därför löpande de förändringar som sker på detta område. AP6 uppfyller kraven för att definieras som ett investment-företag enligt IFRS 10. För varje enskild standard avgör Fonden vad som är tillämpligt och därefter bedöms vilka uppgifter som ska presenteras för att en extern läsare ska få en rättvisande bild samtidigt som årsredovisningen ska hållas överskådlig. Bedömningen är att årets resultat överensstämmer med IFRS. I likhet med övriga AP-fonder upprättas ingen separat kassaflödesanalys i årsredovisningen vilket är det enda undantaget från IFRS.

Redovisning och värdering av onoterade värdepapper

AP6 värderar samtliga innehav löpande till verkligt värde och använder IPEV:s (International Private Equity and Venture Capital Valuation Board, www.privateequityvaluation.com) riktlinjer som ramverk vid värderingen. Principiellt innebär detta att innehaven ska redovisas till verkligt värde. Det ska noteras att det inte är ett krav att följa dessa regler men då de är internationellt accepterade samt överensstämmer med hur övriga AP-fonder värderar sina onoterade innehav så har AP6 valt att följa dessa principer. Årsredovisningen är baserad på senast tillgängliga information vilket för en del av fond- och direktinvesteringar innebär att värderingen utgörs av rapportering som avser tredje kvartalet. I samtliga fall justeras därefter för de kassaflöden som inträffat fram till årsskiftet. För direktinvesteringar, där AP6 fastställer värderingen genom egna bedömningar, värderas samtliga bolag i anslutning till årsskiftet. Tyngdpunkten läggs på de bolag som har materiella värden i relation till den totala portföljen. Värdering av onoterade innehav innehåller ett stort mått av bedömning varmed förändringar av gjorda antaganden kan påverka resultatet väsentligt. I varje enskilt fall försöker AP6 avgöra vilken kombination av värderingsmetoder som är bäst lämpad i syfte att visa investerings-ens verkliga värde. Följande värderingsmetoder används:

Pris enligt senaste investeringsrundan

AP6 har investeringar där det föreligger tredjeparts transaktioner. Om sådana transaktioner skett under räkenskapsåret så utgör detta en viktig del vid värderingen. Beaktas görs även de emissioner där endast befintlig ägarkrets deltar (så kallade internrundor). I de fall där internrundor indikerar en nedvärdering görs en mer detaljerad analys och om det är så att bolaget försökt få in extern part men misslyckats så kan detta indikera att intresset för bolaget är mycket litet. I dessa fall övervägs en nedvärdering av

innehavet. I samtliga fall beaktas händelser som inträffat mellan tidpunkten för transaktionen och rapporteringstillfället.

Diskonterat kassaflöde

Denna metod utgår från att värdera bolaget baserat på ett diskonterat framtida löpande kassaflöde. Avdrag görs därefter av aktuell räntebärande nettoskuld. De framtida flödena nuvärdesberäknas baserat på en riskjusterad ränta. Det avkastningskrav som används i modellen och därmed på investeringen skall motsvara genomsnittlig förväntad avkastning på marknaden för en portfölj med motsvarande risknivå och tidshorisont. I de fall som investeringen vid värderingstillfället ännu inte påvisar ett positivt kassaflöde och det inte finns en gjord alternativ värdering med ett mer rättvisande värde, görs en mer försiktig bedömning av bolagets värde. Investeringens marknadsvärde motsvarar då oftast dess anskaffningsvärde eller lägre.

Substansvärdemetoden

Denna metod lämpar sig väl för fastighets- eller finansbolag där värdena främst utgörs av nettotillgångar. Därefter beaktas även jämförbara noterade bolags värdering vad gäller premie alternativt rabatt på substansvärdet.

Multipelvärdering

Denna värderingsmetod är vanligast förekommande och baseras ofta på multiplar såsom EV/EBITDA och EV/Sales. Multipelvärdering är traditionellt sett enklare att genomföra på mognare bolag då det oftast finns fler noterade referensobjekt (peer groups) att tillgå. För enstaka mindre bolag kan det vara svårt att finna lämpliga referensobjekt för en multipelvärdering. Detta föranleder ofta en mer försiktig värdering som istället baseras på ett diskonterat kassaflöde alternativt priset enligt senaste investeringsrundan.

Som en del av AP6:s värderingsprocess stresstestas investeringarna i syftet att visa påverkan på värderingsintervallet vid olika scenarier. Visar investeringen stor volatilitet så gör AP6 en mer restriktiv bedömning av värdet.

Omvärderingar av onoterade innehav redovisas under rubriken "Nettoresultat onoterade aktier och andelar" i resultaträkningen och specificeras även i not 2. Föreligger däremot en stadigvarande och väsentlig värdeminskning (t ex konkurs) så görs en nedskrivning och då oftast med hela det investerade beloppet. Denna nedskrivning redovisas under rubriken "Nettoresultat onoterade aktier och andelar" i resultaträkningen och specificeras även i not 2.

Värderingar av innehav i fonder som investerar i onoterade företag baseras främst på erhållna värderingar per 31 december 2016 från respektive fond. För de innehav där AP6 ännu ej har erhållit värderingar som beaktat utvecklingen under det fjärde kvartalet 2016 så har senast erhållna värdering justerats för faktiska kassaflöden.

Köp och försäljning av finansiella instrument redovisas på affärsdagen.

Konvertibla lån ingår i posten "Aktier och andelar i onoterade bolag och fonder" och redovisas till upplupet anskaffningsvärde.

Med anskaffningsvärde på fond avses alla utbetalningar som gjorts, exklusive externa förvaltningskostnader. Externa förvalt-

ningskostnader kostnadsförs och redovisas som en del av årets orealiserade värdeförändring inom not 2. Det totala beloppet anges också i löptext i not 4.

Värdeförändringar på onoterade värdepapper, såväl realiserade som orealiserade, redovisas över resultaträkningen och ingår i årets resultat. Det realiserade resultatet består av skillnaden mellan försäljningsintäkt och bokfört värde vid avyttringstidpunkten. I det realiserade resultatet ingår också nedskrivningar av bokförda värden vilket kan uppkomma vid exempelvis en konkurs.

AP6 hanterar vissa investeringar genom renodlade så kallade holdingbolag. När holdingbolagets innehav säljs så återförs anskaffningsvärdet hos AP6 när utdelning erhålls från bolaget. För att ge en rättvisande bild av verksamheten så redovisas dessa utdelningar inom det realiserade resultatet. I det fall holdingbolaget inte kan dela ut hela likviden så värderas bolaget till substansvärdet. Därefter minskar värdet successivt med de utdelningar som erhålls vilka hos AP6 redovisas som försäljningsintäkt. AP6 har endast ett fåtal holdingbolag kvar i strukturen varmed inga materiella belopp kommer att behöva redovisas såsom ovan.

Redovisning och värdering av noterade värdepapper

De tillgångar i vilka fondmedel placerats upptas i årsredovisningen till verkligt värde.

Det verkliga värdet baseras på noterade priser vid marknadens stängning på årets sista handelsdag. Transaktioner som avser avista, options-, termins- och swapavtal redovisas vid den tidpunkt då de väsentliga riskerna och rättigheterna övergår mellan parterna, det vill säga affärsdagen. Denna princip omfattar transaktioner på penning- och obligationsmarknaden samt aktiemarknaden.

Anskaffningsvärdet på aktier och övriga värdepapper inkluderar courtage och andra direkta kostnader i samband med köpet.

Vid beräkning av realisationsvinster och -förluster har genomsnittsmetoden använts.

Värdering sker i första hand till senaste betalkurs under årets sista handelsdag.

Om det vid särskilda förhållanden på viss marknad bedöms att slutkursen (betalkurs) inte är representativ kan kurs vid annan tidpunkt ligga till grund för beräkning av det verkliga värdet.

Positioner i derivatinstrument värderas till verkligt värde och redovisas under samma balanspost som respektive instruments underliggande tillgångsslag.

Värdeförändringar, såväl realiserade som orealiserade, redovisas över resultaträkningen och ingår i årets resultat.

Med realisationsresultat menas skillnaden mellan försäljningsintäkt och anskaffningskostnad. Realisationsresultat avser resultat som uppkommit vid försäljning av placeringstillgångar.

Redovisning och värdering av räntebärande värdepapper

Omfattningen av placeringar i räntebärande värdepapper varierar i takt med förändringen i fondens likviditetsreserv där storleken beror på köp och försäljning av innehav. Vid köp av räntebärande värdepapper redovisas tillgången i balansräkningen under posten övriga räntebärande värdepapper. Finns det vid anskaffningstillfället en upplupen ränta så redovisas denna som en upplupen intäkt. För samtliga räntebärande värdepapper som fonden investerar i, bortsett från rena kontoplaceringar typ deposits, finns noterade kurser att tillgå. Då Fondens samtliga tillgångar skall marknadsvärderas redovisas förändringen av marknadsvärdet i resultatet för noterade tillgångar. Upplupna räntor på instrumenten redovisas i resultaträkningen på raden "Övriga finansiella intäkter och kostnader" och specificeras i not 3.

Förvaltningskostnader

AP6:s förvaltningskostnader delas upp på externa respektive interna förvaltningskostnader samt gemensamma kostnader. Externa förvaltningskostnader som avser förvaltningsavgifter för noterade och onoterade innehav, redovisas som en löpande kostnad över resultaträkningen. Inga förvaltningsavgifter eller förvärvskostnader aktiveras på investeringarna

Interna förvaltningskostnader, som främst avser kostnader för AP6:s egen personal som arbetar inom investeringsverksamheten, kostnadsförs löpande tillsammans med gemensamma kostnader som främst avser personalkostnader för vd och gemensamma specialistfunktioner samt kostnader för lokaler, IT och allmänna kontorsomkostnader.

Interna och externa förvaltningskostnader särredovisas i not 4 och 5.

Prestationsbaserade ersättningar ingår ej i externa förvaltningskostnader utan reducerar realisationsresultatet för den tillgång som förvaltats. Några sådana har inte utgått under 2016.

Övriga redovisningsprinciper

Koncernredovisning har ej upprättats då aktier och andelar i dotterbolag ska värderas till verkligt värde.

AP6 är en myndighet och således ingen juridisk person och därmed inte heller ett moderföretag.

Fordringar upptas till det belopp som de beräknas inflyta till. Skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde. Inventarieanskaffningar kostnadsförs löpande.

Realiserat respektive orealiserat resultat redovisas netto i resultaträkningen. Bruttovärden anges i not.

AP6 är befriad från inkomstskatt och verksamheten är inte momspliktig. Däremot förvärvsbeskattas Fonden avseende utländska varor och tjänster. Ingående moms får inte lyftas utan utgör en kostnad i verksamheten.

Fondkapitalet består av grundkapital och balanserade vinstmedel. Grundkapitalet består av en överföring från de tidigare 1:a–3:e Fondstyrelserna samt 366 Mkr som återstod från avvecklingsstyrelsen för Fond 92–94. På AP6 åligger inga krav på inbetalningar till eller utbetalningar från pensionssystemet.

Närstående

Definieras som de företag eller fonder som AP6 äger minst 20% av och/eller i vilka man har ett betydande inflytande. Närstående anses också de nyckelpersoner som har en ledande ställning. Ägarandelar avseende företag och fonder redovisas under not 9. Ersättning till ledande befattningshavare redovisas under not 6. Ersättningarna har utvärderats av extern konsult och slutsatsen är att ersättningarna anses som rimliga och i enlighet med regeringens riktlinjer. Samtliga transaktioner mellan företag och fonder är genomförda på marknadsmässiga grunder som ett led inom investeringsverksamheten.

Utfästelser till investeringar

Vid en investering i en private equity-fond görs en avtalsmässig utfästelse att investera ett visst kapital. Kapitalet investeras efter hand och utbetalningen görs i takt med investeringarna. Skillnaden mellan utfäst kapital och utbetalt kapital, med tillägg av eventuellt återinvesteringsbart belopp, återfinns som ett åtagande och presenteras i not 16.

Not 2 Nettoresultat onoterade aktier och andelar

	2016	2015
Realiserat		
Intäkter vid avyttring	10 411	1 388
Investerat kapital	-5 485	-1 375
Återföring av tidigare bokförda värdeförändringar avseende avyttrade innehav	-4 946	121
Årets nedskrivningar	-	-39
Återföring av tidigare bokförda värdeförändringar avseende nedskrivna innehav	-	36
	-20	131
Orealiserat		
Årets värdeförändring på orealiserade innehav	1 280	1 997
Valutakursdifferens	-90	-152
	1 190	1 845
Totalt	1 170	1 976

Not 3 Övriga finansiella intäkter och kostnader

	2016	2015
Ränteintäkter	28	23
Räntekostnader	-31	-26
Valutakursdifferens	4	0
	1	-3

Not 4 Förvaltningskostnader

	2016	2015
Externa förvaltningskostnader		
Noterade innehav	13	21
Interna förvaltningskostnader		
Personalkostnader	40	37
Juridikkonsulter	0	2
Övriga externa tjänster	3	15
Resekostnader m.m.	2	2
Debiterad moms	1	2
Övriga kostnader	1	1
Totalt	60	80

Liksom föregående år har inga prestationsbaserade kostnader utgått.

Externa förvaltnings- och förvärvskostnader hänförliga till innehav i onoterade fonder och företag uppgår till 255 MSEK (166) respektive 12 MSEK (-). Vid utgången av året har samtliga förvaltningskostnader kostnadsförts och belastats resultaträkningen. Dessa redovisas inom årets värdeförändring på orealiserade innehav i not 2.

Not 5 Gemensamma kostnader

	2016	2015
Personalkostnader	28	27
Lokalkostnader	6	5
IT-kostnader	4	6
Externa tjänster	1	1
Förvaltningskostnader	1	1
Resekostnader m.m.	0	1
Debiterad moms	2	3
Övriga kostnader	3	3
Totalt	45	47

I gemensamma personalkostnader ingår kostnader för vd och affärssupportorganisationen.

I förvaltningskostnader ingår ersättningar till revisionsföretag med:

	2016	2015
Revisionsuppdrag		
PwC	0,8	0,7
Totalt	0,8	0,7

Uppdrag till revisionsföretag har i år liksom föregående år endast utgjorts av lagstadgad revision.

Not 6 Personal

Regeringens riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare

Under 2009 gav regeringen ut nya riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i AP-fonderna. Riktlinjerna omfattar bland annat borttagande av rörliga ersättningar, begränsningar i pensionsförmåner samt reglering av pensionsålder. Riktlinjerna omfattar även övriga anställda med undantaget att det är möjligt att utge rörlig ersättning till anställda förutom ledande befattningshavare, detta tillämpas dock inte av AP6 som inte har några rörliga ersättningar. Som ledande befattningshavare definieras befattningshavare som ingår i AP6:s ledningsgrupp. Styrelsens riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare och övriga anställda på AP6 finns publicerad på www.apfond6.se.

Tillämpade regler för ersättningar och förmåner under 2016

Styrelsen beslutar om den totala årliga lönejusteringen samt eventuell rörlig ersättning. För 2016 har en jämförelse av ersättningar genomförts mot jämförbara institut, företag och fonder. Styrelsen bedömer, baserat på denna jämförelse, att ersättningar och förmåner till AP6:s ledande befattningshavare och övriga anställda är rimliga, måttfulla och konkurrenskraftiga. Jämförelsen finns redovisad på sidan 32 och på www.apfond6.se.

Samtliga anställda omfattas av kollektivavtal mellan Bankinstitutens Arbetsgivareorganisation (BAO) och Jusek/Civilekonomernas Riksförbund/Sveriges Ingenjörer för akademiker (SACO).

Lön och förmåner

Lön, arvoden och förmåner till styrelse, vd, övriga ledande befattningshavare samt övriga anställda framgår av tabellen på sidan 46. Ersättning till ledande befattningshavare särredovisas under egen rubrik.

Pensioner

Ledningsgruppen, inklusive vd, har rätt till pension vid 65 års ålder och årliga premiebetalningar har gjorts med ett belopp motsvarande 30 % av pensionsgrundande lön.

AP6 har inte något åtagande om framtida pension och pensionsvillkor.

Avgångsvederlag

Anställningsvillkor förhandlas individuellt. Vid uppsägning från AP6:s sida tillämpas en uppsägningstid på högst sex månader med oförändrad lön och övriga förmåner. Enligt styrelsens riktlinjer kan befattningshavaren få avgångsvederlag motsvarande högst 18 månadslöner, men AP6:s policy är avgångsvederlag motsvarande högst sex månadslöner. Undantag från denna policy kan bestå av äldre ingångna avtal. Avgångsvederlaget utbetalas månadsvis och utgörs av den fasta månadslönen utan tillägg för förmåner. Reducering sker för annan ersättning som erhålls under den tid som avgångsvederlaget utbetalas.

Incitamentsprogram

AP6 har i övrigt inte något incitamentsprogram, vare sig för ledande befattningshavare eller för övriga anställda.

Beslut om arvoden och ersättningar

Styrelsearvoden fastställs av regeringen. Ersättningen uppgår per år till 100 000 kronor för ordföranden, 75 000 kronor till vice ordföranden och 50 000 kronor till övriga ledamöter.

Utöver styrelsearvoden har ingen ersättning betalats till AP6:s styrelse.

Styrelsen fastställer årligen verkställande direktörens lön och personalens generella löneutveckling samt eventuellt incitamentsprogram. Något sådant finns dock inte hos AP6.

Ersättning till styrelse

Under 2016 utbetald ersättning till styrelseledamöter särredovisas enligt följande; Ebba Lindsö 100 000 kronor, Per Strömberg 75 000 kronor, Henrik Dagel 50 000 kronor, Katarina Bonde 37 500 kronor (avslutat uppdrag 30 september), Urban Lindskog 50 000 kronor och Catrina Ingelstam 12 500 kronor (ny ledamot från 1 oktober).

Ersättning till ledande befattningshavare

Löner och ersättningar, pensionskostnad samt övriga förmåner ska enligt regeringens riktlinjer särredovisas också för andra ledande befattningshavare än vd.

Som ledande befattningshavare särredovisas vd och övriga ledningsgruppen vid utgången av 2016; Karl Swartling, Margareta Alestig Johnson, Jonas Lidholm, Karl Falk, Mats Lindahl, Ulf Lindqvist och Henrik Dahl.

Totalt utbetalda löner och ersättningar särredovisas i nämnda ordning enligt följande: 3,1 MSEK, 2,1 MSEK, 1,7 MSEK, 1,7 MSEK, 1,9 MSEK, 1,6 MSEK och 1,5 MSEK.

Pensioner exklusive löneskatt särredovisas enligt följande: 0,9 MSEK, 0,6 MSEK, 0,5 MSEK, 0,5 MSEK, 0,5 MSEK, 0,5 MSEK och 0,5 MSEK.

Utöver lön, andra ersättningar och pension har förmåner erhållits enligt följande: 1 TSEK, 17 TSEK, 17 TSEK, 12 TSEK, 25 TSEK, 1 TSEK och 25 TSEK.

		2016	2015
Medelantal anställda	Män	17	17
	Kvinnor	14	15
		31	32
Antal anställda per 2016-12-31	Män	17	16
	Kvinnor	15	15
		32	31
Styrelsen	Män	3	3
	Kvinnor	2	2
		5	5
Ledningsgrupp	Män	6	6
	Kvinnor	1	1
		7	7

	2016	2015
Lön och arvoden		
Styrelseordförande	0,1	0,1
Styrelsen exkl. ordförande	0,2	0,2
Verkställande direktör	3,1	3,0
Ledningsgruppen		
exkl. verkställande direktör	10,5	10,4
Övriga anställda	25,1	23,1
Totalt	39,0	36,8
	2016	2015
Övriga förmåner		
Verkställande direktör	0,0	0,0
Ledningsgruppen		
exkl. verkställande direktör	0,1	0,1
Övriga anställda	0,4	0,4
Totalt	0,5	0,5
	2016	2015
Pensionskostnader		
Styrelseordförande	–	–
Styrelsen exkl. ordförande	–	–
Verkställande direktör	0,9	0,9
Ledningsgruppen exkl. verkställande direktör	3,1	3,0
Övriga anställda	7,9	7,5
	11,9	11,4
Sociala kostnader inkl löneskatt exklusive pensionskostnader	15,5	14,4
Personalkostnader - Totalt	66,9	63,1

Not 7 Finansiella tillgångar och skulder per kategori

2016	Värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Derivat till verkligt värde via resultaträkningen	Låne- och övriga fordringar/skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Finansiella tillgångar till verkligt värde	18 618	55	235	18 908	18 908
Övriga omsättningstillgångar	–	–	280	280	280
Kortfristiga placeringar	9 538	–	–	9 538	9 538
Kassa och bank	365	–	–	365	365
Summa finansiella tillgångar	28 521	55	515	29 091	29 091
Leverantörsskulder	–	–	3	3	3
Övriga skulder	–	365	586	951	951
Summa finansiella skulder	–	365	589	954	954

2015	Värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Derivat till verkligt värde via resultaträkningen	Låne- och övriga fordringar/skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Finansiella tillgångar till verkligt värde	20 568	242	104	20 914	20 914
Övriga omsättningstillgångar	–	–	64	64	64
Kortfristiga placeringar	5 088	–	–	5 088	5 088
Kassa och bank	401	–	–	401	401
Summa finansiella tillgångar	26 057	242	168	26 467	26 467
Leverantörsskulder	–	–	2	2	2
Övriga skulder	–	25	23	48	48
Summa finansiella skulder	–	25	25	50	50

Not 8 Aktier och andelar i noterade bolag och fonder

Innehav	Antal andelar	Kapitalandel, %	Röstandel, %	Marknadsvärde, MSEK
Aktier				
Castellum	13 600 583	5,0	5,0	1 699
Tobii	4 000 630	4,5	4,5	273
Fonder				
Lannebo Micro Cap	479 473			1 747
Totalt				3 719

Erlagt courtage uppgår under 2016 till cirka 0,7 MSEK (0).

Not 9 Aktier och andelar i onoterade bolag och fonder

I de fall där AP6 äger mer än 50 % av rösterna eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande i ett bolag anges också samtliga investeringar gjorda på den nivån samt deras röstandel och kapitalandel. Organisationsnummer respektive säte anges ej för utländska innehav.

Bolag	Investering	Organisations-nummer	Styrelsens säte	Antal andelar	Röstandel %	Kapitalandel %
Amplico Kapital AB*		556703-3161	Göteborg	5 000 000	100,0	100,0
AP Partnerinvest Sec AB*		556754-2583	Göteborg	100 000	100,0	100,0
AP Partnerinvest Sport AB*		556736-6934	Göteborg	90 001	90,0	90,0
AP Riskkapital AB*		556711-0407	Göteborg	1 000	100,0	100,0
Aumar AB		556631-5932	Göteborg	11 190	69,5	69,5
Gar Förvaltnings AB*		556312-2968	Göteborg	10 000	100,0	100,0
Industrial Equity (I.E.) AB		556599-9702	Göteborg	1 000	100,0	100,0
	Accumulate AB				24,8	24,8
	Applied Nano Surfaces Sweden AB				18,8	18,8
	Bokadirekt i Stockholm AB				28,2	28,2
	CombiQ AB				19,9	19,9
	Flexion Mobile Ltd				11,6	11,6
	FPV Holding AB (Apotea)				99,2	99,2
	myFC Holding AB				2,5	2,5
	Noda Intelligent Systems AB				44,0	44,0
	The Local Europe AB				23,3	23,3
	Yanzi Networks AB				18,2	18,2
Iqube Holding AB		556676-0764	Stockholm	226 889	13,2	13,2
Johanneberg Campusbo AB		556658-6730	Göteborg	800	80,0	80,0
Johanneberg Campusbo KB		969704-9451	Göteborg		n/a	79,2
Krigskassa Blekinge AB		556709-7992	Ronneby	30 000	50,0	50,0
NCS Invest AB (Aibel)		556914-7530	Stockholm	360 000	36,0	36,0
Neqst 3 AB		556920-9504	Stockholm	38 075	26,8	26,8
Neqst Partner 3 AB		556920-9470	Stockholm	23 101	18,1	18,1
NetSys Technology Group Holding AB*		556550-2191	Mölnadal	100 000	100,0	100,0
Nordia Innovation AB		556228-6855	Stockholm	6 357 197	3,5	3,5
NsGene A/S				403 585	n/a	n/a
Primelog Holding AB		556680-6914	Stockholm	331 552	53,4	53,4
	ARRIGO Logistics Consultants AB*				100,0	100,0
	Financial Industrial (FIND) Consulting AB*				100,0	100,0
	Pagero AB				7,5	7,5
	Primelog Services AB*				100,0	100,0
Primelog Intressenter AB		556727-5135	Stockholm	224	11,5	11,5
Salcomp Holding AB		556868-7999	Stockholm	225 000	45,0	45,0
SLS Invest AB		556730-2038	Stockholm	500	100,0	100,0
	Gyros Protein Technologies Holding AB				54,5	54,5
	Light Sciences Oncology, Inc.				21,7	21,7
	Medical Vision AB				86,5	86,5
	OpGen Inc.				1,4	1,4
Vega Ronneby AB		556762-7798	Ronneby	2 017 365	25,0	25,0
Yanzi Networks AB		556580-9554	Stockholm	1 752	35,5	35,5

Co-investeringar	Investering	Röstandel %	Kapitalandel %
Adagio Co-Invest L.P.	Allegro	n/a	6,1
Atos Medical Co-Invest SCSp	Atos Medical	n/a	10,2
Cinven Allegro Limited Partnership	Allegro	n/a	5,5
EQT Auris Co-Investment L.P.	Sivantos	n/a	3,8
EQT Auris II Co-Investment L.P.	Sivantos	n/a	4,2
EQT Dynamite2 Co-Investment L.P.	Sitecore	n/a	6,1
EQT Kfzteile24 Co-Investment L.P.	Kfzteile24	n/a	33,3
EQT Kiwi Co-Investment L.P.	Kuoni Travel	n/a	10,4
EQT Yellow Maple Co-Invest L.P.	Bureau Van Dijk	n/a	11,2
Farfalle L.P.	Fläkt Wood Group	n/a	100,0
FSN Capital IV Netcompany Co-Investment LP	Netcompany	n/a	58,3
FSN Capital Project Growth Co-Investment LP	Bygghemma	n/a	34,3
HgCapital Gabriel Co-Invest L.P.	Visma	n/a	12,1
NC Alexander Co-Invest, L.P.	Lindorff	n/a	13,1
NC Alexander 2 Co-Invest, L.P.	Lindorff	n/a	30,0
NC Mighty Co-Invest Beta, L.P.	eResearch Technology	n/a	18,6
Nordic Capital VIII UF Co-Invest Beta, L.P.	Unifeeder	n/a	23,3

Totalt anskaffningsvärde på aktier och andelar i bolag uppgår till 6 453 MSEK (8 457).

I de fall namnet på den legala enheten genom vilken fondinvesteringen gjorts inte speglar den faktiska investeringen så anges namnet inom parentes.

Fonder	Organisationsnummer	Styrelsens säte	Kapitalandel %	Anskaffnings- värde
Accent Equity 2003 KB	969694-7739	Stockholm	65,6	125
Accent Equity 2012 L.P.			10,0	163
AE Intressenter KB (Accent Equity 2008, L.P.)	969724-7873	Järfälla	100,0	221
AEP 2003 KB	969694-5196	Stockholm	15,8	0
Atomico IV (Guernsey) L.P.			61,5	44
Auvimo AB	556587-9565	Göteborg	100,0	0
Auvimo KB	969621-7729	Göteborg	100,0	21
Axcel IV K/S 2			9,7	120
Bridgepoint Europe V L.P.			2,5	254
CapMan Buyout VIII Fund B KB	969705-5342	Stockholm	100,0	199
CapMan Buyout IX Fund A L.P.			8,5	140
CapMan Equity Sweden KB	969683-1321	Stockholm	96,5	63
CapMan Technology Fund 2007 B KB	969720-4288	Stockholm	100,0	63
Carlyle Europe Partners IV L.P.			2,7	419
Chalmers Innovation Seed Fund AB	556759-5003	Stockholm	23,7	27
Creandum Advisor AB	556644-0300	Stockholm	34,0	1
Creandum I Annex Fund AB	556759-5623	Stockholm	49,2	4
Creandum II KB	969708-0274	Stockholm	98,5	114
Creandum III L.P.			18,6	141
Creandum IV L.P.			13,9	22
Creandum KB	969690-4771	Stockholm	49,3	3
Crown Global Secondaries IV PLC			n/a	14

Fonder (forts)	Organisationsnummer	Styrelsens säte	Kapitalandel %	Anskaffnings- värde
Cubera VI L.P.			9,0	1
Cubera VII L.P.			15,0	96
EQT IV (No. 1) L.P.			2,4	0
EQT V (No. 1) L.P.			3,5	292
EQT VI (No. 1) L.P.			1,6	450
EQT VII (No. 1) L.P.			2,3	310
EQT Expansion Capital II (No. 1) L.P.			4,2	81
EQT Mid Market (No. 1) Feeder L.P.			8,1	410
EQT Opportunity (No. 1) L.P.			18,8	42
Eurazeo Capital II SCSp			2,9	22
Femfond KB (Nordic Capital V, L.P.)	969687-5062	Stockholm	100,0	48
FSN Capital IV L.P.			7,1	221
FSN Capital V LP			4,4	28
Fyrsikten KB (Nordic Capital VI, L.P.)	969712-1029	Stockholm	100,0	124
HealthCap Annex Fund I-II KB	969690-2049	Stockholm	38,9	159
HealthCap III Sidefund KB	969699-4830	Stockholm	22,7	0
HitecVision IV L.P.			1,4	14
HitecVision V L.P.			0,8	29
InnKap 2 Partners KB**	969661-4735	Göteborg	5,9	0
Intera Fund I KY			12,0	61
Intera Fund II KY			10,0	96
Intera Fund III KY			10,0	34
IT Provider Fund IV KB	969687-5468	Stockholm	59,1	2
Nordic Capital V L.P.			3,3	37
Nordic Capital VI Alpha L.P.			5,7	199
Nordic Capital VII Alpha L.P.			2,6	480
Nordic Capital VII Beta, L.P.			2,8	385
Nordic Capital VIII Beta, L.P.			4,4	393
Northern Europe Private Equity KB (EQT III UK (No. 7) L.P.)	969670-3405	Stockholm	69,1	0
Northzone VII, L.P.			8,0	118
Northzone VIII, L.P.			7,9	38
Norvestor V, L.P.			8,5	33
Norvestor VII, L.P.			7,4	75
Permira VI L.P.			1,4	44
Scope Growth II L.P.			24,1	140
Scope Growth III L.P.			16,7	70
Silverfleet Capital Partners II L.P.			6,6	61
Sustainable Technologies Fund I KB**	969734-9620	Stockholm	100,0	59
Swedestart Tech KB**	969674-7725	Stockholm	20,6	1
Triton Fund IV L.P.			1,3	110
Valedo Partners Fund I AB	556709-5434	Stockholm	25,0	39
Totalt fonder				6 960
Totalt anskaffningsvärde				13 413
TOTALT MARKNADSVÄRDE				14 899

* Bolaget är vilande.

** Bolaget är under likvidation.

Not 10 Övriga räntebärande värdepapper

	2016	2015
Dagslån	–	300
Korta räntebärande värdepapper	9 538	4 788
Lån till onoterade bolag	235	104
Totalt	9 773	5 192

Not 11 Övriga kortfristiga fordringar

	2016	2015
Affärer som ej gått i likvid	156	–
Övrigt	5	1
Totalt	161	1

Not 12 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2016	2015
Upplupna ränteintäkter	73	47
Förutbetald management fee	30	10
Övriga förutbetalda kostnader och intäkter	16	6
Totalt	119	63

Not 13 Skulder till kreditinstitut

	2016	2015
Beviljad kreditlimit	1 500	2 000
Outnyttjad del	–1 500	–2 000
Utnyttjat kreditbelopp	0	0

Utnyttjat kreditbelopp ses som en kortfristig och tillfällig finansiering med en uppskattad förfallotidpunkt inom ett år.

Beviljad kreditlimit inom koncernkontostrukturen uppgår till 1,5 miljarder kronor.

Not 14 Upplupna kostnader

	2016	2015
Upplupen räntekostnad	5	–
Upplupen management fee	58	15
Övrigt	9	6
Totalt	72	21

Not 15 Övriga kortfristiga skulder

	2016	2015
Affärer som ej gått i likvid	511	–
Leverantörsskulder	3	2
Övrigt	2	2
Totalt	516	4

Not 16 Ansvarsförbindelser och utfästelser

	2016	2015
Ansvarsförbindelser	199	773
Åtagande - utfäst, ännu ej utbetalat kapital	11 065	6 817
Totalt	11 264	7 590

Göteborg den 22 februari 2017

Ebba Lindsö
Styrelseordförande

Per Strömberg
Vice styrelseordförande

Henrik Dagel
Ledamot

Urban Lindskog
Ledamot

Catrina Ingelstam
Ledamot

Karl Swartling
Verkställande direktör

Revisionsberättelse

För Sjätte AP-fonden, org. nr 855104-0721

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Sjätte AP-fonden för år 2016. Fondens årsredovisning ingår på sidorna 33–51 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med Lag (2000:193) om Sjätte AP-fonden och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Sjätte AP-fondens finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat för året enligt Lagen om Sjätte AP-fonden.

Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att resultaträkningen och balansräkningen fastställs.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Sjätte AP-fonden enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

VÅR REVISIONSANSATS

Revisionens inriktning och omfattning

Vi utformade vår revision genom att fastställa väsentlighetnivå och bedöma risken för väsentliga felaktigheter i de finansiella rapporterna. Vi beaktade särskilt de områden där den verkställande direktören och styrelsen gjort subjektiva bedömningar, till exempel viktiga redovisningsmässiga uppskattningar som har gjorts med utgångspunkt från antaganden och prognoser om framtida händelser, vilka till sin natur är osäkra. Liksom vid alla revisioner har vi också beaktat risken för att styrelsen och den verkställande direktören åsidosätter den interna kontrollen, och bland annat övervägt om det finns belägg för systematiska avvikelser som givit upphov till risk för väsentliga felaktigheter till följd av oegentligheter.

Vi anpassade vår revision för utföra en ändamålsenlig granskning i syfte att kunna uttala oss om de finansiella rapporterna som helhet, med hänsyn tagen till fondens struktur, redovisningsprocesser och kontroller samt den bransch i vilken fonden verkar.

Sjätte AP-fonden investerar direkt och indirekt i noterade innehav för att erhålla avkastning i första hand genom värdeökning. I vår revision har vi fokuserat på de noterade innehaven och på de frågeställningar som finns för att säkerställa en korrekt redovisning av innehaven både i samband med förvärv och avyttringar samt under innehavstiden.

ANNAN INFORMATION ÄN ÅRSREDOVISNINGEN

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidorna 1–32. Det är styrelsen och den verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information. Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter. Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

STYRELSENS OCH DEN VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS ANSVAR

Det är styrelsen och den verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt Lagen om Sjätte AP-fonden. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av fondens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera fonden, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

– identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

– skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

– utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och den verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

– drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och den verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.

– utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även granskat inventeringen av de tillgångar som Sjötte AP-fonden förvaltar. Vi har även granskat om det finns någon anmärkning i övrigt mot styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Sjötte AP-fonden för 2016.

Revisionen har inte givit anledning till anmärkning beträffande inventeringen av tillgångarna eller i övrigt avseende förvaltningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Sjötte AP-fonden enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna samt för förvaltningen av fondens tillgångar enligt Lagen om Sjötte AP-fonden.

Styrelsen ansvarar för Sjötte AP-fonden organisation och förvaltningen av Sjötte AP-fonden angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma Sjötte AP-fonden ekonomiska situation och att tillse att Sjötte AP-fonden organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och Sjötte AP-fonden ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att Sjötte AP-fonden bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om förvaltningen är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om det finns någon anmärkning mot styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Sjötte AP-fonden för räkenskapsåret 2016.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm den 24 februari 2017

Magnus Svensson Henryson
Auktoriserad revisor
Förordnad av regeringen

Susanne Sundvall
Auktoriserad revisor
Förordnad av regeringen

Definitioner och förklaringar

Avkastning affärsområden – Resultat före kostnader dividerat med genomsnittligt kapital.

Avkastning AP6 totalt för ett år – Beräknas som årets resultat i förhållande till fondkapitalet vid årets början.

Avkastning för AP6 totalt för period längre än ett år – Beräknas som genomsnittlig avkastning per år.

Buffertfonder – Utgörs av Första till Fjärde samt Sjätte AP-fonderna. Buffertfondernas uppgift är dels att jämna ut tillfälliga variationer mellan pensionsavgifter och pensionsutbetalningar, dels att bidra till pensionssystemets långsiktiga finansiering.

Buyout – Investering i mogna onoterade bolag som är kassaflödespositiva. Investering sker ofta med lånefinansiering.

Co-investment – Innebär att man gör en investering tillsammans med ett eller flera andra ägarbolag. En co-investment innebär normalt att man innehar en minoritetspost.

Compliance – Regelefterlevnad.

Corporate Governance – Bolagsstyrning. Ett samlingsbegrepp för frågor som rör hur bolag styrs. Centralt för corporate governance är förhållandet mellan olika bolagsorgan (stämma, styrelse, vd).

Due diligence – "Företagsbesiktning", en arbetsprocess och metod för att samla in och analysera information om ett företag inför ett företagsförvärv.

EV/EBITDA – Beräknas som rörelsens värde dividerat med rörelseresultat (före avskrivningar, finansnetto och skatt).

EV/Sales – Beräknas som rörelsens värde dividerat med omsättning.

EVCA – European Private Equity and Venture Capital Association. Europeisk branschorganisation för fonder.

Fondkapital – Det grundkapital som tilldelades Sjätte AP-fonden vid starten tillsammans med ackumulerat resultat.

Global Reporting Initiative (GRI) – Ett internationellt redovisningsramverk för organisationers ekonomiska, miljömässiga och sociala påverkan.

Governance – se corporate governance.

Hållbarhetsredovisning – Redovisning av hur ett bolag arbetar med ekonomiska, miljömässiga och sociala frågor.

ILPA – Institutional Limited Partners Association. Internationell branschorganisation för investerare i fonder.

Investeringsverksamheten – Ett samlingsbegrepp för det kapital som förvaltas inom Sjätte AP-fondens affärsområden.

IPEV – International Private Equity and Venture Capital Valuation Board.

IRR – Internal rate of Return – Internränta. Beskriver avkastningen på en investering i form av en ränta.

Koldioxidavtryck – Ett koldioxidavtryck är ett mått på en investeringsportföljs koldioxidutsläpp och utgörs av den ägda andelen av portföljbolagens sammanlagda utsläpp.

Life science – Samlingsbegrepp för sektorerna läkemedel, bioteknik och medicinsk teknik.

Management fee – Avser förvaltningsavgifter för drift av en fond.

Marknadsvärderat kapital – Noterade värdepapper värderade till marknadsvärde på bokslutsdagen och onoterade värdepapper värderade enligt IPEVs principer. Läs mer under not 1.

Operativ andel % – Anger ägarandel i en private equity-fond oavsett juridisk konstruktion. Det juridiska ägandet redovisas i not 9.

Principles for Responsible Investment (PRI) – Sex principer, vilka investerare kan ställa sig bakom, som handlar om att införliva miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning i investeringsanalys, beslutsprocesser, riktlinjer och rutiner. Principerna initierades av FN och lanserades 2006.

Private Equity – Ett samlingsbegrepp för aktier som inte är noterade på en officiell/publik handelsplats. Ägarengagemanget i en private equity-investering är ofta aktivt och tidsbegränsat.

Private equity-fond – Fond vars kärnverksamhet är investering i onoterade bolag och realisering av värdeökningar i dessa.

Resultat – Summa värdeförändringar, realiserade och orealiserade, i tillgångar, avkastning i form av räntor och utdelningar minskat med externa förvaltningsavgifter och interna kostnader.

Riskkapital – Ett samlingsbegrepp för investeringar i företags egna kapital som omfattar både noterade och onoterade företag. Sammanblandas ibland med begreppet private equity som är benämningen på investeringar i företag som inte är marknadsnoterade.

Riskpremie – Den kompensation som en placering kräver av en placering i till exempel aktier istället för att placera i en riskfri tillgång.

Scope 1, 2, 3 – Vid beräkning av koldioxidutsläpp delas direkta och indirekta utsläpp in i tre grupper; Scope 1, 2 och 3. Scope 1 utgörs av direkta utsläpp från källor som ägs eller kontrolleras av den rapporterade enheten. Scope 2 utgörs av indirekta utsläpp från inköpt elektricitet, värme eller kyla. Scope 3 utgörs av övriga indirekta utsläpp som är en konsekvens av den rapporterade enhetens verksamhet, men som sker vid källor som ägs eller kontrolleras av en annan entitet, t.ex. utvinning av material och bränsle, transporter i leverantörs- eller kundled, avfallshantering etc.

Secondary – Investering på andrahandsmarknaden innebär att fonden redan funnits några år. En investering på andrahandsmarknaden får exponering mot samma bolag som de ursprungliga investerarna, men ofta med lägre kostnader och en kortare placeringshorisont.

Strukturkapital – Ett företags eller en organisations gemensamma kunskapskapital samlat och dokumenterat i företags-/organisationens system.

SVCA – Svenska riskkapitalföreningen.

UN Global Compact – Tio principer om företag och mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och anti-korruption, vilka företag kan ställa sig bakom, och som lanserades av FN 1999.

Uppförandekod – Styrelsen för AP6 har fastslagit och antagit en uppförandekod som beskriver de värderingar som gäller för verksamheten och som riktar sig till medarbetare, samarbetspartners och investeringar. Uppförandekoden kommuniceras aktivt till dessa grupper. Alla AP6:s medarbetare får skriva på att man läst och att man följer uppförandekoden. Kärnområden som uppförandekoden omfattar:

- Medarbetares och intressenters utbildning och kunskaper
- Krav på affärspartners och innehav i företag och fonder
- Antikorruption, mutor och gåvor
- Mänskliga rättigheter och social rättvisa
- Miljöprinciper och miljöhänsyn
- Efterlevnad, dialog och konsekvenser/kontroll

Utfäst kapital – Det kapital som Sjätte AP-fonden har utfäst som riskkapital till olika fonder och bolag över en bestämd tidsperiod.

Venture capital – Investering som genomförs i ett tidigt skede av ett företags utveckling. Kapital som tillförs används ofta för produkt- eller marknadsutveckling.

Verkligt värde – Verkligt värde definieras som det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras, mellan parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. I normalfallet innebär detta att noterade tillgångar värderas till köpkurs (marknadsvärde) och att verkligt värde på onoterade tillgångar uppskattas med hjälp av allmänt accepterade värderingsmodeller.

Investeringsansatser – Olika sätt att investera
Inom aktiva private equity-investeringar finns olika investeringsansatser som tillämpas av ledande institutionella investerare. Dessa är huvudsakligen följande:

Fondinvestering – Primärutfästelse

Detta innebär att man utfäster att över tid investera ett visst belopp som sedan kallas på av fond-teamet när investeringarna görs i olika bolag. Pengar skickas tillbaka i systemet, till investeraren, när en exit görs. Detta innebär väldigt långa åtaganden och baserar sig i grunden på en bedömning av respektive fond-team och dess förväntade förmåga att i framtiden göra lyckade investeringar och leverera avkastning.

Fondinvestering – Secondarymarknaden

Detta innebär att man på begagnatmarknaden köper befintliga fondandelar som någon annan institutionell investerare av olika skäl vill avyttra. Den potentiella köparens analys handlar både om fond-teamets förmåga, men även om den portfölj av underliggande portföljbolag som redan investerats i. Alltså en specifik analys av portföljbolagen i detalj. En secondary-investering kan vara ett mycket bra komplement till primär-investeringar, bland annat i syfte att diversifiera portföljen tvärs fonder av olika årgång.

Direktinvestering

Detta innebär att man investerar direkt i ett onoterat bolag, får en ägarandel och måste agera som ägare. Denna typ av investering ställer helt andra krav på förmågan att analysera investeringen och agera som en aktiv ägare. En direktinvestering innebär alltid ett ansvar som man måste ta som ägare. Detta oavsett ägarandel.

Fondresning

Den process som startar med att ett fondbolag meddelar att det kommer att sätta upp en ny fond, vilket belopp denna fond omfattar och vilken inriktning som gäller för fondens investeringar. Fondbolag med investeringsteam som tidigare levererat hög avkastning möts ofta av ett stort intresse från investerare. Vanligtvis har de investerare som deltagit i tidigare fonder, större möjlighet att få delta. Fondresning pågår under en viss tidsperiod.

Produktion: Sjötte AP-fonden tillsammans med Silo Design.
Foto: Johan Olsson, IStock Photo.
Tryck: Lenanders 2017.

Sjätte AP-fonden

Box 11395, 404 28 Göteborg
Besöksadress
Göteborg - Östra Hamngatan 18, HK
Stockholm - Norrlandsgatan 16

Telefon 031-741 10 00
www.apfond6.se
info@apfond6.se